

శతకాలు

భక్తి, జ్ఞాన, నీతి

ఉన్నాడ సహస్రము-వెల్లికి వేయి విధములు

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కుక మహర్షి

గురు నాటర మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శిఖ్య

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాజీ

గురు గౌరమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు పీఠలక్ష్మీంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు శ్రీరామ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయి

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాలా

గురు ఆరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు చక్రవర్తి ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమహార్య

వందే గురుపరంపరాం...

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్పుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంథాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకే దాదాపు 5000 పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా <http://www.new.dli.ernet.in>), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంథాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటి, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in> లేక <http://www.dli.ernet.in>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంథపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120012754

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాథ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc. X

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or](#)
[Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
<ul style="list-style-type: none"> Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	<ul style="list-style-type: none"> INSA	<ul style="list-style-type: none"> Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	<ul style="list-style-type: none"> Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Author's Last Name																														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z					
Year																														
1850-1900					1901-1910					1911-1920					1921-1930					1931-1940					1941-1950					1951-
Subject																														
Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...																						
Language																														
Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu																						

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

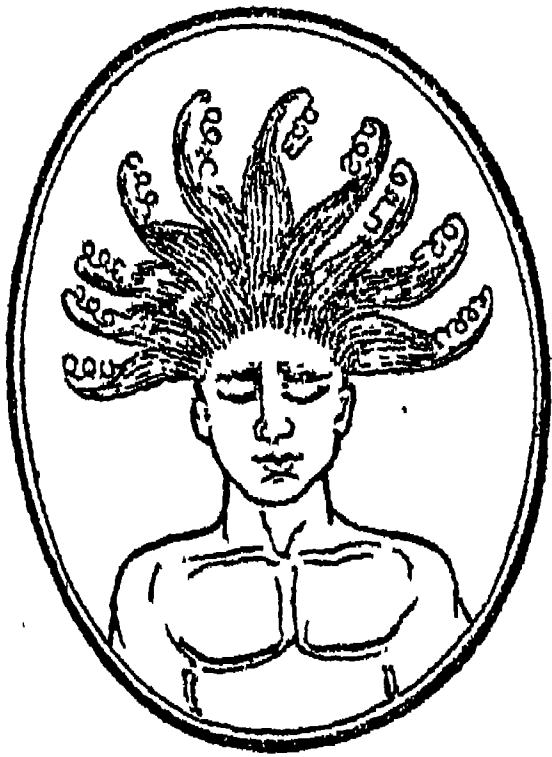
ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

శ్రీమదుమావమణాయనమః.

ఉన్నాదసహస్రము.

వెట్టికివేయివిధములు.

ప్రథమశతకము.

సీ. మొట్టమొదటివెట్టి మూర్ఖున కతిరసాధ్యంచితకావ్యమట్లరుచివుట్టు
యాచకావృతలోలుపాగ్రేసరునిరీతి నాత్త యేవేళ నట్టాడుచుండు
భూషణార్థినియైన పొల్లిని సంఘసంస్కర్తయౌపతియట్లు కశరదొడగు
మనువురశ్చరణార్థి మాంత్రికునట్లు లోలోన నేమే నూక్తులు పచరించు
వినియువినమి కనియుఁ గనమిదినియుఁదని, యమిస్పృశించియు నెఱుఁగమియరయమి
పరినుళము నగంధభావంబు మఱపును, దెఱపు వెట్టిమొగము దేఱు నరుని.

సీ. రెండవవెట్టి నొక్కండ పెక్కండ్రతోఁ బలెను సంభాషించు వ్యర్థవాద
మొనరించు గగనంబుఁ గనినవ్వు గాలితోఁ బోరాడు నొకవేళ బూతులాడు
కభిలజంతుధ్వను లనుకరించుఁ బురాతనాంశంబులెత్తి వ్యాఖ్యింపుఁ గడంగు
దెల్పుతాని రహస్యము ల్పరులకుఁ జెప్ప దిగ్విసనుఁడు నష్టధీయు నగును
జెడ్డవని చేయఁ గడఁగు నుంచివనిఁ జెఱచు, నిద్రయుడుగును వెట్టితిండి దిను భయము
దొక్కతఱినుండు సాహసమొక్కతఱిని, వికవికని నవ్వునేడుఁ గల్పించుకొనును.

- సీ. మూడవవెట్టికి మున్నిట్టి కఠినోక్తు లీతనినోట రా జేమికతమొ
యని లోకు లేర పిచ్చా వెట్టియా యని సంబాషణములోన సాగుసేయ
నాకుఁ బిచ్చా యన్ననీకంచు వాదించి కానిలే 'రేపురా గడవలేదు
పోయి ర మ్మని పంపఁ బోయి భార్యనుదిట్టు బిడ్డల మిషవెట్టి బిట్టుఁగొట్టు
నాకుఁ బిచ్చని యెవ్వరెన్నఁడనలేదు, నాకుఁ బిచ్చట యనికొంచు నాఁడునాఁడు
నిద్రపోవక ప్రలపించి నెయ్యునైనఁ, గసరివైచుచుఁ గంబాసఁ గట్టఁబడును. 3
- సీ. నాల్గవవెట్టిలో నాయనా నిన్నుపు తిట్టినదానికా యిట్టి శిక్ష
తైరాశికములెక్క తప్పఁ దప్పెఁ బరీక్ష తంటాలమారి నాధనముగొనియె
నీరన్నఁ బిలువకు పెట్టు తిందును బువ్వ చెప్పరా సంతలు చెప్పకోర
బిడ్డనైనను రేపు పిలిపించికొందును గొలుసువిప్పినఁ బండుకొందు నాకుఁ
గడుపు నొప్పి నీళ్లు గావలెఁ దాళవుఁ, జెవిని దెమ్ము చెల్లి చెప్పఁబోకు
వట్టిదేనె వదలిపెట్టిననింతలోఁ. గాకినాడ యనుచుఁ గన్నుగిట్టావు. 4
- సీ. ఐదవవెట్టి. బొయ్యని కుక్కమొటిగిన దానితోపాటుగాఁ దానుమొలుగు
గాలికిఁ దలుపు దగ్గఱఁ బడ్డ ఘమ్మనఁ జెయితట్టి యెగిరి యెచ్చిల్లునులుకు
నాకసం బుటిమిన నర్జునఃఫల్గునః, కొట్టునీతస్సని విఃట్టిపడును
గడియారమును గాంచి కట్టేని గింజుతో చచ్చిన మ్రొంగను బిచ్చిమందు
నొక్కదానికినొక్కమందెక్కువగును, నేఁడు గానిమ్ము గంపెఁడు నిమ్మకాయ
లైనఁ దెమ్మను బిల్లనూయగపటిచెదఁ, దోడనిమ్మని తిట్టు సంతోషపడును. 5
- సీ. ఆఱవవెట్టిలో నన్నంబు దినుమన్నఁ దాయెత్తు విప్పెదవా యటనును
దానమాడర యన్నఁ దాళు నీవానీటఁ జేయిముంచితి వేమి చేర్చితివనుఁ
బండుకోరా యన్న బల్లపైపొట్లాలు వంటింటఁ బెట్టెన వాయటనును
మాటాడకురయన్న నోటికిఁ దాళమా నీవొక్క తెవె యమ్మ పోషెయనును
ఎట్లు గుదురునురాయన్న నేమిజబ్బు, పిచ్చిగాదమ్మ పెదపెద్ద నేళ్లుపెట్టి
చంపుచున్నారు దొమ్మరి సత్తిగాఁడు, వైద్యుఁడయ్యెనె యని బడాపగులనవ్వు. 6
- సీ. ఏడవవెట్టి తానెప్పుడుఁ గారంబుఁ దినుచుంటఁ బులుసు హృన్వీధిమందు
నట్టివేడిపదార్థ మారగించుటఁ గోపగించుటయు నుపవసించుట లవ
తాధిక్యభుక్తిచే నాతపంబునఁ బరిభ్రమియింప నువ్వులప్రప్న నగిసె
నూనెయమున్నగువాని సేవించుటఁ బెరుఁగు ద్రావుటఁ గల్లు పెల్లుగొనుట
గంజి తగ నణి గ్రీలుట ఘర్తకాల, మందును శరత్తునందు జీర్ణావసరము
నందుఁ గామాంధుఁడైన మధ్యాహ్నముననొ, యర్ధరాత్రంబుననొ నరునావహించు.

సీ. ఎనిమిదియవవెట్టి యెట్టిఁగాఁ గాఁగిన నక్కుఁజూచిన మేఘకుక్కుటారి
జంతుహింసలఁ గాంచినంతనె గరువుట్టుఁ దాటిఁపంకలుగీఱ ద్రవపదార్థ
ములు నూడఁ ప్రణవట్టికల ముడుతలుగన నొలిచిన పచ్చితోల్లలయఁగనఁగ
మరణంబు విన్నను మాంసంబు గన్నను మంటలు నూచిన గంటవినిన
నార్తనాదంబు హతమున నాలకింప, దొంగ దొంగని యటచినఁ దోడులేక
యున్న నెన్నిగతులనొ యాయుగమునందు, మెలఁతలనుబట్టి బాధించు మిక్కుటముఁగ.

గీ. తొమ్మిదవ వెట్టియును బొలంతులనె పట్టు, ధనమువెట్టియు నగలు వస్త్రములవెట్టి
సుందరాకృతివెట్టి యనూయవెట్టి, సంతుపై వెట్టి పూజలు సలుపువెట్టి.

గీ. పదియవది యగువెట్టి సంభవలు స్త్రీపు, రుషుల కనవరతంబు గోగుకుల వెట్టి
నాటకమువెట్టి కథవెట్టి నవలవెట్టి, వెట్టిలో వెట్టి కొనవెట్టి వేలవెట్టి ౧౦

సీ. పదునొకండవవెట్టి పరఁగునుష్టాన్నమొ క్కప్పు డల్పాన్న మొక్కపుడుఁ జలిది
యొక్కళ్లు దినుటను సూరక ప్రత్యాదివారంబు నేరండపానమునను
వాంతియు శమలంబు వలయునంచునొనర్చు కొనుట ధాతుక్షయగుణ మెఱుంగ
కుపవాసములుచేసి యోషిక వమ్ముగా నొనరించుకొనుటచే నుద్భవిల్లి
దీర్ఘచింతాదులను దెల్వితేట లుడిగి, హృదయ మది దుష్టమై యూహయెడలి స్థార
కంబు దప్పి వికారదృక్పకట మగుచు, వాతజ్ఞోన్మాదమునుపేర వఱలి యెందు. ౧౧

సీ. పండ్రెండవదియగు వాతజ్ఞోన్మాదము గలుగుటఁ దెలియు లక్షణము లివి
కారణం బొక్కింత గలుగకయే నవ్వుఁ దగనివోటను హాస్యతను నెఱపును
గూనిరాగంబులు గుసగుసలో కుంటినృత్యంబులు చిఱునవ్వు స్వాంగవాద్య
మగ్ధవిహీనమా వ్యాహారమొనరించు ముక్కుమూతియుఁ ద్రిప్పు మూఢనృత్తి
రోదనం బొనర్చు రూక్షమా దేహంబు, మేనుచిక్కునొండె మెక్కినన్న
మఱుగునపుడువ్యాధియధికంబునొందును, నొడల నరుణకాంతి గడలుకొనును. ౧౨

మ. పదుమూడైన యుమాద, మేగుణము చెప్పంబుడ్డవో శాస్త్రజ్ఞో
విచఫక్కి నివళుకోటి కాగుణము లుర్వింగల్గుమద్యంబు నొ
ప్పిద మొప్ప నివినియోగముంజలుప కేవేళక వృథాసేవచేఁ
బొదలు నివంతగ భూగృహంగధనలభుల్ తీణతంజెందఁగన్. ౧౩

సీ. పదునాలుగవవెట్టి యుదయమా దుర్బుద్ధు లొరులస్వభావంబు లరయలేక
దొర లెప్పుడును ద్రావుదురు వారి కైశ్వర్య లోపమాయెనొ మనలోపమేమి
యని కన్ను మిన్నుఁ గానని దుష్టసహవాసములలోఁగి జారత్వమునకు లగ
మైనయీదుర్వృత్తి కలవాటుపడినను మద్యంబునైజద్ధంబు నయల

- కన్నమట్టులు మంచిదౌ నద్ది యుక్తి, యుక్తముగ వినియోగింపకుండిరేని
 రోగమును నర్హముగ వినియోగపఱుప, నమృతతుల్యగుణంబుఁ దా నమరఁజేయు. ౧౪
- సీ. పదునైదవదియయి పుఁగునున్నాడము ప్రాచుర్య మిదియగుఁ బ్రాణికోటి
 కన్నంబు ప్రాణమౌ నది సప్రమాణమై యధికమై యుసులుల నవలికనుచు
 గరళంబు ప్రాణధంగకరవృత్తియునైనఁ దిలమాత్రసేవ వర్ధిలుసుఖంబు
 నీని నెఱుంగక పానాత్యయంబునఁ జేడుదురు మాద్యంబు చిత్తవీధి
 కెక్కి స్వగుణపుష్టి నింద్రియోజోధాతు, గుణసమ్మద్ధిఁ జెఱిచి కొంకక యల
 ధాతువునకుఁ గల్గు దశశక్తులను సత్త్వ, గుణము మాల్చు దీనఁ గూడఁ మదము. ౧౫
- సీ. పదునాఱవదియగు పానజమద మను వెట్టి నాలింపుఁడు వివిధగతులు
 వేడిచేయుగుణంబు పోడిమేచే శీతలోపచారములకు లోపుగాదు
 తీక్షణత్వముండి మతిని బోనడంచును నూత్నత్వమున మేనఁ జొచ్చువేగ
 విశదతఁ గఫశుక్రవృద్ధికడ్డమువచ్చు రూక్షత్వమున వాతరూఢమగును
 ఆశుకరవృత్తిఁబుట్టి మోహోదులెల్ల, గగురుపాటొందు దేహంబుఁ గడలుకొనును
 జొక్కులాహిరిమించిన శూన్యహృదయుఁ, డెల్లతావులఁబడి దొడ్లు పీనబుద్ధి. ౧౬
- సీ. పదునేడవదియగు పానంపువెట్టి యి ట్టిదియని నరుఁ జూచి యెన్నవచ్చు
 మద్యంబు మృద్వన్నమాంసాజ్యభక్ష్యభోజ్యములతో నేవింప నాయువెదుగు
 దేహపుష్టియుఁ గల్గుఁ దెల్పినట్లుగఁ ద్రావ సౌందర్య మొదవును సంతసంబుఁ
 దేజస్సు విక్రమదీప్తియు నలవడు నదిగాన కజ్ఞు లన్నాగు లుడిగి
 మొగముగడుగంగ సందెవార్వంగ జలంబు, లుడిగి దీనిన వాడి నాకొడమెలేదొ
 నీరసపు నీరుద్రావంగ నేరననుచు, గుండెయెండి కృశించి తా నుండుకతన. ౧౭
- సీ. పదునెనిదవవెట్టి పాదలు మద్యమదాఖ్య మద్యపానముచేసి మతిచలింప .
 కుండనాటకముల నొప్పుగా నటియింతు సంగీతములఁ బాడఁ జాలియుండ్రు
 సరససంభాషణ సంతృప్తభోజన సుఖనిద్రలను మత్తుసోక కుండ్రు
 శయ్యతోడఁ బురాణశైలి భంజింపక కథ నింపుగాఁ జెప్పఁ గాంతు మఱియు
 మద్యసామాన్యగుణ మగుమత్తు గొనక, మంచిపను లెన్నియోఁ జేయుమనుజులుండ్రు,
 గాని వారిని సజ్జనకత్వ నిడుట, వేయునొక్కటి యగువెట్టి వేయనేల. ౧౮
- సీ. పందొమ్మిదవవెట్టిఁ బానకారణమున మత్తిలి బుద్ధి నూత్నతనశించి
 స్మృతి దప్పి వడి తనసిగ తానె బిగఁబట్టికొని విడురా ముండకొడుకయనును
 గొణుఁగునోయినమాట గొడఁగు నేనిప్పుడు త్రాగుటమానితి ధనములేక
 యను శాంతి నిల్చువక యట్టిట్లు విసుగును ద్రాగి దొర్లునని యాత్మసఖుఁ గోప

- గించు నిద్రవోపు నించుకనేపట, లేచు నీళ్లు గలిపె నీచుఁ డంచుఁ
దిట్టు నాగవుండఁ దినఁ డన్నమెక్కుడు, త్రాచఁ జోలులేకపోవు నంచు. ౧౯
- సీ. ఇరువదియవవెట్టి నెఱుంగఁడు వావివరుసలు పెద్దలనైన విసిగితెగడు
బ్రాహ్మణాండయుగఁ జేపలుఁ గలుకుల్లును దిను బ్రజ్ఞలేక వరిల్లుఁ దొల్లి
మంతనంబునఁ జేసి నూటిన వెల్లును వెలివుచ్చుఁ బ్రాణహత్యలు మొదలుగ
నేదేనిచుష్కార్య మొనరింపఁ దలఁపున్ను, సెవ్వరు విచరిసి యెత్తిపలుకుఁ
గానికూర్లు దినును గావింపరాని కృ, త్యములుసేయుఁ దన్నుఁ దానె మఱచు
మద్యపానమునకు మడిగట్టుకొనసేల, యని సమస్తమునకు నతఁడెవచ్చు. ౨౦
- క. ఇరువదియొకటవవెట్టిని, మరణించినవానిరీతి మానిక్రియం దా
నరుఁడుండు నెఱుకగలయె, వ్యరు నీపానంబువాతఁ బడుదురె జగతిన్. ౨౧
- క. ఇరువదిరెండవవెట్టిని, బొరిపుచ్చెడు పులులు గలుగు పొదరిండ్రక్రియం
బొరి గంజాగృహములలోఁ, జొరఁబడి నశియింతు జ్ఞానశూన్యులుపెలుచన్. ౨౨
- క. ఇరువదిమూడవవెట్టిని, సరసాన్నము లుడిగి యెఱుఁడుఁజాలఁగ మద్యం
బురుచింబడి దుర్బలుఁడై, మరణించును బుద్ధితేనిమనుజుఁడు భూమిన్. ౨౩
- సీ. ఇరువదినాలుగై యెసఁగినవెట్టి కోపంబు ప్థ భీతిఁ బిపాసితుఁడగ
శోకంబు పట్టున తుదితుఁడై యున్నపుఁ బనులచే నాయాసపడిన సమయ
మందున మలమూత్రబంధనంబునఁ బొట్టి నిండ నీర్ద్రావి జీర్ణింపకుండ
మరలభుజించియు మైస్రక్కియున్నంత నెండతాఁకుడువడియుండునదన
మద్యపానమునకు మనుజునకు విశేష, వికృతు లొదవు నిట్టివేళ లన్ని
విడిచి యుచితవేళ విధివంతముగఁ ద్రావఁ, గడఁగ నంతగండకత్తెరేమి. ౨౪
- క. ఇరువదియైదవ వెట్టిని, నిరుప్రక్కల నొప్పి శ్వాస హిక్కు శిరఃకం
పరుజయు నిద్రాభంగము, టిరముగ నరుఁబొందు మద్యతీక్షణత్వమునన్. ౨౫
- క. ఇరువదియాఱవవెట్టిని, జ్వరము చేసుట డప్పి భ్రమము పచ్చఁబడినమేన్
పరితాపము స్ఫురియించుం, బరువడిఁ బైత్తాప్తి మద్యపాయుంగనినన్. ౨౬
- క. ఇరువదియేడవవెట్టిని, శరీరమతిభారయుతము జలంబు విరసతా
స్ఫురదాస్యము మాత్రాదిక, నిరోధమును గల్గుఁ బాననియమము లేమిన్. ౨౭
- క. ఇరువదియైన్నిదియవవె, ట్టి రయంబున నుబ్బుఁ గడుపు త్రేపులు మెండ్
పరితాపము త్రావినక, ల్లరయఁగ జీర్ణంబుగామి నగపడునెందున్. ౨౮
- క. ఇరువదితొమ్మిదియవవె, ట్టిరవగుఁ దనయేకపుత్రుఁ డేనేండ్లున్నన్
దరిఁజేరనీఁడు రేకను, ధరియింపం డెట్టు లొట్టె పైవను యనినన్. ౨౯

- సీ. ముప్పదియవవెట్టి యొప్పును బానవిభ్రమమన హృదయంబుఁ బట్టు నవయ
వంబులఁబోట్టు కఫస్రావ మాయాయస్తోతస్సులను గంకశోషణంబు
మూర్ఛ వాంతియు జ్వరమును దలనొప్పియుఁ దలచుంట యెవవు మద్యమును దన్వి
కాగంబు నన్నవికారమారుచ్య ధక్ష్మములపై నరుచి లక్షణము లివ్వి
గలుగు దేహమందుఁ గదలఁగా దున్నివి, త్తనము పదనఁ జల్ల నెససినట్లు
పాదుకొనును విడవు పైబాధ లెన్నఁడు, విడుచుఁ బ్రాణ మొక్కవేళయందు. ౩౦
- సీ. ముప్పదియొకటగ ముప్పగువెట్టిని బెడవులు వ్రేలాడు హృదయమునను
శీతంబు వెలుపలఁ గాతరోష్ణంబును నోట జిడ్డునుగల్గును రదనోష్ణ
జిహ్వలనైల్యము చేరుఁ గన్నులనెట్టి వాగొండె గాకను బచ్చయొండెఁ
బుట్టును మితిమీటి పురుషుఁడు మద్యసేవాసక్తుఁడౌట నయ్యధయుఁ డెంత
కాలమందు వలగు కష్టసాధ్యంబగు, మందులేల రోగమహిమ ప్రబలి
కుదురఁబెట్టుఁ బీర్లు గుండానఁ బడవైచి, తా నె యేదో యొక్క తరుణమందు. ౩౧
- క. ముప్పదిరెండవ వెట్టిని, దహ్వకొన న్నార్గమొండు దగు మద్యాతిక్
గుప్పన వెడలిన దోసము, చప్పనఁ దత్సేవవిడున శాంతిం బొందున్. ౩౨
- క. ముప్పదిమూడవ వెట్టియు, ముప్పొదవినఁ ద్రావమాని ముఖ్యరోగ్యం
బెప్పుడు గలిగిన వెండియు, నెప్పటియాటాడువాని నెత్తికొని యనున్. ౩౩
- సీ. ముప్పదిసాల్గవమూర్ఛఖ్య వెట్టి తా నీక్రింది వేళల నిరవుకొనును
క్షీణించియున్నను జెందని యాహారము భుజించియున్న విజ్ఞాత్రబుద్ధ
మయినట్లు దెబ్బల నంగ మెల్లను ఘాతములఁ బొందినప్పుడు మున్నగులుగు,
సత్త్వగుణంబు నాశమునొంది బాహ్యంతరముల నింద్రియముల ధమనులందుఁ
గ్రూరశాతాదిదోషములు ల్కదురుపడిన, సంజ్ఞను వహించునాడుల శక్తిసోయి
మానుపడి వ్రాలదురు నేల మనుజులనియె, మోహమందురు కొంపలుమూర్ఛయంగ్రు.
క. ముప్పదియైదవవెట్టిని, దెప్పరమగు తొమ్మనొప్పి దేహమువిలుపుల్
విప్పుగు బడలిక జృంభలుఁ, జెప్పును రానుండె మూర్ఛ సిద్ధం బనుచున్. ౩౪
- క. ముప్పదియాటవవెట్టిని, గప్పుగ నెట్టగను జూచు గగనము మూర్ఛం
జొప్పుడి యప్పుడ లేచును, నొప్పులఁ గంపంబుఁ గృశతనం గమమేనన్. ౩౫
- క. ముప్పదియేడగు వెట్టిని నుప్పరమును రక్తపీతయుతవర్ణములం
జెప్పును మూర్ఛందేతినఁ, గప్పును జెమ్మటలు దప్పి గ్లానియు మేనన్. ౩౬
- సీ. ముప్పదెనిదియగు వెట్టి మూర్ఛమునిఁగి, లేచుఁ జిరకాలమునకును జూచి మిన్న
మేఘయుతమను దేహంబు మిగుల బరువు, నెగడు నోటను జొంగవాంతియును దోడు.

- నీ. ముప్పునితోమ్మిదో మూర్ఖాభిధాయి వెట్టి జనించునరుని గుర్తింపవచ్చు
సన్నిపాతాంగలక్షణముగా వాతాది దోషత్రయముతోడఁ దోడుగూడి
వీభిత్సకరములై వెడలుఁ జొంగలు చక్కఁ దక్కునపస్తారతావిశేష
గుణములతోఁగూడి గొబ్బునఁ బడఁద్రోయు మనుజుని గేలపై మాటవెడల
నీక మూర్ఖులనేకముల్ కృధివియందు, బాలికల యువతులఁ బట్టి బాధపెట్టు
దుఃఖజాదులు గలవు ముందు వివరింతుఁ, జిత్తిగింపుఁడ యవధాన చిత్తులగుచు. 39
- గీ. నలువచవవెట్టిపట్టును నరులనెందు, రక్తమును జూడ దాని నాఘ్రాణ మొనరఁ
జేయ సదిగాన హింసలు చేయుచోట, నిలువరా దట్టి హింసలఁ చలఁపరాదు. 40
- క. నలువదియొకటవ వెట్టికిఁ, గలుగును విషమూర్ఖనామగౌరవ వదిశాం
తిలగు తనంతట నటుగని, విలక్షణముగుణంబు కలిమి నెఱ్ఱసలనెడిక. 41
- క. నలువదిరెండవవెట్టికి, మలయును మద్యజవిషాఖ్య మద్యంబునకుం
గలుగును జీర్ణంబగు గుణ, మలయించి శమించునది తనంతటఁ దానై. 42
- క. నలువదిమూడవవెట్టియు, బలవత్తరములగు విషమువంకను గలవె
ట్టిలు సర్వముగల మద్యము, నిలుపక సేవించునారినిం బొరిపుచ్చుక. 43
- క. నలువదినాల్గవ వెట్టిలి, జలనవిహీనాంగములను బట్టువులను జూ
డ్కులు నిలమి నూపిరాడమి, చెలియందగు రక్తజాఖ్య దీప్రపు మూర్ఖక. 44
- క. నలువదియైదవవెట్టిని, బలుదెఱఁగులఁ బలుకు నొందుభ్రమము మదిం జే
ట్టుపక్కి జీర్ణమగువఱ, కిలఁబడియుండును సురాదు లెప్పుడుఁ గ్రోలక. 45
- క. నలువదియాఱవ వెట్టి వ, అలునది పై త్రమునఁ దమముగ్రమ్మిన మూర్ఖ
విలసనమున దానిని వై, ద్యులు నేర్పఱులైనఁ దొలఁగఁ ద్రోయుదురు నెఱిక. 46
- నీ. నలువదేడవవెట్టి నాచుంబు తంద్ర యింద్రియములశక్తి నర్థిలక యుండుఁ
గన్నులు చూడవు ఘ్రాణంబుమూచూడ దేడమాకఁ బోలె సేసఁగుఁ జెవులు
బరువగు దేహంబు బడలిక మెండగు, నాలుక రుచిఁ దల్పఁజాలకుండుఁ
దమము వాతమును గఘమును చీనికిఁ గారణంబులు గావున నరుఁడు మేలు
కనిన నిద్రించునట్టు లంగములు స్వవశ, మునఁ జరింపమి నిదియొక మూర్ఖులుగును
మలఁపఁ జాలిన చక్కని మందుగలదు, నైద్యరత్నంబులక్కడ వలయునేని. 47
- నీ. నలువదెనిసవ యున్నాచంబు నిద్రయె యెల్లగు నెఱిగినదేని దాని
కారణం బెఱుఁగరు గతిపయజనులు మానసము మిక్కిలి శ్రమ నలఁగినప్పు
డింద్రియంబులు స్రుక్కి యేమియుఁ జేయఁజాలని యపు డావహించును బ్రపంచ
మునఁ బ్రణికోటిని మున్నిటి తంద్రమ నెక్కుడౌ మనసు వ్యాపృతిని మాలి

- శ్లేష్మము తమోగుణంబును జీవులందు, బ్రబలమై యుండఁగల్గు నిద్రయను నిద్రి
 స్పష్టసంకులమును బ్రలాపయతమగును, గొండఱకుఁ బండ్లుగీటుట గుఱకగలుగు.
- గీ. నలువదియుఁదొమ్మిదియునగు కలఁతవెట్టి, భ్రమయనఁగఁ బుట్టు వాత పైత్తములునుం ద
 మంబు కారణములు చక్రమధ్యమట్లు, భ్రమముదోచుట లేవఁడు పండుకొనును. ౪౯
- గీ. ఏబదివవెట్టి గల్గు ననేకగతుల, మూర్ఛున వాతపిత్తానిముఖ్యగుణము
 లాత్తిశక్తిఁ గనంబర్చి యడఁగినంతఁ, దాను శాంతించు నొకట వైద్యంబు వలదు. ౫౦
- గీ. ఏబదియునొక్కటవవెట్టి యింద్రియములుగనుది, యఁగాఁ బట్టి వాక్కునక్కును బిగించి
 దుర్బలునిలోన నిల్చి వృత్తువున కొప్ప, గించు సన్న్యాసమునుపేర నెంచికొనుఁడు.
- వీ. ఏబదిరెండవ యీవెట్టి యుడుకిని యన్నాదులును గార మామృతము
 తాపోష్ణకృత్పదార్థములు భుజించిన నింద్రియవశునరు హృదయ మెక్కి
 యున్నానమొవవించు నోర్పు దాననశించు నారృఘటము దిగంబరాటనంబు
 భయపెట్టుటయును గోపంబుచూపుట పర్వవెట్టుట దేహంబు వేడిగిలుట
 నీడయం దుండఁ జల్లనినీరు తిండి, దినఁగఁగోరుట పసుపుపచ్చని మొగంబు
 గావుటయు నిట్టి దుష్టలక్షణము లొందు, బిత్తిజోన్నాదమని దీనిఁ బెద్దలండు. ౫౧
- నీ. ఏబదిమూడవ యొక్కటి వెట్టి దేహపరిశ్రమము చేయునట్టినాఁడు
 హృష్టాన్నభోజియానేని గళంబును బిత్తిముతోఁగూడి పేరుంబు
 నంబెక్కిదుప్తమై యజ్ఞానమును గప్పి బుద్ధిసోకాచి వృద్ధిచెఱచి
 యున్నాదమునుజేయు నొక్కపు మోహమా మాటాడనీదు సమలఁగనీదు
 నరుచి మంద మంగనాస్తకి విజనస్థ, లాధివాసబుద్ధి యధికనిద్ర
 వాంతిలాల లొదవు వాతను భోజనా, నంతరమున రోగ మధిక మగును. ౫౩
- గీ. ఏబదియినాలుగవవెట్టి యేరుపడును, వాతపిత్తకళంబులు వానివాని
 వివిధగుణములు చూపింప వేత్తబిట్టి, వ్యాధి సన్నిహితోన్నాద పానిరి తొల్లి. ౫౪
- నీ. ఏబదియైదవ యిట్టివెట్టి జనించు భటచోరధనశత్రుభయమువలన
 భార్యావియోగంబు భర్తృవియోగంబు ప్రియతమాలాభ విక్రియయనఁ దొడరి
 మనసు భేదించియున్నాడంబు జనియిందుఁ గ్రూరవృత్తిని దానిగుణము తివ్వి
 బహువిధంబులను సంభాషించు లోగుట్టు వెలివుచ్చునేకాంతవివృత్తిసేయు
 గానమొనరించు వికటభిజ్ఞాన మొదవు, నవ్వునేవేళ నేడ్చు మానసము మూఢ
 వృత్తి కిరవగు దీనిని వృద్ధు లనిరి, శోకజోన్నాద మని పరిశోధనమున. ౫౫
- క. ఏబదియాఱవవెట్టి య, నాఁ బరఁగును గన్ను లెఱ్ఱనయగుట యొడలక
 లేబరువుకాంతి దైన్యము, తోఁ బొదవినమొగము గలుగు దుర్వియముక్తిక. ౫౬

ప్రథమశతకము.

- గీ. ఏబదియు మీఁద నేడయియెసఁగువెట్టిఁ, దలనువాంచునుఁ బైకెత్తుఁ దస్సయెందు
నిద్రనశియించు మత్తుజనించు నిద్ది, యగునసాధ్యము వైద్యులహస్తమునకు. ౫౭
- సీ. ఏబది యందుపై నెనిమిదియవవెట్టి భూతసంబంధమవు నొకవికృతి
రానిభాషలువ్రాయుఁ బ్రస్తావమొనరించు ననధికారియును శాస్త్రార్థములను
రాఁబోవుఫలము పూర్వజ్ఞానివలెఁ జెప్పు నెత్తదింపఁగరానివెల్లఁగదవు
నొరులుచెప్పఁగలేని గురుసంఖ్యలొటిఁగించు భుక్తిలేకయ దేహపుష్టినొందుఁ
దనకుఁ దెలియని చిత్రలేఖనముసేయు, నర్థములుచెప్పు శ్లోకంబులరయకుండ
దుర్బలుండయ్యునడచు సుదూర మిట్టి, విక్రమ మమానుషంబుమర్విసరునొందు. ౫౮
- సీ. ఏబదితోమిదై యెసలారువెట్టి దేవగ్రహోన్మాదసంబంధ మగును
నిత్యసంతోషియు నత్యంతశుద్ధుఁడు దివ్యమాల్యావృతదేహి యగును
నిద్రవోవఁడు శుద్ధనిర్జరభాషమాటాడు దేజస్వియా నమలనేత్రుఁ
డయియుండు పరములుదయసేయు బ్రాహ్మణభక్తివిశ్వాసము ల్పాటిసేయు
నిట్టిలక్షణములు గల్గునేనివాని, దయ్యమని కయ్యమనుచు బాధలకులోను
చేయరా దతఁ డొక్కప్రసిద్ధివలన, నట్లువర్తించు దాన నేహాని లేదు. ౫౯
- సీ. అఱువదియవవెట్టి యరయంగనగు మాతృగణదేవతావేశగణన నద్ది
క్షుద్రమానవుఁబట్టి తోభపెట్టును దెమ్ము కోడినిగొట్టెఁ దే గొడ్డుఁదెమ్ము
అన్నంబువెట్టెద నని మ్రొక్కుదీర్చవు గుండంబుద్రొక్కవు కుఱ్ఱివాని
పేరుపెట్టవు నిన్నుఁబ్రేల్చెదఁ గూల్చెద మాఁడుమూరలులేవు మోసపుచ్చఁ
దలఁచినాఁడవు చూడునాదర్పమనుచుఁ, ప్రేపబెత్తము జళిపించుఁ బీఁకికొనును
జిట్టివెండుకలను గన్నులెఱ్ఱసేయు, సాంత్యనమ్మనఁ జల్లారి జరగు నవల. ౬౦
- సీ. అఱువదియొకటవదగు వెట్టి గ్రామదేవతలమూలమునను బ్రకటమగును
ఉప్పుఁబత్తిరిలేని యొకపురుషుఁడొ స్త్రీయొ నేను దేవత నని నిలయమందు
గద్దెలంచును నిల్చి కలకాలమక్కడఁ బొరలుచు సాంబ్రాణిపాగలు ధూప
మనివేయ నావహించినయట్టు లూఁగుచు మీకు భయములేదు మిమ్ము నేను
గాచియుంటిఁ గాఁడిగట్టు నాచెల్లెలు, రాఁదలంచె నిటకు రాకయుండఁ
గట్టివెతు నాకుఁ గట్టఁ గోకిమ్మని, యిల్లుగట్టు మంచు నెపుడుఁబాడు. ౬౧
- సీ. అఱువదిరెండవదయిన వెట్టిజనించు మూఢమానవులకు బుద్ధిమంతు
లను జేరరాదు దానినిలక్ష్యపెట్ట రగ్రకులంబువారు మారమ్మ ననుచు
గంగమ్మ ననుచు నాఁకలిగొంటి నాకేడుకొమ్ములపోతును దెమ్మటంచు
వేఁపరొట్ట పసుపు వెండిపోన్నుల బెత్తములు వంకకత్తులుం బూని యూర

- వీధులంబడి ప్రజలను బెదరఁగొట్టి, యట్టహాసము నేయుచు నావురనుచు
నోరుబెఱచుచు నివమెత్తి ఘోరవృత్తి, మొండిగోడలు చుముకుచు మెండుకొనును. ౨౨
- సీ. అఱువదిమూఁడవదనఁ దగువెట్టిఁ గోపముగల్గియుండుట వడఁకుటయును
నవయవంబులు శిథిలావస్థనొందుట నరుఁగయుఁ జొల్లును నోటవెడలు
టయుగాఢనిద్ర నుంటఁగూఁ యాచార్యకమూఁగయుఁ బోలెనుండుట గట్టిమూఁగ
యగుట నివంబొడు టాదియఁగుణములు గలుగును యుద్రులౌ గ్రామదేవ
తలకతంబున నట్టి వారలు భయంబు, చేత నుపవాసములుచేసి చివికి యేమి
చేయ నేమియగునొయని చెడుదు రవని, మందులే దిట్టివారికర్థంబునకును. ౨౩
- సీ. అఱువదినాల్గవ దనఁబడువెట్టికి నమరగ్రహోన్మాద మనెడు పేరు
చేనుటగాఱును శరీరమునుండి యెక్కుడు బ్రాహ్మణాదులఁ గన్నబ్రష్టిగాఁడు
రాచవాఁ డలముత్తరాచవాఁ డుల్లిపాయలబచ్చ పిఱికియం చాడిగురువుఁ
బుచ్చగింజలు సామి పుచ్చకొండని తాతిప్రతిమ నీకుం గితకితలుగలవె
యనుచుదోషోక్తులాడుచు నడ్డుచూపు, సూచుచును నిర్భయుండయి శ్రుతివిరుద్ధ
కార్యములుసేయఁజూచు వెక్కసములేద, దెంతదిన్నను జనఁడొకింతేనిదృష్టి. ౨౪
- సీ. అఱువదియైదవ దగువెట్టి గాంధర్వ మాదియిట్టులుండు నెల్లపు మనసు
సంతోషమునుబొందు జనునకు నిసుకతిన్నెలమోఁద నుద్యానములనుదిరుగ
నభిలాష మెండగు నాచారవంతుఁడౌ సంగీతమునయందు సంతసంబు
గంధపుష్పక్షత ల్కలపముల్ పరిమళతైలము లర్కము త్తలగడుగులు
వలిపములు నృత్యములు వీనిపైనిబ్రీతి, గూర్చున్చితహితమృదుపదగుంఘనమ్ము
వానితోమాటలాడంగ వానిపల్కు, లాలకింపంగ జనులకు హర్షమొదవు. ౨౫
- సీ. అఱువదియాఱవ దగువెట్టిఁ గన్నలెట్టిగనుండు రమ్యములగునవి మృదు
శంబులు రక్తవర్ణంబులు నగు వస్త్రములఁ దాల్చు గాంభీర్యము గనఁబఱుచుఁ
జఱచఱనడుచును జాఱుకుఁదనఁబెచ్చు మితభాషియగు బంధుమిత్రులకడ
శాంతంబువహియిందు సకలంబుపట్లఁ బ్రశస్తమైనట్టి శేజంబుగలుగు
నెవ్వరేమిగోర నిచ్చెదనను నీకు, నేమివలయు నడుగు మిచ్చెదనను
వీని కేమియిత్తు వేడకయే యను, యక్షజం బుమాద మంటినపుడు. ౨౬
- సీ. అఱువదియేడవ దైన వెట్టికిఁ గల్లఁ బితృభక్తి తద్రూప్రేరణమున
దర్శలుపఱుచు ముద్దులుచేసి పిండములనుబెట్టు పెతరుల కనుదినంబు
నమవసయని శ్రాద్ధమని శాంతభావంబు గలిగియుండును బయిఁగప్పువస్త్ర
ముపవీతముగఁ జేయు నపసవ్యముగమార్చి జలతర్పణము సేయుఁ దిలలుగలిపి

మాంసభోజియగును మాషాక్తములు పిండి, వంటకములు గుడము పాయసంబుఁ
దినఁగ మనసుపడును మన నెఱ్ఱఁ బితృదేవ, తర్పణంబునంద తగిలియుండు. ౨౭

సీ. అటువదియొనిమిది యగు వెట్టి నాగగ్రహోన్మాదమనియందు రుద్విబుధులు
ఉరగంబుగతి నేల నురమునఁ బ్రాఁకును నాలుకఁచాఁచును నాకు నెలవి
కస్సను బుస్సను గసరుఁ గోపంబునఁ దలయెత్తు వంచును దారినడుమ
మసలుచుండును డాఁగు మాటున ముడుచుకొని పరుండు బుసకొట్టు నేర్బమిఱుఁ
గుబుసమును సడల్చు గొబ్బునఁ దొడుగును, మెలఁపుఁ దోన పాముమీసములను
బాలుఁదేనెఁ బ్రాలపాయసంబునుబెల్ల, ముఁ జలిమిడినిగోరు భుక్తియందు. ౨౮

సీ. అటువదితొమ్మిదియవ వెట్టి సోఁకిన మాంసమ్ము దిను చాటుమాట రక్త
పానంబొసర్చును నానావిధంపు మద్యమ్ములు రుచిచూచు నధికశౌర్య
మును గ్రోధమును గల్గి ముడివెట్టు బొమలను ధనమదదేహసిద్ధమగు బలము
గలిగి త్రిమృదును మిక్కిలి నిష్ఠురోక్తులు పలుకు నెల్లర లజ్జ వదలివేయు
రాత్తులందునిద్ర రాక సందులుగొందు, లందుఁ దిరుగు దుష్టుడగుచు మడియు
మైల యనఁడు శుద్ధిమాట యెఱుంగఁడు, రాక్షసగ్రహంబు రాయిడింప. ౨౯

సీ. డెబ్బదియవ వెట్టి డెప్పరంబగును దం.త్రాంతరదర్శనవ్యాప్రియతను
వేదంబుఁ జదువును ద్వేషించు బ్రాహ్మణు డేవత లెవ్వరు తెలివిలేమి
గురుఁ డెవ్వఁ డొకనికోర్కులుదీర్ప నను బరిశుద్ధుఁ డౌటయకాని శుచియనంగఁ
దడిబట్ట కట్టుట యడియాశమా మాలమాదిగలకు రక్తమాంసయుతశ
రీర ముండ దొక్కొ రీతులా యివియని, నవ్వునొరుల మనసు నొవ్వ నెందు
బ్రాహ్మనుండు దీని రాక్షసోన్మాదమే, పలు దెఱంగు లిదియుఁ డెలియఁగోర. ౩౦

సీ. డెబ్బదిపై నొక్కటియగు వెటి పిశాచజుప్తమా నది కడుఁ గప్తమబ్బు
దాన హస్తంబు లూర్ధ్వమ్ముగా నెత్తుట దేహంబు కృశియించి తీక్షణమగుట
సందర్భహీనప్రసంగం బసంబద్ధవాచకయుతియును వాసనాక్త
సర్వాంగుఁడౌట యాచార శూన్యుండౌట యపరిశుద్ధుండయి యన్నపాన
ములను బేరాసగొనుట సంపూర్ణభుక్తి, గొనుట నిర్జన వనదేశమునఁ జరింప
నాసగొనుటయు నేడ్చుట యఖిలవిధవి, కారచేష్టలు చేయుట గలుగునెపుడు. ౩౧

సీ. డెబ్బదిరెండవ డబ్బఱయావెట్టి వృక్షాగ్రముననుండి శృంగమందు
నుండి గజాశ్వాదినుండి పడ్డప్పుడే గ్రహమైనఁ బట్టినఁ గన్నుగ్రుడ్డు
మిడివడ లాలలుమిసిన నోష్ఠంబులునాకిన వణఁకును వ్యాకులత్వ
మలవడి నిద్రలేచిన రోగమసాధ్య మందు లీలార్థ పూజార్థజుప్త

దుర్మహులు స్వస్థులుగ నగుదురు క్రమమున, స్వస్థులగుదురె హింసార్థ సన్నివేశ భూతులగువారు పై డుప్పరీతిగుణము, లెన్ను హింసార్థమని బుగబృందమెపుడు. ౭౨

సీ. డెబ్బదిమూడయి ప్రబుబ్బవెట్టికిని బౌర్ణమిఁ బట్టు దేవతాగ్రహము సంజ ప్రాదున రాక్షసభూత మావేశించు నష్టమి గాంధర్వ నూవహించుఁ బాడ్యమి యక్షసంబంధగ్రహంబును నమవసను బిత్తగ్రహమ్ముఁ జేరు నాగగ్రహమ్ము పంచమిని బ్రవేశించు రాత్రులం దెప్పుడు రాక్షసగ్రహమును జొచ్చుఁ జతుర్థశియందు వాలు, నోలిని బిశాచమనునాలిగాలి యంచు విజ్ఞాలాడుదు రది యట్లే విదితమగును, బట్టినన్నాఁడు తిరిగిరాఁ బ్రబలమగును. ౭౩

సీ. డెబ్బదినాలుగై యుబ్బవెట్టికి దర్పణమున బింబంబు న ట్లమలనూర్య కాంతంబునందు భాస్కరతేజమట్లు శీతోష్ణము ల్పాణులయొడలినట్లు జీవుండు దేహి న ట్లేవారికంటికిఁ గనఁబడకుండఁ దాననువసించుఁ దనకాశ్రయంబైన జనమునకుం గానఁబడదు చిత్రంబు దేవగ్రహంబు మనుజునిస్పృశింపఁ దటుగానఁ జను నెఱుంగ, దేవతల నాశ్రయించి వర్తిలు గ్రహంబు మానవులఁ బట్టునని జగన్తాన్యనుశ్రు, తంబుచొప్పు నెఱుంగుట తగవుగాద. ౭౪

క. డెబ్బదియైదవ వెట్టియు, గుబ్బతిలుకొ రోగజముల గుణము లెఱుఁగకే యుబ్బిన గ్రహజము లెఱుఁగక, తబ్బిబ్బులు వల్కువైద్యుతలపైఁ గినుకకొ. ౭౫

క. డెబ్బదియాఱవ వెట్టియు, దబ్బాటునవచ్చు నాముదపు జిట్టలు నా ముబ్బెడు జొన్నయిలకలం, గెబ్బినచేయి కడిగికొనక గీటునఁబుచ్చకొ. ౭౬

సీ. డెబ్బదియేడవ నిబ్బరపు న్వెట్టి పల్లెలపేదలఁ బట్టు వింత గానెఱుంగకొరాని గతి నాళ్లఱోఁగూడు చుక్కబొమ్మనునట్టి మొక్కగింజ లన్నంబుతో జీర్ణమగునప్పు డింటిలో నందఱునొక్కమా టవనిఁబడుదు రన్నంబుదిని చేని కరిగినకాఁపును గట్టుపైనొరగు మైకంబుగప్పి తెలిసి పొరుగింటివారలు చిలుము గిలము, పట్టిత్రావించి కక్కింతువాంతియైన శాంతి నొందును దిక్కగింజలప్రభావ, మలఁతయేగాని హానిలేదందువలన. ౭౭

సీ. డెబ్బదియైన్నిదై యుబ్బవెట్టిజనింప నాగమ్మకాకియ ట్లభిలదిశలుఁ ద్రిప్పురుఁ బిసవెట్టి తిరిపెగానింగొల్పు దేవుఁ డాతండని దేవురించు వెనువెంటఁదిరుగుచు వెటిపదాల్వారు చొడలెఱుంగఁనీని జడలపత్రి గంజాయిచిలుము ప్రఖ్యాతిగాధరియించు నెంగిలియనకిచ్చు నెల్లవారి కెడఁదయొండి నిద్రయుడిగి జ్ఞానమువోయి, కూడుగుడ్డఁ గొంపఁగొమ్మవిడిచి జ్ఞానసీమఁడయ్యుఁ జ్ఞానియంచజ్ఞుల, వలననెన్నఁబడుచు బ్రదుకునతఁడు. ౭౮

- సీ. డెబ్బదితొమ్మిదై డీల్పడఁజేయు నా వెట్టియెట్లన్న భావిగతి లెస్స
యోజనసేయక యువతులు యువకులు నొడలెఱుంగక తమయొద్దనున్న
నగ లెల్లకాలంబుఁ దెగనమ్మకొని తినఁజాలునంచని యిట్లై సౌఖ్యముగను
దేహముండునటంచుఁ దెగదెంపులైపోయి యిద్దఱలో నెవ్వరేని మడిసి
కులఁచుగుణమును జెడిబందుగులకు దూర, మై బలంబును గోల్పోయి యైనవారిఁ
గానివారిని యాచించి కాని కూళ్లు, నెంగిలాకులు దిక్కుగాఁగ్రుంగుగాంతు. ౭౯
- గీ. ఎనుబదవవెట్టి వెట్టియెత్తినశునకమొ, నక్కయో కఱచిన యట్టినరుఁడు కుక్క
యట్లు నక్కనుబోలెఁ దానఱచుఁగఱచు, నతఁడు గఱచినవానికి నట్లైయగును. ౮౦
- క. ఎనుబదియొకటవ వెట్టియు, మునగయు నానుగము పుచ్చమున్నగునవిచేఁ
దనిచెప్పక యమ్మినఁగొని, తినఁ గా జనియించు నొడలు తిరుగుం గ్రక్కుకొ. ౮౧
- క. ఎనుబదిరెండవ వెట్టిఁ గ, ననగుం బాత్రములశోధనంబున లోపం
బునఁ దగరము పూతచెడం, గను నలఁతయకాని కీడుగలుగదు దానకొ. ౮౨
- క. ఎనుబదిమూడవ వెట్టియుఁ, దనవంశమునందుఁ దొల్లి తాతకొ మఱియుం
జనకునకో పైత్తభ్రమ, దనికినఁ బారంపరీగతంబునఁ దనకొ. ౮౩
- క. ఎనుబదినాల్గవవెట్టి జ, ననమొందుం బెట్టుమందునను, ననురాగం
బునుగోరి వెట్టినీళ్లం, దునఁజేరిచి స్త్రీలువెట్టుదోషమువలనకొ. ౮౪
- క. ఎనుబదియైదవవెట్టి, తును దనకూఁతుపయిఁ బ్రేమతోనుండుటకై
శునకపుఁబాలఁ గలపియ, ల్లునకత్త యొసంగుచుండులోనండ్లు జనుల్. ౮౫
- క. ఎనుబదియాఱవ వెట్టియ, దనుగని యెఱనీళ్లుసుట్టి దారినడుమఁబో
సినదెఱుఁగక త్రొక్కినకత, మున వచ్చునటండ్లు విషయములెఱుంగుబుధుల్. ౮౬
- క. ఎనుబదియేడవ వెట్టి ప్ర, జననంబగుఁ జేతఁబడుల జడజనకృతులకొ
జనుఁ జెడిపి యెఱ్ఱమారియు, ననఁ జిల్లంగియననిట్టి వందలివికృతుల్. ౮౭
- క. ఎనుబదియెనిమిదియవవె, ట్టిని గొనితెచ్చికొనవచ్చుఁజేపునముస్తల్
దిని మాత్రపాన మొనరిచి, యని యనియెద రద్ది నమ్మనగునో కాదో. ౮౮
- క. ఎనుబదితొమ్మిదియవవె, ట్టిని జెప్పుచు రజ్జజనులు వ్రేల్పొటనుబె
ట్టి నితాంతము పొరటలుద్రి, ప్పినకతమునఁ బుట్టునంచు విదితంబె కదా. ౮౯
- సీ. తొంబదియవవెట్టితోఁచును ధూమ్రపత్రము నుపయోగించు ప్రజలయందు
నమలెడువారికి నస్యమువేసెడు వారికిఁ బొగద్రావువారి కెపుడు
రుచిచెడునాల్కనెత్తు విఱిగిపోవు హృత్పిడ కంపము కార్యవికృతరేఖ
లొదవు నొడలు ద్రిప్పు నోష్ఠంబునలుపెక్కు దంతముల్లాటునఁ గాంతియుడుగు

- రాగిమీసములగును వక్తన్నుదుప్తు, గంధయుతమగు నాసికారంధ్రరోగ
మబ్బు నదిలేకయుండిన నడ్డమైన, వారియొద్దను జేఁ జూపవలసివచ్చు. ౯౦
- క. తొంబదియొకటవ వెట్టిక, నంబడుఁ దొలిమేనఁజేసిన పనులఘలమిం
దుంబంచిమడువఁగా జ, స్తంబాదిగ మూఁగ చెవుడు నరులందొకట౯. ౯౧
- క. తొంబదిరెండవ వెట్టియ, నంబడు మున్నెపుడొ తానొనర్చినయద్యై
ప్యంబిపుడుదోఁప వ్రేలుము, ఖంబుననిడికొటికికొనుట కసరుట గుటిగా౯. ౯౨
- క. తొంబదిమూడవ వెట్టి క, నంబడినవి యెల్లనుంగొన మనోదౌర్బ
ల్యంబును ధనలోభంబును, రింబంగను వెట్టియనఁగ వృద్ధిగనుఁగన౯. ౯౩
- క. తొంబదినాల్గవ వెట్టి వి, నంబడు ద్యూతోత్థమయి ధనవ్యయఘలమై
యింబడరు పండితులనే, వెంబడు నీవెట్టి మిగత వెట్టులగలుచు౯. ౯౪
- క. తొంబదియైదవ వెట్టి జ, గంబున మృగములును బక్షిగణమును దినశే
పంబయిన మాంసమును భ, త్యంబులు ఘలములును దినఁగ సంభవిలుఁగడు౯. ౯౫
- సీ. తొంబదియాఱయితోఁచెడు వెట్టి చిత్రంబయినది దానిరాకవినుఁడు
స్థిరముగాఁ గూర్చుండఁ దీరదు తీర్థాదు లరయఁ బుట్టించు దృఢానురాగ
మేగు వినోదము లీక్షించి యానంద మందుచుఁ దలద్రిప్పి యవనిఁబడును
మొగమున నీరుచిమ్ముదురు కొందఱు చెవుల్ మూయుదు రిఁకఁగొంద టీయవస్థ
యేటి కెఱిగియుండి యిటు రాఁగఁ గర్తమా, యైనయింటిబిడ్డ యనుభవంబు
తప్పదండ్రు ప్రబలి తలనిండ బొప్పులు, దేహమెల్లఁబుండ్లు దేఱియుండు. ౯౬
- సీ. తొంబదేడవవెట్టి స్తోత్రపాత్రంబగు నిదురపోతుతనంబు నెగడునందు
నొక్కఁడు నిద్రలో నొడ లెఱుంగకలేచి పనులుచేయును జేసి. పండుకొనును
జెట్టెక్కికాయలు చిదిమితెచ్చును నడ్డ మెలఁకువవచ్చెనా మేదినిఁ బడు
నింతకరోటెను జిత్ర మేఁబండ్లుఁ దొంబండ్లు నేకకాలంబుననేగి పగలు
చేసివదలినట్టిశేషకార్యంబులు, తీర్తు రిండ్లు బండ్లు దేవగృహము
లద్భుతముగ మరల నందఱునిద్రొంతు, రెల్లవారుఁ బొగడఁ చెల్లవాటి. ౯౭
- సీ. తొంబదియొన్నిదైయింబడరెడు వెట్టి వైతలక్షణమందు బ్రాహ్మణులును
దయ్యనుంచును నొక్క దద్దమ్మకా ల్వట్టుకొన వాఁడు మేఁకనుగోసి దాని
వ్రేవులురోగికిఁ బేరులుగానైచి కల్లుముంతలుదెచ్చి కాటినిప్పు
రగిలించి పొగవైచి రక్తంబుబొట్టిడి పద్దముల్ వైచి సబ్బండు బూతు
లాడిదయ్యముఁ దిట్టుఁ దానటచి బింది, నాదమొనరించి జడఁగోసి నాళ్లనడుమ
దారిలోఁ బాఠిపెట్టు నందఱునుదాని, మీద నొకరాయివైచి యుమ్మెదరునిచ్చు. ౯౮

సీ. తొంబదిపై నొక్క తొమ్మిది సంఖ్యవె ట్టియగుఁ జేలునకుఁ జెట్టికిని మందు
పాముకాటునకుఁ జింతామణియని నాల్గు త్రేళ్లఁ జేపట్టివర్తించుఁ బాముఁ
గఱపించికొండు వేగమ కుదించెద నీశ్వరివేరుగలదది చవుక చెమరుఁ
గాకిసూఁడును బెట్టఁ గంటిని సంజీవి పుల్లచూరునఁ దోప నిల్లుగాల
దేటిలోవేయ నెచురీదు నిట్లుబొల్లి. కాసునకు గుల్లకును నమ్ము మోసగాండ్రఁ
బట్టి ప్రశ్నించిశిక్షింప కట్టెవిడిచి, పెట్టి పేటెత్తఁజేసెడు పెద్దలయది. ౯౯

సీ. నూటవ వెట్టి వేయాఱుప్రకటనపత్రికలతో నూరెల్లఁదిగి కమ్మ
నూనె మందారపునూనె కుంతలతోభి తెల్లవెండుకలెల్ల నల్లవడు న
కాలపునరనిల్పు రాలెడు వెండుకలనుసల్పు బట్టతలలను మొలచు
మెదడును బలపర్చు మేధాభివృద్ధియాఁ గన్నులం జలు వెక్కు ఘ్రాణతర్ప
ణంబటంచును బల్కుజనంబుఁబట్టి, యెవ్వరికి గుణమిచ్చెరా యెచటఁజూపు
డబ్బులాగెడు యంత్రమా జబ్బుచేయుఁ, గన్నులకునంచుఁ దిట్టని ఘనునికెత్తు. ౧౦౦

ఇది ప్రథమశతకము.

ద్వితీయశతకము.

- గీ. నూటయొక్కటియకా వెట్టి నోరనురుఁగఁ, గ్రమ్మఁబడియున్నశవముపైఁ గన్నుబఱపి
వేఁపకొమ్మును వేమఱువిసరునపరి, శుద్ధవాగ్దహ్వరుని బట్టిచుట్టుకొనును. ౧౦౧
- గీ. నూటరెండవ వెట్టి జనులనుబట్టు, వస్తువులు పోవనొక కుట్టవానిఁదెచ్చి
యంజనమువేసి వానిచే నయినవారి, దొంగలుగఁజెప్ప నుంకించుటం గడంగి. ౧౦౨
- గీ. నూటమూడవవెట్టి చెందునుబ్రజలను, వైద్యుఁడుగురుర్పఁజాలనివ్యాధి రక్ష
ప్రోగుగట్టిన రక్షతోబొట్టువెట్టి, మంత్రపున్నీరు ద్రావింప మానుననిన. ౧౦౩
- గీ. నూటనాల్గవవెట్టి యంధుండు కలిక, మొసఁగుచోటను నరుదెవుల్తుసరి యొక్క
సారిదినువెజ్జ జీర్ణరసాయనమ్ము, లాసఁగుచోటను బాండవ మొప్పఁజేయు. ౧౦౪
- గీ. నూటయైదవవెట్టి పూనునుజనులకు, మన్నురూపాయలొనరింప మావిమొక్కఁ
బాఁతికాపింప నదిమంత్రబలమటంచు, గారడీని స్తుతించెడు కారణమున. ౧౦౫
- గీ. నూటయాఱవవెట్టి జనులనుబట్టు, సృష్టియప్పటినుండియు సృష్టముగను
జూచుచును గారడియొనర్చుచోట డోలు, గొట్ట నులుకుచుఁ బడినవ్వుకొనెడునపుడు. ౧౦౬
- గీ. నూటయేడవవెట్టి చెందును మనుష్య, కోటి నొకయాట చూడంగఁగూడి యేమి
యాయకయపోవువారి మన్నెత్తిపోసి, తిట్టునాతనితిట్లు మతింపనున్న. ౧౦౭

- గీ. నూటయొన్నిది యవ్వెట్టి తేటపడును, బొడ్డుదండాలఁ దిరుపతి సోప మొక్కు
కొంటినని వచ్చి యొక రేణిగుంటవాఁడు, నీరపురివీధులను దొర్లువేళ నమ్మ. ౧౦౮
- గీ. నూటతొమ్మిదియవ్వెట్టి నూలుపట్టు, నరులలోపలనేడుగొండలకు బాబు
భిక్షమెత్తుచురమ్మని శిక్షచేసె, ననుచుఁ దిరిసెడు జను నమ్మునట్టివేళ. ౧౦౯
- సీ. నూటపదవ్వెట్టి వాటహా నోటితాళములతోఁ బనుపుచున్నములతోడ
గొడుగులతో స్వామియగుదుగులతోఁ గుటుంబములతో నూరూరువచ్చి గరుడ
వాహనంబునకని ప్రాతయి త్తడి సిద్ధి గరిట కాండయుఁ బిల్లికంచములను
దండుచుండఁగ నమ్మి తమపేరు వారిపుస్తకములో నెక్కుట ధర్మమనుచు
నట్టుకలమీఁదికెక్కి యందందువెదికి, తెలివితేటలలోఁగూడఁ దిరిపెగాండ్ర
కన్నివస్తువు లర్పించు నట్టియూహ, చాలనిమనుష్యుల హృదయసద్దములను. ౧౧౦
- సీ. నూటపదునొకం డనును రొక్కవెట్టిని మేమైదుగురము నైజాముసీమ
లోనేద్యమొనరించి, వాసిగాంచితిమి కృష్ణానది వెల్లువ సదమదంబు
చేసెఁ బంటల సొమ్ము చెల్లింపఁజాలని కతమునఁ దురకలు కట్టి కొట్టి
మాతల్లిదండ్రుల మర్యాదపోకార్చి బండలో వైచిరి వారిని విడి
పించుకొనఁగోరి వెడలి మీపేరువినుచు, వచ్చినామిందుఁ గులవృత్తి వదలలేక
నాఁగలిని సంకలలఁ దాల్చినారమంచు, ముష్టియైతైడువారి నమ్మునమయమున. ౧౧౧
- సీ. నూటపంద్రెండుగ నుతియింపఁబడు వెట్టి మూఁగవాడని చిన్నపుడె జనకులు
మరణించి రని వానిమహనీయగోగృహధనధాన్యములు పరుల్గొనిరనియును
నాలుక ఘడ్డయైనది వైద్యులెందఱో యత్నించి విఫలప్రయత్నులైరి
యని పెండ్లిగానిచిన్నది చెల్లెలున్నది కట్టుదవ్వును బెండ్లి గాకయున్న
ననుచు ఘనుఁడెవ్వఁడో జాలిగొనియొసంగి, నట్లు కాగితమూరూరుఁ జుట్టిచూసి
యందఱను వేడికొనుచు ధనాన్వనంబు, చేయుదాంభికుదయఁజూడఁ బోయి రేని. ౧౧౨
- గీ. నూటపదుమూడవదియకాచును దగువెట్టి, యొంటిఁగడు మన్నెములకేగియున్నయపుడు
పాండవులపేరఁ బరఁగెడుకొండరాజు, లొప్పమియొనర్ప మతిచెడియున్నయెడల.
- సీ. నూటిపైపదునాల్గునుగ నెన్నఁదగు వెట్టి నెలుకలదానికి నెలుఁగఁజేసి
బిడ్డలకైమందు వేడినఁ గుంచెడు బియ్యమ్ము దెమ్ము నే నయ్యగాని
కారగింపఁగఁ బెట్ట నందు మంత్రించెద నని బియ్యపుంజేటయందుఁ బెద్ద
యెమ్ముకఁబెట్టి యట్టిటుఁ ద్రిప్పికొనిపొమ్ము నా నిసీ యెముకుంచినవి వలువదు
తీసికొని పొమ్ము మాయత్త తెలిసెనేని, తిట్టునన నేను దినరాదు బుట్టపెరుఁగుఁ
బుంజులే దని బెదరించు మోసగత్తె, వదలినంజాలునని పంచు వనితఁబట్టు. ౧౧౩

- గీ. నూటపదునేను గాఁగ నెన్నుదురు వెట్టి, నాఁడువారలవలె వేష మాభరణము
లాఁడుచేష్టలు స్వరమును నాట పాట, లమర రెంటికిఁ జెడుమనుష్యాధములది. ౧౧౫
- క. నూటపదాఱవవెట్టిగఁ, బాటింపన్వచ్చు నొక్కవాఁ డేసఁకొ
నాటుకొని యమ్మ నిల్చిన, చోటన తా నదియ యమ్మఁ జూపిన నరునికొ. ౧౧౬
- క. నూటపదేడవవెట్టిగఁ, జాటింపందగును ధనికుసాటికిఁ దాను
న్నీటగు వేషము చాలుప, మీటుగ స్థలభాండశుద్ధి మిడిసి పడునరుకొ. ౧౧౭
- గీ. నూటపదునెనిదవ వెట్టి పాటసభలు, నాటకమ్ములు నచ్చుయంత్రములు మళిగ
లాకరివెనుపోటుగాఁ బెట్టి యోర్వలేక, నప్తమునుబొంది చెడుగర్విఁ గప్తపెట్టు. ౧౧౮
- గీ. నూటపందొమ్మిదవవెట్టి నులుమునేయు, మానవులను మశూరిలో మాంసగతము
నస్థిగత మగుపోతచే నలఁతవెట్టి, గంగవెట్టి యటందు రొకానొకతటి. ౧౧౯
- గీ. నూటయిరువదియగువెట్టి నుత్కుండగును, ముసలి యైనకొలందిని గసరువుట్టి
యింట నుండక కొడుకులయిచ్చ మెలఁగ, కదియొసంగ రిదీయ రం చఱచునతఁడు. ౧౨౦
- గీ. నూటయిరువదియొకటి యంచును వచింతు, వెట్టి నద్దానఁ దనవైన వేషభాష
లకు విరుద్ధుని జనకుని లాఁతివార, లడుగ సేవకుఁ డని ఘట్టఁ డనినయెడల. ౧౨౧
- గీ. నూటయిరువదిరెండనునుడికి వచ్చు, వెట్టి తలిదండ్రులకుఁ దిండివెట్టి కడిచి
బిచ్చ మెత్తంగఁ జేయుచు వ్రేడ లేక, పెద్ద నని సంచరించు పాపి దగుచేష్ట. ౧౨౨
- గీ. నూటయిరువదిమూఁ డటందు రొకవెట్టి, నింట నిల్లాలిచేతఁ జేయించి భక్త్య
ములను గొనిపోయి కులటలముందు వెట్టు, సిగ్గుమాలిన దుర్గనిచేష్ట లరసి. ౧౨౩
- గీ. నూటయిరువదినాలుగై నుతికిఁ బాత్ర, మగు నొకానొకవెట్టి నన్యధనహరణ
మొనరిచిసుదూరమేగియందుసులుదొరఁగి, నట్టులొరుచేత వ్రాసించునధముబ్రదుకు ౧౨౪
- గీ. నూటయిరువదియేడగును మఱియొక్క, చిత్రమగువెట్టి యప్పులుచేసి తీర్ప
నిప్తపడక మృతుండయ్యె నీతఁ డదిగొ, వల్లకా డనఁ బరుల సేర్పటిచెనేని. ౧౨౫
- గీ. నూటయిరువదియాఱు వినోదకరపు, వెట్టి యవివాహితుఁడు రేపు పెండ్లమునకుఁ
దద్దినము మించి వచ్చితి దప్పు గ్రాను, మనుచు యాచింప నిజ మనిలొనునరులది. ౧౨౬
- గీ. నూటయిరువదియేడగును బహురమ్య, మైనవెట్టి యొకానొక యతివ యొక్క
యతఁడు దంపతుల మటంచు నడుగవత్తు, రర్థమై వారి నెలుఁగని యతని దరయ. ౧౨౭
- గీ. నూటయిర్వదియైదిదొను గడు వెట్టి, బీదలము పెండ్లి యని యొక్కపిల్లఁ బెండ్లి
కూతు నొనరించి తెచ్చిన గులుతుపట్ట, నేర కది నమ్మి ధన మిచ్చువారిఁ బట్టు. ౧౨౮
- గీ. నూటయిరువదితొమ్మిదై నొడువఁబడును, వెట్టి పలువురు పుట్టిరి పెరిఁగి చచ్చి
రచ్చిరా దాత్తధన మొరు లిచ్చుదాన, ముక్కుఁగుట్టింతు బిడ్డ కన్తులుచ నమ్మ. ౧౨౯

- గీ. నూటముప్పదియవవెట్టి నుతికి నెక్కు, నొక్కవస్త్రంబు నద్దెకు నొకనియొద్దఁ
బుచ్చుకొని దీని భార్యకై పుచ్చికొంటి, ధనము లోటయ్యె నన నన్ను దాతపట్టి.
- గీ. నూటముప్పదియొకటని పాటికెక్కు, వెట్టి మసిబొగ్గుఁబోలిన పెండ్లికొడుకు
రత్నపుత్రికయకా వధూరత్నమందు, నాసపడి యత్న మొనరించు నక్కతమున. ౧౩౧
- గీ. నూటముప్పదిపైని రెండుగ గణింతు, వెట్టిఁ దమలోపములఁ గట్టిపెట్టి యొరుల
లోపముల నెంచువారి నీలోకమందు, నెఱుఁగ కజ్ఞులు గావించు రిట్టితలఁపు. ౧౩౨
- గీ. నూటముప్పదిమూడగు మేటివెట్టి, నరులఁ బట్టినఁ దమ కట్టినాతి దొరక
దని విచారించురు కురూపు లతివమాత్ర, మాసచేయదొ సుకుమారునందు మదిని.
- గీ. నూటముప్పదినాలుగంను రొకవెట్టి, ధనము చూపించి మోసపుచ్చినను రూప
మగపటిచి వంచనమ్మున నగడుసేసి, నను భువిని లోఁగి చెడినట్టిజనుల దెంచి. ౧౩౪
- గీ. నూటముప్పదియైదని నుడువఁబడిన, వెట్టి యొక్కటిగల దందూ వెతలు గుడువ
ధనము నింధనములఁబోయ మనసుచెడఁగఁ, బ్రాణములువీడఁదనుదానయత్న పడును.
- గీ. నూటముప్పదియాఱని నుడువువెట్టి, చేటు గల దని యొరులకుఁ జెప్పుదుండి
తాను గనుమూసికొని పాలుద్రావుప్పిల్లి, పోలికినిఁ ద్రవ్వియన చేయుపురుషుఁబట్టి.
- గీ. నూటముప్పదియేడు గణులికి నెక్కు, వెట్టి కాఁకరకాయనా వెక్కిరించి
తాను గీఁకరకాయనా ధరణియందు, నరయు రసికులు గాంతు రీ యద్భుతంబు.
- గీ. నూటముప్పదియైనిమిది గాటమైన, వెట్టి వచియింపఁదగు దేహవికృతి మాటు
పఱుచుకొనితానుసుకృతినాఁబరఁగజతన, మొసరిచెడువాడుపడుకృష్ణమునుగనుఁగొని.
- గీ. నూటముప్పదితొమ్మిదందు రొకవెట్టి, ముసలితనమునఁ బరిణయమునకు నెంచి
పితృపితామహవర్గ మీ విధముగానె, చేసి రని తనదేహపుష్టిని వచింప. ౧౩౯
- గీ. నూటనలువదియవవెట్టిఁ బాటిసేయు, దురు వరుఁడు దాను సూర్యచంద్రులనునింటఁ
గట్టివైచెను నావెనుకటియతందె, యింతగలవాఁ డనఁగ బిడ్డ నిచ్చిరేని. ౧౪౦
- గీ. నూటనలువదియొకటి కుంటులును గ్రుడ్డి, వారునగు కన్యకలను సువస్త్రగుప్తిఁ
బెండ్లిచేయించి వరుఁడేడ్వఁ వేయిగొనుము, మంచిపిల్లను బెండ్లాడుమ యనువెట్టి.
- గీ. నూటనలువది యవల రెండుగను వెట్టి, నెంతు తొలుతనె లోపము లిట్టి వనుచుఁ
బెండ్లి కాకున్న గంగలో వేయవలయు, ననుచు బతిమాలి వరుఁ దెచ్చిరైనయెడల.
- గీ. నూటనలువదిమూడటందు రొకవెట్టి, గ్రుడ్డితిమ్మన్నభట్టుపుత్తునకుఁ గూఁతు
నిత్తురే యని వంచించి యేసమాన, మనుచు వాదించుకొనువారి యాగడంబు. ౧౪౩
- గీ. నూటనలువదినాలు గంచు నగువెట్టి, చక్కనొకన్యపెండ్లిలోఁ జవటకాళ్ల
పిల్ల కొకదాఁకిఁబోయెడు భిక్షుచేతఁ, బుస్తకట్టింప నగ సదాముత్తయిదువ. ౧౪౪

- గీ. నూటనలువదియైసంచును దగువెట్టి, పుడుకకో తడుకుకొ వాడుపుట్ట నతివ
విడిచి దేశాంతరముపోవువిభునికతన, నిత్యసౌభాగ్యవతి యగునెలతఁ బట్టి. ౧౮౫
- గీ. నూటనలువదియాఱుటందు రొకవెట్టి, నప్పుసప్పులు చేసి నీ టనుభవించి
యీఁగఁజాలక కాకిరామేశ్వరములు, లేచిపోయెడు చుర్బుద్ధు లేచుచోట. ౧౮౬
- గీ. నూటనలువదియేడునా నుతికిఁబాత్ర, మయినవెట్టిని వినుఁడు తా నన్యజనుల
భూము లన్నియుఁ ధనువనిపులిమిపుచ్చి, యప్పుగొనితెచ్చియెగఁబెట్టు నధముఁడున్న.
- గీ. నూటనలువదియైన్నిద న్నూటివెట్టి, యెరులసొమ్ములు గొని తన కున్నదెల్ల
భార్యపేరను వ్రాసించి పొండిచేరి, జేరి మూఁడేండ్లపిదప వచ్చిన యతనిది. ౧౮౭
- గీ. నూటనలువదితొమ్మిదొ కాటువెట్టి, యప్పుదీర్పక సన్నాసమంది యాలు
బిడ్డలను వెంటఁగొని భిక్షవేశ నిచ్చు, దక్షిణల వారిఁబెంచెడుధన్యుఁ జెండు. ౧౮౮
- గీ. నూటయేఁబదియవవెట్టి నుడువఁదగదె, చిల్లరప్పులకై యాన్తి చెల్లిపోవ
నప్పుబాధలు పడలేక యపుడు కన్నుఁ, దఱచి విషభక్షణంబునఁ దెగినయెడల. ౧౮౯
- గీ. నూటయేఁబదియొక్కటొను గన వెట్టి, యున్నయప్పుడు కనుగాన కూడినంత
నెక్కడే నొక్కయువ్యోగ మిండటంచు, నెల్లవారలఁగని యాశ్రయించునపుడు.
- గీ. నూటయేఁబదిరెండగును ధరనొక్క, వెట్టి కలిగియుఁ దినక వ్రేల్వెట్టిరొట్టె
నేతిగిన్నెకుఁ జూపుచు నీరసిల్లు, లోభివారలసా మ్మెరులు గొనిపోవ. ౧౯౦
- గీ. నూటయేఁబదిమూఁడుగ నుడువరాదొ, వెట్టి నిల వర్తకములోన వేలకొలఁదిఁ
జేర్చి భార్యకు నగలుగాఁ దీర్చి సభల, రిక్తుడ నటంచుఁ బలుమటు వ్యక్తపఱుట.
- గీ. నూటయేఁబదినాలు గందు రొకవెట్టి, నెన్నిసారులూ సభకెక్కి యెఱుకపటికె
రిక్తుడ నటంచు వాని కాస్తకి బిడ్డ, నీయఁగానెన్న నందు గ్రహించుకొనుఁడు.
- గీ. నూటయేఁబది వెనుక నేనుగ గణింతు, వెట్టి నొకరిని గాదని జుట్టుకొనఁగ
రాశి దిరుగఁగ నంగవస్త్రంబుఁ జుట్టి, యెత్త లే కీడిగిలఁబడు పీనుఁగాంచి. ౧౯౧
- గీ. నూటయేఁబదియాఱుంచును వచియింతు, గిటుకులును మర్తములు నెఱిఁగియు ధనంబు
కొలఁదికిని మీతియుండియుఁ గుదురుపాటు, లేక వాణిజ్యమునఁబెట్టి లేమివడిన.
- గీ. నూటయేఁబదియేడగును మతియొక్క, వెట్టి దలవెండుకను ముడివెట్టి కొండ
నాఁచికొనఁ జూడఁ బెద్దకుండల కెసల్లు, వెట్ట నెంచిన సాగక వెఱలుగుడువ. ౧౯౨
- గీ. నూటయేఁబదియైన్నిదొను వినుఁడొక్క, వెట్టి యత్యాశచేత నీవిశ్వమెల్ల
నొల్లుకొని బుగ్గనిడఁజూచి డిల్లపోయి, చదికిలంబడి చెడునసజ్జనుని తెలివి. ౧౯౩
- గీ. నూటయేఁబదితొమ్మి దన్ను సఖ యిట్టి, వెట్టిని దనది కూడును బెఱలదైనఁ
గుంభమనియును దలఁచి వాగుంభనమ్ము, నెఱపి వెఱపింపఁబోయి తా వెఱచెనేని.

- గీ. నూటయఱువదియవవెట్టి నూలుప్రోగు, నకును గట్టువడంజూచు నరునిఁగొంటె
యుక్తులను గట్టపెట్టు ననూర్జితాత్తు, నాస్యరంగంబునను లాస్యమాడుచుండు. ౧౨౦
- గీ. నూటయఱువది యొండుగాను నుతియింత్రు, పెండ్లివెట్టిని దీనిలో భేదములును
వివిధరీతులు వివరింతు నవహితమతి, నాలకింపుఁడు రసికాగ్రయాయులార. ౧౨౧
- గీ. నూటయఱువదిపైని రెండుగ మదింతు, రవని నొకవెట్టి నెవ్వఁడే నధికుతోడ
వియ్యమమరించుకొనఁగ నుర్విఁ దలక్రిందు, చేసి రొక్కంబు వెచ్చించుచేతఁ గనిన. ౧౨౨
- గీ. నూటయఱువదిమూఁడుగాఁ దేటపడును, వెట్టి ధనధాన్యముల విట్టవీఁగుకతన
నధికకులుతోడ సంబంధ మభిలషించు, హీనకులు నెత్తికోలు మహీతలమున. ౧౨౩
- గీ. నూటయఱువదినాలుగునుగ నెఱుంగుఁ, డొక్క వెట్టిని హీనుఁ డుద్యోగవశత
విశ్రుతుండయి తనబిడ్డ బీదవడిన, స్వకులునకు నీయ నలజడిపడున యేని. ౧౨౪
- గీ. నూటయఱువదియైదగును దిలకింప, వెట్టి పైదానిభేదంబు విత్తవృద్ధి
విద్యనేర్పినకూఁతు నీవెఱచి బీద, యక్కొడుకున కుంచుఁ గన్యాత్వముననె. ౧౨౫
- గీ. నూటయఱువదియాఱగును దిలకింపుఁ, డొక్కవెట్టిని బీద కీనోపఁ డింతిఁ
గొడుకునకు ధనమిచ్చెదఁ గోరినంత, యధికకులులార బిడ్డనిం డనునరుండు. ౧౨౬
- గీ. నూటయఱువదియేడగును విదితముగ, వెట్టి స్వకులజాతోడను బెండ్లిసేయ
నెంచ విద్యాధికత నొప్ప కింతిగోరు, నన్యకులు వేషభాషల నరసి యొకట. ౧౨౭
- గీ. నూటయఱువదియెనిమి దందు రిటువంటి, వెట్టి బీదను చెచ్చి తా విద్యనేర్పి
బిడ్డ నీఁజూచుమగనికి నడ్డువచ్చి, యతివ టనకట్టియల్లుఁ డనర్హుఁడనిన. ౧౨౮
- గీ. నూటయఱువదితొమ్మి డాను నుతకిపు, పెండ్లియేటికి విద్యనేర్పింత మనుచు
బాల్యమునఁ బెండ్లిచేసిన భంగమునుచు. నిల్పియుంతురు విధి నాఁపనేర్తు రెవరు. ౧౨౯
- గీ. నూటఁబెబ్బదియవవెట్టి బోటి విధవ, కాకయుండునటంచుఁ జక్కంగ నెదుగు
వఱకు నిలుపుదురేని నాపైని గాదొ, బ్రహ్మగీతను దప్పింపవలఁతు రెవరు. ౧౩౦
- గీ. నూటఁబెబ్బదియొకఁ డనందోఁచి పట్టు, బాలికల నన్లుఁజూపిన వర్తకులను
బిడ్డలను సొమ్మునకుఁ గొను బేరగాండ్ర, మాఱుబేరము చేయుసమర్థులనిల. ౧౩౧
- గీ. నూటఁబెబ్బదిరెండవ పోటువెట్టి, వత్సరమునకు నూఱుకూపాయ లనుచు
నరువు లేదంచు భార్య కం దర్థమిచ్చి, తాను సగపాలుగొనునట్టి మానవునిది. ౧౩౨
- గీ. నూటఁబెబ్బదిమూఁడుగును దనభార్య, గర్భవతియైన బాలికఁ గనుమటంచు
నాదుభాగ్యంపుముల్లె యీనీదుగర్భ, మనుచు గర్భము ముద్దాడు నతనివెట్టి. ౧౩౩
- గీ. నూటఁబెబ్బదినాల్గుగును బెఱవెట్టి, వరుఁడు చదివెడునన్నాళ్లు వలసినంత
ధనమునిం డిందు బేరమంచనఁగనేమి, యనుచు వ్రేలెత్తుబెల్లము నడుగుచోట. ౧౩౪

- గీ. నూటదెబ్బదియైదు నెన్నుదురు వెట్టి, నర్థవంతులు శుక్లంబు నడుగ కాత్త
జాలకుఁ బెండిలిసేయఁగాఁ జూలకఁదనము, తనకుఁ బాఁజేసికొనియెనం చనిహసింప.
- గీ. నూటదెబ్బదియాఱగును విశదంబు, వెట్టి నాబిడ్డనిచ్చెదఁ గుట్టవాని
సీమకుంబంపి చదివింప సిద్ధపడుదె, యనుచు ననుముట్టుకొనకు మన్నతనియుక్తి. ౧౭౭
- గీ. నూటదెబ్బదియేడగును గన వెట్టి, శుక్లమునుగొన్న నమ్మెడుచొప్పుగాఁగ
నొరులనగి; యర్థవంతుడ నొక్కకొడుక, టనుచుఁ గట్టుంబులడుగుటయందుఁజోన
- గీ. నూటదెబ్బదియైన్నిదై నూలుకొనును, దమ్ము లన్నలు లేకుండ గనము గలిగి
చదువుచున్నట్టివరుఁడు తా నొదవెసేని, కూతురు సుఖించు ననువారికోర్కి వెట్టి.
- గీ. నూటదెబ్బదితోమ్మిదై నూల్కానునది, వెట్టి ధనవంతుఁ డడుగుచు విత్తహీనుఁ
డడుగ, నవ్వుట, తనకేల యర్థ మొరుల, కేలవలదొ విచారింపుఁ డోలిదీని. ౧౭౯
- గీ. నూటయెనుబదియవవెట్టి నుసలనీయ, దత్తి లేకుండవలయును నాఁడుఁబడుచు
లుండఁగూడడు చదువొండె నొండెయర్థ, మున్నవరుఁ దెమ్మనెడు తల్లియూహయేచి.
- గీ. నూటయెనుబదియొక్కటై నొడువఁదగిన, వెట్టియిది పెండ్లియెనంతఁ బెండ్లికొడుకుఁ
జదువుమిష నిల్లటముదెచ్చి జనకులంగు, భేదభావంబుఁ బుట్టించుపెద్దలంగు. ౧౮౧
- గీ. నూటయెనుబది పిదప రెండుగ నెఱుంగుఁ, డాత్తబకు భూషణమ్ములు నమ్మకెదు
నాళ్లులాంచనములు రెండునడలబండ్ల, యదై ఖండించుకొనువారి యగడువెట్టి. ౧౮౨
- గీ. నూటయెనుబదిమూడగును మహినొక్క, వెట్టి మేళము పల్లకి వీణపాట
హరికథలు గాక పెండ్లివా రందఱకును, పెండిపువ్వులపీటలం దెం డటన్న. ౧౮౩
- గీ. నూటయెనుబదినాల్గుగును మఱియొండు, వెట్టి యల్లుఁడు ఫలహారవేళ రాఁడు
పంపెదరె బావగారు నా బాగుగాగు, నేను బంపుట రం దెవరేని యనిన. ౧౮౪
- గీ. నూటయెనుబదియైదగును గనుఁ డొక్క, వెట్టి విడిదెకు రా రొకవేళనైనఁ
జాకలియు మంగలియు నిన్నఁ జాఁపసేన, వైచికొంటి నటం చాడువానియందు.
- గీ. నూటయెనుబదియాఱగును దెలియుండు, వెట్టి నొకదాని విడిదెలో వేడినీళ్లు
లేవు చాకలి బట్టలరేవు లేదు, కట్టుములవేళఁ జూడుఁ డింక ననునట్లు. ౧౮౫
- గీ. నూటయెనుబదియేడగును బరికింప, వెట్టి వేటొండు చాకలి విసరవేర
మంగలీ కాళ్లుపిసుకు మం చంగలార్పు, తిండిపోతులమేళంబు తెండుచోట. ౧౮౬
- గీ. నూటయెనుబదియైన్నిదొను వివరింప, వెట్టి బోగముచానపై వెట్టిచూపు
పఱపి పరుఁ డని యదియెంచి వందనంబు, చేయమిని గిన్నఁబోయెడు చెడుగునందు.
- గీ. నూటయెనుబదితోమ్మిదై నుతికినెక్కు, వెట్టి యల్లుఁడు మేళము విడిచి యిపుడె
వెళ్లె మడిగట్టుకొన వానిఁ బిలువ రంచు, వరునిజనకుండు కసరు నవసరమునను.

నీ. నూటతొంబదియయ్యెను వినుం దొకానొక వెట్టిని భుజియింపఁ బిలువవచ్చి
వంటలైనవి లెండు పొరులందఱు వచ్చి రనిచెప్ప మీరేగుఁ దందఱ నిద
కొనివత్తు నని పెండ్లికొడుకు తండ్రియన మీ కేల యాపని వారి నేల పిలువ
నీరు మర్యాదపోయెను రేపు కాకిచే వార్తపంపరే మెత్తవడఁగరాదు
పెండ్లిబిగువులు నడకలుఁ బ్రిదులరాదు, చెంబులును బట్టుపంచెలు జేతఁబట్టు
కొనియెపోదుము బ్రాహ్మణు ననుపలేదు, చూచితరె యని జామాత శోకమంద.

మత్త. నూటతొంబదియొక్క టయ్యెను నూతనంబగు వెట్టియే
చోటలే దిటు లల్కపానుపు చోద్య ముంగర మీయరా
మాటలాడక తేచివచ్చును మంచిపెండ్లికుమారుఁడే
సాటివచ్చెను మామ కిల్లుఁడు చాలునంచని పల్కినాఁ.

౧౯౧

మత్త. నూటతొంబదిరెండు గాఁగ జనుల్వచింతురు వెట్టి నీ
పీటఁగాని మఱొక్కచో నిదివిత పానుపుమీఁది దే
పాటిదేనియు నాఁడుబిడ్డకు వచ్చుదుప్పటి చాకిదా
నూటఁగట్టెను పెండ్లిలాంఛనముల్ త్యజింతురె యంచనాఁ.

౧౯౨

మత్త. నూటతొంబదిమూఁడుగాఁగ మనుష్యు లెంచెడువెట్టి చెం
డ్లాబ జూదము లాడరేకద యత్తపై మఱఁదండ్రపైఁ
బాటపాడరు పెండ్లికూఁతురు పాట లెంతవినోదమే
వాటమే భుజియించి మిన్నక పండుకొందురొ యందు రేకా.

౧౯౩

మత్త. నూటతొంబదినాలుగొను వినుండు వెట్టి నిదేమిటో
పాటపాడినఁ దిట్టు వెంకును భర్త స్త్రీలకుఁ బెండ్లిలో
నాటవిడ్పు విలాసమాను గురవ్వు పాటలపుస్తకం
బేటికే నరసన్న పాడవె యేమి సిగ్గని పల్కుచోకా.

౧౯౪

మత్త. నూటతొంబదియైదు గాఁగ మను న్వివోదపువెట్టి యి
ప్పాట నెప్పుడు నాఁడువారల ప్రక్కప్రక్కల నుందురే
పాటిగా మగవారు బోగమువాండ్రమేళము చూడరా
దోటు జంకక చెప్పవే మఱియొక్కపాటని పల్కుచోకా.

౧౯౫

మత్త. నూటతొంబది యాఱుండ్రు వినుండు వెట్టిని చెల్లరే
మాటలాడకుఁ డమ్మ చెప్పును మామ్మ చెప్పవె బావతో
పాటువచ్చితినం చదేమిటి బావపే రెవరంచు న
తూటలాడుచుఁ తల్పుదగ్గ నమ్మలక్కలు నిల్చుటకా.

౧౯౬

మత్త. నూటతొంబదియేడుగాఁగఁ గొనుం జగం బొకవెట్టి దం
డాట గందవొడుల్ వసంతము లాడి కేరుచు సంతలో
నాటుతొన్న బిచారముల్ నయనంబులం దడివెట్టుచుం
బాటపాడుచు నప్పగించెడు వారిమోముల దైన్యమున్.

౧౯౭

మత్త. నూటతొంబదియైన్నిదె నది నూత్నిమా నొకవెట్టి యా
ర్భాటమై యిరువంక వేడ్కలు వైభవంబులు చేల్లియుం
బాటకుల్ రజకుండు మంగలి బానిసల్ దనయింటిలో
దీటుకోఁ బనిచేయుసంగతిఁ దెల్పినం జెవికెక్కడేన్.

౧౯౮

మత్త. నూటతొంబదితొమ్మిదైతగు నూత్నబంధుజనంబు నీ
పాటలాధరభర్త యెవ్వఁడు వానిమానిని యెవ్వరో
తేటయా నిపుడంచుఁబ్రక్కలఁ దీర్చి చూచిన సంపతీ
వీటికాగ్రహణంబువేశను వెట్టి యిద్దముగా మహిన్.

౧౯౯

సీ. ఇన్నూటవదివెట్టి యిబ్బంగిఁ బెండిలి పరఁగిన వెన్క సంబంధు లొకటఁ
జేరి బావా యొడ్డుఁజేరితి మీయైదు నాళ్లు నేఁ దలనంచినాఁడ నిపుడె
యెత్తిలిసనఁ జూడు మింతచేసితి దొంగవేలెముగిన్నెకు వెండిపూఁత
మనకును మన కరమరికలే దాఁడువారలవెట్టిఁ దీర్చఁ దరంబుగాదు
మీపురోహితునకు మేమిచ్చితిమి మాడ, దానిరెట్టి మీరు తప్పకుండ
మాపురోహితునకు మఱవకయిండు నా, కబలినిష్ఠురంబు గాదటన్న.

౨౦౦

ఇది ద్వితీయశతకము.

తృతీయశతకము.

సీ. ఇన్నూటయొక్కటి యెసఁగును వెట్టి మంచిపనిఁ జేసితి విష్ణు చెల్లలేను
కట్నంబు లనుమాటఁ గట్టిపెట్టితివి కాలముగాదు బంధుకాలంబురాదు
చేత లేదని యిది శ్రేష్ఠమైనదియు నిర్బాధకమైనది ప్రహసనన్న
మిడితివి హాయిగా నేగెద రంద అంచనఁ గొన్నికట్నము లంగునందు
రావలయు నింక నాయెంట రాదుకార్య, మెట్లువచ్చును ప్రాతవా రీయవచ్చుఁ
గాదె రాఁరె నేఁ గష్టకాలమందు, వానలోఁ బోయి చదివించివచ్చితి నన. ౨౦౧
సీ. ఇన్నూటరెండుగాఁ జను, లెన్నందగువెట్టి కోడ లింటికిరాఁగాఁ
జన్నవినోదము లెల్లను, సన్నుతగుణ లత్తలందు సాజములగుటన్.

౨౦౨

- క. ఇన్నూటమూఁడుగాఁడుగు, గన్నియఁ గొడుకునకుఁ దెచ్చి కాముకుఁడై తాఁ
గొన్నటులు మామనాడుట, యెన్నఁదొ చెప్పఁదగుమాట యిపుడనుచుంటిన్. ౨౦౪
- క. ఇన్నూటనాలుగవ వె, ట్టిన్నుఁగవచ్చుఁ గొందటికి ననుభవమం
దున్నకతంబునఁ జూపిన, కన్నియ మఱపించి యొందుకన్నియ నిడుటన్. ౨౦౪
- క. ఇన్నూటైదవవెట్టి చ, నున్నూతనవధువు నత్తచుతియించుట యుం
గొన్నాళ్లుచనిన మిషలం, బన్నుచు నిందించుటయును బ్రకటంబగుచున్. ౨౦౫
- క. ఇన్నూటాఱవవెట్టియు, సన్నుతమగుఁ గోడలు తొలిసారెను దేఁజూ
డన్నెలవుకొనినసంతస, మెన్నుచు నింటింటికత్త యేగి వచింపన్. ౨౦౬
- క. ఇన్నూటేడవవెట్టి య, నన్నెగడును సారెలోఁదనకు మొల్లముగా
సన్ననిచీరలు నగలు, న్నన్నవ్యుచు నత్తవధువునకుఁ జూపుదయన్. ౨౦౭
- క. ఇన్నూటేనిమిదియవ వె, ట్టిన్నెలకొనియుండు స్నుచగుటిచి నలువురతో
డన్నుడువు నత్తమాటల, నున్నగుణాగుణవిచార మూహింపంగన్. ౨౦౮
- క. ఇన్నూటతొమ్మిదై తగుఁ, గన్నియ తనయాత్తజకు నగల్పాణెంబుల్
మిన్నగఁ దెచ్చినఁ బొగడుట, నున్నూనతఁ దెగడుటను గనుం డత్తకృతిన్. ౨౦౯
- క. ఇన్నూటపదవవెట్టిని, జిన్నది గొనివచ్చినట్టి చిల్లరసరకుల్
చిన్నవని చిల్లివని తన, కన్నెఱ చూపించు నత్తఁగనుఁగొనుఁ డార్యుల్. ౨౧౦
- క. ఇన్నూటపదునొకండుగ, నెన్నందగువెట్టి కోడ లేమియుఁ బనిచే
యన్నేర వెట్టుపెంచెనొ, కన్నచ్చు యిదొక్కముద్దుగా యనునత్తన్. ౨౧౧
- క. ఇన్నూటపదియు రెండగుఁ, జిన్నతనంబునను బనులుచెప్పక పనుపం
గన్నెకు నేర్పఁగ బడి నా, కున్నదొ యనునత్తగారి హుంకారములన్. ౨౧౨
- క. ఇన్నూటపదునమూఁడుగు, చున్నెఱయును వెట్టి తల్లి చూలాలైయు
న్నన్నెను బెండ్లికానపు, డన్నియుఁ జేసితి నటనుచు నత్తపలికినన్. ౨౧౩
- క. ఇన్నూటపదియునాలుగ, నన్నెగడును వెట్టి నాల్గునాళ్లకుఁ గొలువ
టైనాకోడలు దెచ్చిన, సన్ననిచీర యని యత్త నణుగుట యిలబోన్. ౨౧౪
- క. ఇన్నూటుం బదియేనగు, మొన్నఁటినాబిడ్డ సర్వము న్నేర్చును నే
నెన్నఁడు నేర్పను పనిపైఁ, గన్నంప దటంచు స్పృశను గసరెడు చోటన్. ౨౧౫
- క. ఇన్నూటపదాఱగు నిది, యెన్నఁడు గదిలోననుండు నెన్నిపిలిచిన
న్విన్నట్టు లుండ దేమని, నన్నానోరె యని యత్త నసుకునయేనిన్. ౨౧౬
- క. ఇన్నూటపదే డగు వె, ట్టి న్నేర్పరు లెప్పుడే నెఱిగికొందురు దాఁ
గన్నకొడుకుఁ గోడలు చెటి, చెన్నామాట వినఁ డని వచించెడువోటన్. ౨౧౭

- క. ఇన్నూఱుఁ బదియునెన్నిది, యన్నది తగు వెట్టి కోడలన్నను గుక్కం
గన్నట్లు నీరసంబుగఁ, గొన్నను దనకూతునకును గూర్చునయేనికొ. ౨౧౮
- క. ఇన్నూఱుం బందొమ్మిది, మన్ననకగు వెట్టి కొడుకు మాటాడఁగనీ
కన్నమువెట్టక కోడలి, బన్నములకు నత్త పాలుపఱచిన యేనికొ. ౨౧౯
- క. ఇన్నూట యిరువదగు నొక, తిన్ననిపనికైనఁ దప్పుదిద్దుచు నేవో
కొన్నిట లోపము లెంచుచుఁ, గన్నెపయిం జూపు నత్తగర్వంబెల్లకొ ౨౨౦
- క. ఇన్నూటిరువదియొకటగు, నన్నము దినవేల నీకు నైవండితి నే
నిన్నటిరాతిరి యని చలి, దిన్నిత్యముఁ గోడలికిని దిన నత్తయిడకొ. ౨౨౧
- క. ఇన్నూటిరువది రెండగు, నిన్నటి నీకంచ మోడు నేదొలిసారెం
గొన్నది చూడవె యిది నా, గిన్నెయనుచు నత్త కన్నె గేలియొనర్పకొ. ౨౨౨
- క. ఇన్నూటిరువదిమూడగు, నిన్నను గొన్నట్టికుండ నేడవిసెను నీ
కెన్న సరివనిత గలదే, యెన్నఁడుఁ గనమనెడు నత్తహేళన మవనికొ. ౨౨౩
- క. ఇన్నూటిరువదినాలుగ, గు న్నందనుతోడ నేర కూరను గారం
బున్నదె తప్పెన్నపు నే, నన్నను నల్లేలుబండి వను నత్త యెడకొ. ౨౨౪
- క. ఇన్నూటిరువదియైదగుఁ, జిన్నప్పుడు చూడ రామచిలుక ట్లుండెం
గన్నున్లు సారమో నా, కన్నులసార మ్మె స్సుసవికారము లనినకొ. ౨౨౫
- క. ఇన్నూటిరువదియాఱగుఁ, దిన్నది యేమగునొ యేపుదేరదు పనులె
ల్ల నేనె చేసికొందును, సన్నగిలుం గోడలని దినంతులుగొట్టకొ. ౨౨౬
- క. ఇన్నూటిరువదియేడగు, మొన్నటియిరుగింటిసీతి ముప్పిరికడ్డి
యన్నిసను ల్తాఁజేయుం, జిన్నది తనయత్తయంటచెయి గడుగుననకొ. ౨౨౭
- క. ఇన్నూటిరువదియెనిమిది, కన్నదరెడునంతయోలిఁగైకొని యరిపే
దన్నిట్టత్రాడు నందిరి, తన్నులగొడ్డయ్యె సదియు దైవను యనినకొ. ౨౨౮
- క. ఇన్నూటిరువదితొమ్మిది, కన్నును మది దనియకున్న కన్నియఁ గొడుకే
మన్ననఁ జూచునొ లోపల, కున్నొగుటగాక యనుచు గోడొనరింపకొ. ౨౨౯
- క. ఇన్నూటముప్పదగు నిది, చిన్నద చితుకద యెవేళఁ జిలుతిండికినూ
నెన్నేలిఁ బాడుచేయును, దిన్నను రిపట యని యత్త తిట్టినయేనికొ. ౨౩౦
- క. ఇన్నూటముప్పదియు నొక, టన్నది దినదినము దాసి నంగడికనుచుం
దిన్నదిచాలక యని పెరి, మెన్నరు లెల్లవిన నత్త మిడికిన చోటకొ. ౨౩౧
- క. ఇన్నూటముప్పదియు రెం, డున్నయవిదులెఱుఁగుదురు గడుం దిండికి వాఁ
చున్నది తిననీ పిన్నరీ, నన్నాభున కిడదు నంగనాచి యటన్నకొ. ౨౩౨

- క. ఇన్నూటముప్పదియుమూఁ, డు న్నేర్వఁగవచ్చు నెఱుఁగఁడు కుఱుటం డెం
తున్నదొ యెంతైనదొ దీ, నిన్నమును బెల్లు పెట్టని విఱారింపకొ. ౨౩౩
- క. ఇన్నూటముప్పదియుమీఁ, దన్నాలుగుగాదె వెట్టి తమ్మునిబిడ్డం
గొన్నను గోడలుశబ్దము, విన్నపు డత్తలకుఁ బుట్టు వికృతిం దెలియకొ. ౨౩౪
- క. ఇన్నూటముప్పదేనగు, మన్నెగడును బుత్తుఁ డింటఁ జూచుచునుండకొ
పొన్నమ్మ తినవె యన్నము, తిన్నంత నొకింత సేదదేలు మటన్నకొ. ౨౩౫
- క. ఇన్నూటముప్పదాఱగుఁ, బున్నమనాఁ డింటనున్న పుత్తునితో నా
పిన్నది పలుకఁగ నొల్లక, మన్నని పేడ యని చెప్పి మఱపించినచొకొ. ౨౩౬
- క. ఇన్నూటముప్పదేడగు, నెన్నివిధంబులను నత్త యిడుబాధలకొ
ర్వన్నేరక కోడలు మగ, నిన్నూల్కొల్పినను దల్లి నేరముతెన్నకొ. ౨౩౭
- క. ఇన్నూటముప్పదెనిమిద, గున్నొగిలినకతన మాటకును మాట యన
న్నన్నగడుచేయుఁ గోడలు, మన్నన లేదనుచు నత్త మఱిఁగిననేనికొ. ౨౩౮
- క. ఇన్నూటముప్పదియు మీఁ, దన్నవసంఖ్యయుక వెట్టి తల్లిని గొడుకే
మన్నను బెండ్లమువశమై, నన్నవమానించుఁ గొడుకునా వహియించుకొ. ౨౩౯
- క. ఇన్నూటనలువదయ్యెడు, నన్నమునకుఁ బిలువఁ గోడ లాకలిలేనం
చు న్నందనుపడుకింటఁ బ, రున్నదురుద్దేశ మత్తయిడు కెఱుఁగంగకొ. ౨౪౦
- క. ఇన్నూటనలువదొక్కటి, విన్ననువగుఁ దొల్లితాను వివిధవిధములకొ
బన్నము లత్తవలనఁబడి, యున్నది యిట మఱపువచ్చు టూహింపంగకొ. ౨౪౧
- క. ఇన్నూటనలువదియురెం, డన్నది నీరాటరేవులం దత్తలపైఁ
గన్నెలు చెప్పుకొనినకత, లన్నియుఁ దమ రత్తలైనయప్పుడు మఱవకొ. ౨౪౨
- క. ఇన్నూటనలువదియు మూఁ, డన్నడిఁ వెట్టియగుఁ గోడలన్నను గోపం
బున్నను బియ్యము చేటను, చున్నను బుట్టింటి కేగ నొప్పనినుతికికొ. ౨౪౩
- క. ఇన్నూటనలువదియునా, ల్లున్నతియింఁచెదరు వెట్టిఁ గోడలుపగయుం
జిన్నిమనుమఁడు ప్రియుండై, పన్నగ మరి పడగ యాత్తబంధువు నైనకొ. ౨౪౪
- క. ఇన్నూటనలువదేనగు, మన్ననచెడుఁ దల్లి నెట్టిమాటన్నను నే
మన్నను భార్యకుఁ గోపం, బన్నీతిని మతిని బాధ నలసెడునరులొకొ. ౨౪౫
- క. ఇన్నూటనలువదాఱగు, నన్నింటికిఁ బంపు మొండె నాచెప్పినరీ
తిన్నీవు మెలఁగుమొండె య, నన్నడఁకుచు నాలిమాట నడచినయేనికొ. ౨౪౬
- క. ఇన్నూటనలువదేడగుఁ, గన్నెవినోదముగ నోమగఁడ దాచితి వే
ఱున్నను లెస్సన ధనమను, నెన్నిక వేర్వడ్డ నరునియేమఱుపాటుకొ. ౨౪౭

- క. ఇన్నూటనలువదెనిమిది, కన్నియలం దత్తలిపుడు కనఁబడిచెడునా.
చిన్నెలు తమ్మత్తలుమును, పిన్నివిధంబులను బఱపు టేకరువిడుటే. ౨౪౮
- క. ఇన్నూటనలువదియుమీఁ, దన్నవసంఖ్యఁ జనువెట్టి తనయునితో నీ
చిన్నదిచెడ్డది విడువుము. ప్రన్ననివేటొకతెఁ గొనుమురా యనునేనికొ. ౨౪౯
- క. ఇన్నూటేబది యగు నీ, వెన్నఁడు నొకదెబ్బవేయ విదిహేతువుగా
నన్నెదిరించును గోడల, టన్నను దలిమాట గొడుగు తొనసెప్పకొ. ౨౫౦
- క. ఇన్నూటేబదియొక్కటి, కన్నెలుచదువుటను వచ్చుకప్పం బిదియే
వెన్నఁడు నాకోడంట్రిము, కన్నమ్మకు వ్రాయఁజాండు కమ్మల ననినకొ. ౨౫౧
- క. ఇన్నూటేబదిరెండగు, వెన్నఁడు మే మత్తమాట కెరురాడము మే
మెన్నియకార్యము లొనరిచి, నన్నోనాడ రని వృద్ధనారుల పలుకకొ. ౨౫౨
- క. ఇన్నూటేబదిమూడగు, నన్నము వెట్టునపు డంతె యవ్వల దిననుం
దెన్నాఁడు మగలయెదుటం, దిన్నగ నిలువ మని యత్త దీర్ఘముదీయకొ. ౨౫౩
- క. ఇన్నూటేబదినాల్గగు, బున్నెమొ పురుషార్థమో యెపుడు నాటకముతో
వన్నెలపాటలపొత్తము, లున్నారల కనుచు నత్తలు కుములుచోటకొ. ౨౫౪
- క. ఇన్నూటేబదియైదగు, గన్నకొమారితెలు చదువఁగాఁ బొగడుచు దా
నిన్నెమ్మి స్నువపఠించినఁ, గిన్నరకంతమని యత్త గేలి యొనర్చకొ. ౨౫౫
- క. ఇన్నూటేబదియాఱగు, జిన్నపుడు నాకుఁ దల్లి చిలుక సమర్తకొ
మున్నూఱుచెప్పెఁ బుస్తక, మెన్నఁడు ముట్టనని యత్త యెచ్చిలియార్వకొ. ౨౫౬
- క. ఇన్నూటేబదియేడగు, చున్నది యొకవెట్టి సుతకు నూరకపాటతో
మిన్నగఁజెప్పాచుఁ గోడలి, కిన్నేర్పక పనులుచెప్పి కెడవినయేనికొ. ౨౫౭
- కా. ఇన్నూటేబదియైన్ని దింట సుత నేకృత్యంబునం బిల్వ కిం
కెన్నాళ్లుందువె నేఁడొఁతేసా కొనిపోఁడే యింటెఁడు న్నితల
న్తున్నేపడ్డది యత్తచచ్చె ననునీమోదంబులేదమ్మ యీ
రెన్నాళ్లూరక యుండవే యనెడు మాతృప్రేమ వాటిల్లెడుకొ. ౨౫౮
- కా. ఇన్నూటేబదితోమ్మిదై నెగడు వెట్టియన్న నోయంచు ముం
తన్నిండారఁగ నిప్పులు నిరెవగుండం బోసి తాను స్సుతుం
డున్నిర్బంధము చేసి కోడలికిఁ గట్టు న్నూతిఁ గోడంట్రి మీ
తెన్నకొ లోకమునందు ధాత విధియింతే జాలిలేకుండఁగకొ. ౨౫౯
- కా. ఇన్నూటర్వదియైనవెట్టి విషలిప్తేష్టాన్నముం బెట్టి చ
చ్చెన్నిన్నెల్లను శూలనొప్పి కనిపించెన్నిత్యముం గుట్లబొం

- తిన్నాళ్లుండుట గొప్ప కోడలని యాదృత్యున్నతించోలె నూ
ర్చు న్నాపుత్రినిఁ బోలెఁ బెంచితి చరిత్రుం డాత్తఁడం దం చనుట.
౧. ఇన్నూటర్వదియొక్కఁడైవఱలు పేయింటం బగావెట్టి మే
మన్నాఁ డక్కఱకై కుమారిమెడలో పొగంబు నీకచ్చినం
గొన్నాఁ డబ్బ నురల్పఁ డెప్పటికి వాసుం డెచ్చి యీశున్న నీ
కన్నం బిక్కడ సున్న పొత్తునుచు నిత్యం బత్తి వేధించినట్.
౨. ఇన్నూటర్వదిరెం డగుం గఱవుచే నిల్లెల్ల గుల్లయ్యె నీ
కు న్నీనాథునకుఁ సరాసరిగ నాకుల్పోకలే నంపలే
యిన్నాళ్లులుగాదు నీకుఁ బడి హెచ్చేనెందుఁడెత్తు స్సరే
యున్నం దిందువు లేదటంచు స్తుపఁబస్తుంపించు నాయత్తచేట.
౩. ఇన్నూటర్వదిమూఁడగుం జడియ కేదీ యింట లేనపు మా
య న్నేమైనను బంపునట్లు గలదా యాధారమా న్నాత్ర యం
చన్న న్నాటకు మాట యోపలువ నీ కట్లున్నదా చూడుమాం
చు న్నానాగతిఁ దిట్టు నత్త మగువక సోల్లుంపవాక్యంబులట.
౪. ఇన్నూటర్వదినాలుగుం దరుణమందేమానితిం; దల్లికిం
గన్నెం దే మన సయ్యకుం బడుచుపైఁగ నిట్టు లాయిద్దఱుం
గన్నెక గొరిని బెండ్లిచేసి సుతు నిక్కట్లంబడంగ్రోగు రిం
కన్నోభేదము లాలకింపుఁ డొగి నేనింబల్ల వాత్తుచ్చెనట.
౫. ఇన్నూటర్వదియేనగు న్నతకు మాతృప్రేరణంజన్న పెం
డ్లిన్నేనొల్లనటంచుఁ బుత్తెలను బల్లింద్రంపి వేటొక్కచో
సన్నాహంబునఁ బెండ్లిసేయు జనకు న్నంసింతురో యజ్ఞులై
కన్నెం గైకొనువారి మెచ్చెదరొ యుక్తం బెట్ల యోజింపుఁదా.
౬. ఇన్నూటర్వదియాఱులో జనకుచే నేర్పడ్డయల్లుండు దాఁ
జన్నం పైవవశంబు కన్య యిదియే శాస్త్రీయమా పెండ్లి నా
కున్నీవే పతి వంచుఁ దొల్లటివిభుం గోరుకొ ద్వితీయంబు స్త్రీ
కున్నే యీకలిలో వివాహ మనుచుకొ యుక్తు బ్విడంబింపఁగట.
౭. ఇన్నూటర్వదియేడగు న్నతిని దా నిష్టంబులే కేలఁడే
ని న్నాబి డ్డని క్కాంత, సంతుఁగొనిపో నేనీయ నీబిడ్డనం
చున్నాథుం డెదురాడి చేకొనును విజ్ఞుల తీర్పరు, బీన నీ
గ్గున్న నీ్వరిటు రచ్చకెక్కుదురె మీ రూహించి నిందింపరే.

- శా. ఇన్నూటర్వదియైన్దిదో నిటులు వా రీసంచుఁ బోసంచు నె
 స్సెన్నో వాదములాడ రచ్చలను జేయిం త్రంగవా యత్త మా
 చిన్న తీరుఁదెప్పఁపుననె యీ సిగ్గోర్వతేనట్లు గాఁ
 జన్నన్ శాస్త్రులు పూర్ణవాదమును జర్చ ల్లాసమన్నందునన్. ౨౭౮
- శా. ఇన్నూటర్వదియొమ్మిదో నువిదతా నిచ్చింప కాత్తేశు నే
 గు న్నానాగతులన్ వసించు నితరక్రోడంబుల న్నాథుఁడు
 నివ్వంబా టొకయింతలేక మసలు న్వేర్వేఱుమార్గంబులం
 గొన్నాళ్లేగఁగ నజ్ఞత నిజసతిం గూడుం బ్రమాదంబునన్. ౨౭౯
- క. ఇన్నూటడెబ్బదగుఁ బతి, యు న్నాతియు విడఁగ బిడ్డ కొకవాడైనం
 బిన్నలుఁ బెద్దలుఁ దీరుతు, రన్నిసు వెవ్వరినిగోరు నవ్వారు గొనన్ ౨౮౦
- క. ఇన్నూటడెబ్బదియునొం, టన్నందను నేను నేను నందన నని యీ
 కన్నియ పెండ్లివ్యయం పెటు, లన్నటు లని వాదగింతు రాలు న్నగఁడున్. ౨౮౧
- క. ఇన్నూటడెబ్బదిపయి, న్నిన్నగ రెండగును వెట్టి మీథ్యావాదం
 బున్నెఱపి యత్త జనకులఁ, జిన్నంబుచ్చుటను స్మృష కృశించెడునచటన్. ౨౮౨
- క. ఇన్నూటడెబ్బదియుమూఁ, డు న్నమ్మఁగవచ్చు బిడ్డఁడును బతిలేరే
 నిన్నీట మునిఁగి చత్తున, టన్నంతటి దుఃఖ మాత్త నత్త యిడినయేన్. ౨౮౩
- క. ఇన్నూటడెబ్బదియునా, ల్లు న్నరు లెఱుఁగుదురు తల్లి కొడుకును వడి గొం
 తున్నులిమి స్మృషను నూతను, సన్నకసన్నగను విడుచుసమయంబులలోన్. ౨౮౪
- క. ఇన్నూటడెబ్బదేనగు, నెన్నిక నధికాశులెఱిఁగి యిది యేమనినం
 గన్నియను మూర్ఖయున్నది, నిన్నను జేదనపు డట్టె నెలకొనియె ననన్. ౨౮౫
- క. ఇన్నూట డెబ్బదాఱగు, నన్నెఱి వధియించుటెఱిఁగి యంగఱు ధనమం
 దున్నట్టితీపిఁ బక్షము, చన్నంతనె బిడ్డ నిచ్చుసందర్భమునన్. ౨౮౬
- క. ఇన్నూటడెబ్బదేడగు, చున్నెగడును బతిని సుతునిఁ జూడక యిడుమలో
 చన్నస్తేలని సతి నూ, తన్నీట న్తునిఁగి ప్రాణతతిఁ గోల్పోవన్. ౨౮౭
- క. ఇన్నూటడెబ్బదెనిమిద, గు న్నూనెను ముంచినట్టి కోకను ధరియిం
 చు నిప్పవెట్టుకొను స్మృష, యెన్నివిధంబులను నత్త నీఁగుటకొఱకై. ౨౮౮
- క. ఇన్నూటడెబ్బదియునం, తన్నవకంబగును వెట్టి తనకన్యంబుల్
 తన్నత్తవెట్టుపాటులుఁ, జిన్నపురోణి నిడి నూతిచేయవ నిడిపోన్. ౨౮౯
- క. ఇన్నూటెనుబదియగు వినుఁ, డెన్నివిధంబులును గలవు పృథ్విని గన్యం
 బన్నమ్మ లత్తవెట్టుట, కన్నెలు పెట్ట రని స్మృష స్వగణము నుతింపన్. ౨౯౦

- క. ఇన్నా టెనుబడియొక్కటి, చన్నది మంచి దిశవచ్చు చాన విధము లా
 నెన్నుట యెట్లని యత్తల, మిన్న విచారంబుగదూర మి న్నరసినచోట. ౨౮౧
- క. ఇన్నా టెనుబడిరెండగుఁ, గన్నెల కత్త లొకయపు కఱవైనను మే
 మున్నామని యాఁడుఁబడుచు, లన్నిద్రలు వెట్టుపాటు లొకతకంబై. ౨౮౨
- క. ఇన్నా టెన్నదిమూఁడగు న్నతికిఁ శ్రాష్ట్రయక్రియక వృద్ధయై
 మూన్నాళ్లట్టుడికించినట్టు స్మృష బా ముల్వెట్టి పోనత్త దాఁ
 జిన్నజ్జే విధవాత్వమంది సహజుం జేరు న్నదాకాలముం
 బన్నంబు ల్యుటప న్ననాంద యువతీత్యప్రాశవం బొప్పఁగన్. ౨౮౩
- క. ఇన్నా టెన్నదిసాలుగ, గున్నా నాగతుల వీరు గొలిపెడిబాధలో
 దిన్నన్నము నీరగు నొడు, వ న్నేనని నడుముగట్టి వచ్చితి నేనిన్. ౨౮౪
- క. ఇన్నా టెన్నదియైదగుఁ, గన్నియలం దెచ్చి యమ్మఁగా బేరముచే
 యు న్నాకిమ్మని కొను నే, తెన్నున వచ్చినది యంచుఁ దెలిసికొనకయే. ౨౮౫
- క. ఇన్నా టెన్నదియాటగుఁ, గన్నియ మ్రుచ్చిమిని దెచ్చి కైకొనుఁ డేఁదెం
 పన్నేరఁ దల్లిలేదయి, యన్న దటం చంటఁగట్టి యొకకొంత గొనన్. ౨౮౬
- క. ఇన్నా టెనుబదియేడగుఁ, గొన్నంతఁ గ్రమక్రమముగ గుణములఁ గనిన
 నిన్నను మాటల మోసము, చెన్నగుఁ బితయేఁడి యేమిచేయుదు రవలన్. ౨౮౭
- క. ఇన్నా టెనుబదియేనిమిది, కన్నపువొంగలు గ్రహించి కన్నియలను నె
 థన్నను దలివండ్రుల కెఱుఁ, గన్నేరకయుండ నొసటఁ గాల్పరదయతన్. ౨౮౮
- క. ఇన్నా టెనుబదితొమ్మిద, గు న్నందనులందు నాసగొని యత్నమునం
 బ్రన్ననికుఱ్ఱం డెందే, నున్నను బల్లినిహరించు నుదుటులు గలుగన్. ౨౮౯
- సీ. ఇన్నాటతొంబది యెసఁగుఁ బ్రయత్నించి కొన్నబిడ్డని చెవుల్లుట్టి నూది
 పువ్వులు నడ్డకాల్పులు చిన్నెమచ్చలు నమరించి పెంచుచు నాత్మజనకు
 లేఱిగి యేడ్చుచువచ్చి యిమ్మని బతిమాల నున్నాఁడు మీకింక నొకఁడు వీని
 నిండు మా కిందున్న శేమిలోపము సర్వమును మీఁదె మామోహమును గనుండు
 వచ్చుచును బోవుచుండుఁడు వలసెనేని, గొనుఁడుమీకేమి నేఁగల్గఁ గుఱ్ఱి కిరువు
 రైతి మయ్యల మతనికి హాయిగాదె, యనుచు బుజ్జవమునఁ బంపునాతఁ డున్న. ౨౯౦
- క. ఇన్నాటతొంబదొక్కటి, చిన్నకుమారులను దెచ్చి స్వీకృతిఁ బెనుపక
 మన్నిగొనుమారి వారిని, దిన్నఁగఁ గూర్చుండ కలఁతఁ దెచ్చికొనుటయా. ౨౯౧
- క. ఇన్నాటతొంబదియరెం, డన్నలఁ దమ్ములను జేరు స్వార్జిత మని యెం
 డున్నతనితో పరాశ్చకుఁ, గొన్నను స్వార్జితము పరులకును బోవు ననన్. ౨౯౨

- క. ఇన్నూటతొంబదియు మూఁ, డున్నిజశిశువులకుఁ జేల్లిడుటలో జనకుల్.
గొన్నశ్రమం బరయ్యుచే, విన్ననుపుగఁ జెప్పవచ్చు వెట్టి యటంచున్. ౨౯౩
- క. ఇన్నూటతొంబదియునా, ల్లున్నాపితపేరు నాదుగురుపే రని వా
దున్నెరయఁజేసి తుదకే, తెన్నునఁ బో కబ్బి యనుచుఁ దేల్పు నరయఁడా. ౨౯౪
- సీ. ఇన్నూటతొంబది యేనగు నొక్కఁగా నొకబిడ్డ యింక నేనొప్పుకొనను
దేవునిపే రనుతెఱవ నింకొకసారి గానిమ్మ యిప్పుడు గాదునాదు
తలిదండ్రులిద్దఱుఁ గలసినపే ర్వెట్టుదు నటన్న తనపతితో వధూటి
యింకవట్టిది లెండు హీననామములేల యనఁగ హీనులె నాదు జనకు లిన్ని
పొమ్మ నీదుతండ్రిపో, హీనుఁ డగుఁతల్లి, హీనురా లటంచు నీరసమునఁ
గొట్టుకొనుచుఁ దిట్టుకొనుచును దంపతుల్, పేరు పెండ్లిదాఁకఁ బెట్టరేని. ౨౯౫
- సీ. ఇన్నూటతొంబదా తేర్పడుఁ బుట్టిన బుడుతలు నిలువకపోయిరేని
నాసారిపుట్టిన యదియైన బ్రదుకునన్ బ్రమఁ బెంటపైఁ బాఱవైచి తెచ్చి
పెంటయ్యయని పుల్లెవిస్తరిలోఁ బెట్టి పుల్లయ్య పుల్లాకు పుల్లి యనుచు
నీదిరపుంబనుల్ చేసి చింపిని యని వెట్టెయ్య యని బల్లి విశ్రుఁజంపి
బాఁపనయ్య యటంచును బాముఁజంపి, పాముమంత్రంబు నేర్చి సుబ్బయ్య యనుచు
రాజుదయ లిబ్బులాంది స్వరాట్సమాఖ్య, నాత్తజన్తుల నామధేయములు నేయ. ౨౯౬
- క. ఇన్నూటతొంబదేడగు, మన్నామము వెట్టుఁ డేను మనిచెద నీబి
డ్డ న్నాధన మిచ్చెద నిట, నన్నిలుపుఁ డటన్న వృద్ధనారుల మమతల్. ౨౯౭
- క. ఇన్నూట తొంబదెనిమిది, చెన్నగుఁ దనమనుమరాలిఁ జెంతమెలపుకొం
చున్నీవు తల్లిఁజేరక, యన్నం బన్నసరమిత్తు నూ యని నేర్పన్. ౨౯౮
- క. ఇన్నూటతొంబదియునై, దున్నాల్గు నత్తపేరిదుహితకరము కా
లన్నిప్పలలోఁ బొరపిన, యన్నేరిని ముద్దరాలియాశయ మెన్నన్. ౨౯౯
- గీ. మూఁడువందలులెక్కను మొనయు మతము. వెట్టి యందలి భేదము ల్వివిధముల వ
చింపఁ దోచినయట్లు దూషించువారి, నోటవాసముచేయుచుండును సతంబు. ౩౦౦

ఇది తృతీయశతకము.

చతుర్థశతకము.

- గీ. మూఁడువందలుయొక్క-పై మురియు వెట్టి, మతమనఁగ నాత్మసమ్మతమార్గమందు
నడచుటయ కాక యొకరియాజ్ఞ మనకేల, యనుచు నున్నార్లుఁ డందుమాధ్యమున నిలుచు

- గీ. మూడువందలరెండగు ములుచవెట్టి, ద్వైత మెక్కుడు తక్కు వద్వైత మనుచు
మాధ్యులును స్వార్థులునతి ప్రమాదముగను, వాదులాడెడునోట నివాసముండు. 301
- గీ. మూడువందలమూడగు మూర్ఖులేల, వాదుసేయంగ నెందు మాప్రస్నగతియు
కున్నదే చూడుడని వైశ్ణవోత్తములు వి, శిష్ట నుద్వైతమును గొనిచెప్ప వట్టి. 302
- గీ. మూడువందలనాల్గగు మున్నుబుఘుల, నిర్మలం గొన్నబుగ్యజుర్నియమ మెడలి
శాంకరంబని రామానుజం బటంచు, మాధ్వమని గుద్దులాడెడు మనుబులశ్రును. 303
- క. మున్నూటెదుగ వెట్టియ, గున్నెరిసిన త్రిమతములను గొట్టుచు వైవం
బన్నది వైష్ణవ మన్నది, మున్నొకసేగపడయుతి సముద్భవమైనన్. 304
- క. మున్నూటాటగునెట్టియ, గన్నాగము పాశుపతము గాఢాసప్య
బున్నైశాచరశాక్తే, యొన్నతమతము లవి లేచి యూరగాడెడునోట. 305
- గీ. మూడువందలయేడుగా మొనయునెట్టి, తౌపణికమును గాపాలికంబునైత
దీక్షకంబనఁ దన్తతధ్యేయదైవ, తములు శాస్త్రము లున్నట్టి స్థలములందు. 306
- గీ. మూడువందలయెన్నిదో మునుపటివియుఁ, గా కమానుషికంబులు గాఢబౌద్ధ
మనుచు నూహోమ్మద్యమంచును నడుమను, ప్రస్తుతంబంచుఁ దన్తతక్షగ్గ లలర. 307
- గీ. మూడువందలతోమ్మిదోముఖ్యమతము, ప్రబలిప్రాచుర్యమునకుఁ బ్రభులు ప్రజల
నియతించేయించుటకుఁ బ్రయత్నించునవస, రంబునం దోచు కష్టసూరకృతులందు. 308
- గీ. మూడువందలపది మురువయ్యెనీవల, వీరిఁజూచి కొంతవెట్టిపుట్టి
రాట్టులనుచు రాజరాజులంచును స్వాము, లనుచు వెలసియుండి రందునందు. 309
- క. మున్నూటపదునొకండగు, నున్నతిగను వర్ణమునకు నుపవర్ణంబు
తప్పన్నంబై వాదడుచుచు, నన్నేచూడుమని వింతనాటక మాడన్. 310
- నీ. మూడువందలమీఁద మూడునాల్గులవెట్టి ప్రభవించెఁ బలవలువలవ లేచి
బ్రాహ్మణాదులు స్వగౌరవము వెల్లడికాఁగ విప్రవినోదులఁ బట్టికొనిరి
రాజులు బట్టులఁ బ్రబలంబుచేసిరి సాలిపెద్దలు మాసటులు దాస
గులు పిచ్చుకుంట్లును రుంజలు పొడపిచ్చుకలు నిట్లు ప్రతినరగౌరవంబు
గూర్చిముచ్చటింపఁ గోరి యాచకవృత్తి, వారికనురఁజేసి స్వధానపుష్టి
నెవరివారి వారు వృద్ధిసేయఁగ నవి, కొన్నిజాతు లగుమఁ గూడె నిందు. 311
- గీ. మూడువందలపదుమూడు ముచ్చటగును, మతము వెట్టిని రాజులు మానుకొనిరి
పాలనమ్మును బ్రాణము ల్లోలుపోయి, రంపటో యని యాలించినందుకతన. 312
- నీ. మూడువందలపదుమూడు పైసొక్కటా వెట్టిని జదువుఁడీ విబుధులార
యిన్నూటతోంబదా అన్నదానికిఁ గ్రిందఁ బేరులలోఁ జిక్రవిధము లిట్లు

- శీ. సుబ్బరావని కే. శూర్యరావని యెల్. రామచంద్రుడం చీ. యు. పంతు
లని టీ. కె. చార్యులం చని సీ. పి. రావని డబ్బియు వెంకన్న డాటరు ముస
లమ్మయంచు యం. వి. హాలంచు నీరీతిఁ, బేరులందు వింత వెడలు చుండె
నిల్లుఁ బేరుఁ బోయి యింగ్లీషుపాడియత్తు, రములు నిల్చునేమొ క్రమముగాను.
- క. మున్నూటపదేనయి నిట, చున్నుత్యముగాఁగను పరిశుద్ధుఁడు దేవుం
డున్నాడన లేడన లే, కున్నం గల్గినను నిష్ప్రయోజన మనినన్. 309
- క. మున్నూటపదాటగు లేఁ, డన్నను దోషంబు గలఁడు ప్రారబ్ధంబుం
గన్నంత దేవుఁడున్నాఁ, డన్నది నిశ్చయము తెలియ ననవసర మనన్. 310
- క. మున్నూటపదేడగు మును, పున్నంతటి శక్తి యిష్ట దుండదు కష్టం
చె న్నిలిపె మంచిదారిని, మన్నిక బ్రదుకుటయె మనకు మంచిది యనినన్. 311
- క. మున్నూటపదియునెన్నిది, నెన్నఁడు దేవునకు శక్తి హీనంబగునే
చిన్నతనం బటులనకుము, తిన్నని మార్గము నీకుఁ దెలియదనియనన్. 312
- క. మున్నూటుంబంచొమ్మిది, యన్నది మనశక్తి యుడిగె నాదేవుని జూ
డన్నేరము మున్నిటివా, రన్నం గన్తోనఁగఁజాలి రని వాదింపన్. 313
- శా. మున్నూటిర్వదియకా స్వశక్తియుదుగం బో దెందు నానాఁటికిన్
మున్నెవ్వారును జూడనట్టి విషయంబు ల్లాంచుచున్నార మం
చున్నీల్లుం గలవానిఁ గానఁ డితఁడా నూత్నాంశము ల్పాచుఁ జూ
లు న్నవ్వంగలరంచుఁ జేవిసరుపల్కు ల్పల్కువానిం గనన్. 314
- క. మున్నూటిర్వదియొక్కట, గు న్నాదేవుఁ డధికుండు గొఱ నీదేవుం
డన్నతనిబుద్ధితేమికిఁ, జిన్నినగవుగాక ప్రతిగఁ జెప్పదురేనిన్. 315
- క. మున్నూటిర్వదిరెండగు, నన్నింట నపారుషేయ మగుమావేదం
బన్నను నత్తుఁడు తనతను, పు న్నరులూనరించినారు పో యని నిక్కున్. 316
- శీ. మున్నూటయిర్వది మూడగు వెట్టిలో వేదంబులును సత్యవేదములును
దానిలోఁ గ్రొత్తప్రాంతలభేదములు నన్ని వేదంబులను దొల్లి వింతగాను
గుడ్డికిఁ గనులూసంగుటకు గొడ్రాలికి బిడ్డనొసంగను బేదరాలి
కర్థంబులీయఁ బ్రత్యక్షమా దేవుఁ డీ యత్యర్థనాగరకాగ్రగణ్య
కాలమున నొక్కరికి నెందుఁ గానరాని, కారణముఁ జెప్పఁజాలరు కాలశక్తి
యుడిగె నన నొప్పుకొనరు పూర్వోచితము, లనెగ్రహించుచు నీతుల ననువదింపు.
- క. మున్నూటిర్వదినాల్గు, చున్నది మావేదమెల్లఁ జూపించు ననుం
బెన్న నెఱుంగదు సట్లె, జ్జన్నను మిన్నరయు నించు నరయఁగరాజే. 317

- క. మున్నూటిరువదియైదగు, మున్నిటిబోధకులు నిష్ఠాముట్టిరి తినిరం
చున్నుడువు నిపుడు బోధకుఁ, డెన్నఁడు తానేనుచేసె నిహిసీ యనఁగన్. 329
- క. మున్నూటిర్వదియాఱగు, చున్నది యవను లను మాట హూణు లనెడుమా
టున్నది మాగ్రంథంబుల, నున్నవె మీదాన నామృ నుడికింప ననన్. 330
- కా. మున్నూటిర్వదియేడగు న్నునువు మీ భూగోళశాస్త్రంబులొఁ
గన్నారే మిమ నేలుదేవుఁ డెపుడుం గాఁపుండునామంచుకొం
డ న్నేమామెవరెట్టు గాంచితిమి నింట న్నిరుశాస్త్రంబులొఁ
గన్నారా శనిఱోనినట్టుముల నాఁగా విన్ననాదంబులన్. 331
- కా. మున్నూటిర్వదియైన్ని దాబునునిలో భూగోళశాస్త్రంబులొఁ
గన్నా మచ్చట మాదొరల్ దుగకలున్ గండెక్కియున్నార మీ
చిన్నెల్లనిననారు తేరగుటచే సిద్ధంబు మేమెల్ల మీ
కన్నన్తుంచు జనించినార మని వాఁవైచిత్రి జూపించుటన్. 332
- కా. మున్నూటిర్వదితోవ్వికయ్యె శివు నమ్ముం దిచ్చుగర్భముల
న్నన్నమ్మన్ స్వతులంబుగావునను విష్ణునంబుమెండై నగున్
శన్నంబోయి సుఖింపనిండు పరమానందంబున నాభ్యంతో
డన్నాబిడ్డలతోడ నంచని దవిస్తందైన తావందినన్. 333
- గీ. మాఁడువందలముప్పది మూర్తులను, బూజయేమని తెగడి తాము నటంబ్రొక్కు-
ప్రాప్తదృష్టులమాటల కట్టెమాన, పోయి కడగండ్లఁబడువారిపొంత నిలుచు. 334
- క. మున్నూటముప్పదియు నొక, టిన్నవ్వుఁడు తావళము కటినిబాట్టును జే
తన్నిమురుఁ గంతమునఁగల, నన్నున్నిందించు నానినాట్యానుస్మరిన్. 335
- క. మున్నూటముప్పదియురం, నున్నేకనఁజాల దేవుఁడు గుడినిలుచునే
యన్నతఁడుఁగట్టు నొకగుడి, నన్నని తానచట నణచు నగరేల బుగ్గుల్. 336
- గీ. మాఁడువందలముప్పదిమాఁడు వఱలు, జీవహింసయొనర్చి యబింప నవ్వి
నిత్యముజ్ఞముసేయు నన్నేరుపటిని, మిన్నకుండిన బుధులనూహించు. 337
- క. మున్నూటముప్పదియునా, ల్లున్నేర వచింప మాతములొఁ గలనెత్తి
న్యెన్నునిభక్తులు శివభ, క్తున్నేత్రము తెల్లిచూడ దోష మాటన్నన్. 338
- క. మున్నూటముప్పదేనగు, నన్నిటికిని ముందు తిరుపదాంకము లేడే
నిన్నీరసం బనుచుఁ దిరు, వన్నెలపులి తిరుకటుకని భాషించెడువోన్. 339
- క. మున్నూటముప్పదాఱగు, నన్నింటికిఁ జివర లింగమని చేర్చుమనం
గన్నియ యత్తయలింగమ, యన్నములింగ మని పత్కెననవినువోటన్. 340

- క. మున్నూటముప్పదేడగు, నన్నిట హరిపేరు తేనియది దోషం బం.
చున్నారాయణ నాటక, వెన్నుచ విభుడవని భక్తివెట్టిని బలుకన్. 332
- క. మున్నూటముప్పదెన్నిది, యెన్నిక రామానుజా వ్యసేంద్రా బసవా
లిన్నడ తిన్నడ యనుచు, నెన్నుని దగకంటి దలచ విడిచిరయేనిన్. 333
- గీ. మూడువందలముప్పది మూడునాటు, స్వార్థనానన మెప్పు వైష్ణవుడు చూడ
రాదు వైష్ణవుతో బల్కరాదు శైవుఁ, డసిదుబి ణ్ణభయముఁజెలుచునపు డెన్న.
- గీ. మూడువందలనలువది మురియు వెట్టి, వాడుక సుమామహేశ్వరపట్టనమ్మ
ననిరి లక్ష్మీనృసింహపట్టన మటంచుఁ, జెప్పుకొనుమాటలనుబట్టి గొప్పగాను. 338
- క. మున్నూటనలువదియునొక, టిన్నవతియనంతరమున డెక్కను మదమా
నన్నముఁ దినియుందినక య, మున్ను విడెంబుగొనఁ దానమొనయం గనినన్. 339
- క. మున్నూటనలువదియురెం, టన్నరులను వెట్టిపట్టు నవ నున్నము పాల్
వెన్నలు కదలీధలములుఁ, దిన్నయనంతరము పడెము దినఁ గొందఱతోన్. 340
- గీ. మూడువందలనలువదిమూడు మూతి, మీఁద మీసమున నియోగి మెఱయు శక్తి
లేనివైదికి గొటిగించుఁ గానరాదె, తారలమృ మటంచు సంతసముగొన్న. 343
- గీ. మూడువందలనలువది మొనసినాల్చి, టిని వహించినవెట్టి యెట్టిదన వినుడు
తనపితామహుఁడో ప్రపితామహుండు, మంత్రి యని వీధి నేడు పంథములుగొట్ట
- క. మున్నూటనలువదెడగు, నన్నీతఁడు చూచినపుడు నమయను మును నేఁ
గొన్నాల్లు చదువునెప్పితిఁ, జిన్నప్పుడు వేద యివుడు స్థితిమంతుఁ డనన్. 344
- క. మున్నూటనలువదాటగు, నున్నతపదవులను గొన్నయుద్యోగులకె
ల్ల న్నేన గురుడ ననునొకఁ, డున్నయవిధిఁ జూడఁడుఁ బలుకఁడుం బుడుకఁ డనన్
- క. మున్నూటనలువదేడునఁ, జెన్నప్పా? వీడు నాదుశిష్యుఁడు నాచేఁ
దీన్నాడు మొట్టికాయల, నున్నగరాధీశు నెదుటనుం బడవెఱచున్. 348
- క. మున్నూటనలువదెనిమిది, మున్నీతఁడు నాజనకుప్రభుత్వమునం దె
ప్పు న్నెన్నెత్తుకొ నెడువార, డిన్నాటికిఁ బెద్దయయ్యోనే యన నిలుచున్. 349
- గీ. మూడువందలనలువది మోయుతోమ్మి, దిని వచింతురు నన్నిప్పు తేటిచూడఁ
డోనమాల్ నేన నేర్పితి నున్నతంపు, జడవి యీతనికబ్బె నం చుదుటునేని. 350
- గీ. మూడువందలయేబది వీడొ నేను, జదువుబడిలోనె చదివెను జట్టుబండ
యిప్పు డధికారియయ్యో నేడేని పడవి, నిమ్మనినవ్రాతరాదని యెగురు ననిన. 350
- క. మున్నూటేబదియొక్కటి, విన్నదనం బింతలేక వీడొక ప్రభువా
చిన్నది బెదరదు మును మా, పిన్నాయన పిడుగటంచుఁ బ్రేలినయెడలన్. 351

శా. మున్నూ పేబదిరెండగుం గొలువులో ముజ్జిడుగా వైదికులో
గొన్న రన్నిపదంబు లప్పుడు నియోగుగ్ నేడు చేకొన్నవా
రున్నారేకద ముత్రి శేఖరు లటం చుద్వేజిత ల్పల్కంగా
ఋషంత న్నగియూరకుండ కదియే విస్రంభ మాత్తంగొనన్. 342

గీ. చూడవందలయేబదిమూడు గొరలు, వెట్టి వైదికునట్టు లోవెడంగ ప్రహ్లా
దుండుగలిపెదవా యని పుత్రుడిట్టు, నమ్మలక్కల యాత్మకుర్యాద నరయ. 343

శా. మున్నూ పేబదినాల్గునా జగములోమూర్ఖుల్ విశేషించి వే
షాన్నత్యంబున మీటుటం గులముకుర్యాదల్ విసర్జించి రా
జున్నట్లాద్యుడు నాద్యుపోలికిని వైఖ్యం డంత్యం డద్యున
ట్లు న్నానాగతులం జరించుటది చెల్లం బండితాసహ్యమై. 344

శా. మున్నూ పేబదియైదగున్ స్థితికినిమ్మందేని వేషంబుగై
కొన్నన్ గుడ్డల కేమిలోప మవినాకుంజిక్కవో యత్సరం
బు న్నేరం డతిగర్వియై తిరుగువోమోసంబు వాటిల్లు నే
నన్నన్నచ్చదు చెప్పవారెవరొ యంచల్లాడు నావెట్టికిన్. 345

శా. మున్నూ పేబదియాలుగా మనుజుమోముంజూడంగా నే యితం
డిన్నాట న్వసియించువాడు కుల మి ద్దీవృత్తిలోనాడు నా
జెన్నారంగను వేష ముండదయినన్ శ్రేష్ఠత్వముం బాసి పో
వున్నవ్వం దలవంపులంద నది యొప్పు న్నెట్టియై వెట్టియై. 346

శా. మున్నూ పేబదియేడగుం బలువు రల్పున్ గొప్పవేషంబుతో
డ న్నిల్వంగఁ బ్రమాదబుద్ధి నిటురండా యంచుఁ నీతంబుచూ
ప న్నేనర్హుడంగా నటం చవుడు దాపన్లేక సిగ్గొంది ప
ల్కు న్నాడం దవమానమాగద వివేకు ల్దాని శ్లాఘింతురే. 347

శా. మున్నూ పేబదియైదిదొ నధికుఁ డున్నక్తాత్తవేషండుగా
షున్నం గాంచు నశౌరవం బొకట సేయ్యర్చాంధవులో మెచ్చ ర
చ్చున్నంబైన స్వకాంతి దెల్పు ననుచున్ సాధారణాకారతం
గొన్నం గొందురుగా కగర్వు లది లోకులెట్టిగా నెన్నరే. 348

శా. మున్నూ పేబదితొమ్మిదొ నధికుడేషా దానుగొన్నట్టి యా
యాన్నత్యస్థితి కల్పునెత్తఁ గడ డాయంజూడఁ దానల్పతం
గన్నం గాంచునుగాని యల్పు నధికుంగావింపగా నెర్పునే
యెన్నం డెవ్వ రొసంగి రీయధిక్పతిన్ మీ యంచు వత్తేడ్చినన్. 349

౯. మున్నూటర్వదియై తలిర్చు వృషభంబుం బోనివేషంబుతో
డన్నక్కాటువు లిస్సి నోరు మెచపండబైత్తు శక్తుండు గాఁ
డన్నా యేటికి నీని కీ పొగరు వే యిస్లేకయా వేష మి
ట్లున్నా మీయెడ మేనునొప్పి యని తానూర్చుచ్చు నావెట్టియెన్. 310
౧౦. మున్నూటర్వదియొక్కటౌ పలుకునే ర్వుల్లిటు వేషంబులం
జిన్న లెద్దలుఁ బోవుపోకడలనేఁ జిత్తంబులన్ వ్రాసి క్రి
ద నిర్తాచనుక్రియ లైలిపి పొత్తం బొందు చేయం దలం
పున్న వ్వానితి నిందుఁ బెప్పు నని యేమో వెట్టి వాక్రుచ్చినన్. 311
౧౧. మున్నూటర్వదిరెండవుఁ, దన్నుం బలపఱుచుకొనఁగఁ దక్కినప్రాణిం
దన్నుం దిననూహించిన, నన్నరున్నాన మధికహాస్యాస్పద మై. 312
౧౨. మూఁడువందలయఱువదిమూఁడు తప్పు, గాదు జీవికి జీవిగాక మఱియొందు
గలదె బ్రాహ్మణులు దినుశాకములు ప్రాణు, లనఁదగదొ యంచు వాదించు నతనివెట్టి. 313
౧౩. మున్నూటఱువదినాలుగ, గు న్నాకాహారమునకొకొప్పుట్టెను భూ
మిన్నిఖిలజంతువులు నే, నున్నది యేటికని యొక్కఁ డూహింపఁడయేన్. 314
౧౪. మున్నూటఱువదియొడగు, చున్నది మమ్మనిన బ్రాహ్మణోత్తము లొకయేఁ
ట న్నునులరె గజమ్మనక, సన్నిభ మాగుమాంస పానుచు సరిపుచ్చుకొనన్. 315
౧౫. మున్నూటఱువదియాఱగు, నెన్నెటి భగవంతుఁ డఖిలమృగముల సృజియిం
చెన్నరుఁ డన్నెటి దానెఱుఁ, గన్నేరక చంపి తిని. యథుం బొడఁగూర్పన్. 316
౧౬. మున్నూటర్వదియేడిటఁ, బన్నగమంత్రమ్మనేర్చి పాముపగిదినుం
ట న్నరుఁడుపొట్లకాయఁ ది, నన్నడకిన నవ్వు వెట్టి నానాగతులన్. 317
౧౭. మున్నూటఱువదియొనిమిది, యెన్నఁడు హింసయని మదిని నెంచనివాఁడుం
బున్నమ నమహనఁ బెండిలిఁ, దిన్నది త ప్పెఱచి యని విధిం గొనియాడన్. 318
౧౮. మున్నూటఱువదితోమ్మిది, దున్నలు నెద్దులును జావఁ దోలాలిచికొనం
దిన్నుం బాపముగా దగు, నన్నది విడనాడి చంపి యటుచేయ నగున్. 319
౧౯. మున్నూటడెబ్బదియగుం, జిన్నప్పటినుంధి పెంచి చివికినపసి మేఁ
పన్నేరక కటికకు విలు, చున్నరుఁ డని యొకట వెట్టి శోకించునయేన్. 320
౨౦. మున్నూటడెబ్బదొక్కటి, యెన్నఁడు చచ్చునిది కాఁపు లిచ్చుట యెన్నం
డిన్నాఁడె కొంద మని విష, మున్నటలకుఁ బెట్టు దుప్తపురుషులకేడ్చున్. 321
౨౧. మున్నూటడెబ్బదియరెం, డు న్నేర్పున నెఱిఁగి యట్టిదొంగల గృహం ల
మ్మన్నేర్పరి పడుగొడ్డుల, నన్నా యని వెట్టినవ్వు నాసమయమునన్. 322

- గీ. మూడువందలదెబ్బదిమూడు నూక, నెత్తు రంతముఁ బోవునం నొత్తి మొత్తి
యూదుములను గోతిలోనింపి యూరఁబందు, లను వధింఁదెను సమయములను బొసంగు
- క. మున్నూటదెబ్బదియూనా, ల్లున్నేర్తురు విజ్ఞులెఱుంగఁ గుక్కల యుగచే
సన్నపుటిలుసొచ్చినఁ తోఁ, కన్నఁకైన పొంస యసనికన్లుని చూడఁ.
- క. మున్నూటదెబ్బదేనగుఁ, జిన్నంతటినుండి బోదుదెటిలి గుకంబుఁ
సన్ననిగూడునఁ బెంచిన, యన్నగులవిసోపమునకు వ్యాఖ్యానముగఁ.
- క. మున్నూటదెబ్బదాఱగు, సన్నము ముట్టే నని కాకయలుతం గుడగ
జ్జిన్నాటఁగట్ట నది పడు, భిన్నత గలకాల మతనిఁ గిల్చిఁగఁజేయఁ.
- క. మున్నూటదెబ్బదేడగుఁ, గన్నపుఁగుక్కలను బట్టి కాఁగడుగంజిఁ
వెన్నునఁబోసిన దుగ్గతి, కన్నాళ్లకు ముక్తియగుదు నెంచెడువట్టిఁ.
- క. మున్నూటదెబ్బదెనిమిది, యన్నది సర్వజనసమ్మోహస్యత్కృతి పొం
సన్నం దోషము గట్టఁగ, నెన్నెమ్మల కిచ్చుబలు లనేక చ్ఛేదిగఁ.
- క. మున్నూటయెనుబదికి నొక, టిన్నునము న్యూనముగ భుజింఁచెడు సదియూ
నెన్నికల జంతువులఁగొనఁ, బన్నినమురులాది బోనుపగ్గంతంబుఁ.
- క. మున్నూటయెనుబదియగుఁ, దున్నల కెద్దులకు ముక్కుదున్నీస నవి తా
మున్నన్నినాళ్లు దుఃఖము, సన్నరులను నిట్టుననుచు నలఁగడు పట్టిఁ.
- కా. మున్నూటెన్నదియొక్కటా విసముపై మున్నీఁగ కార్జునీ గూ
సన్నాన్నాదుల ప్రాల దోషమనునాచార్యుల్ సదా యంగడుల్
పన్నం గుష్టుగుగార్తు లర్చకుల నార్పం గాంచుచుం బల్కుకే
యున్నం దీనికి నర్థ మే మనుచు నా యున్నాద మాశించినఁ.
- క. మున్నూటెనుబదిరెండగుఁ, బన్నుగ సారస్వతమునఁ బండితులు కవుల్
మున్నిటివారలు మొదలుగ, నెన్నికఁగనఁ జేసినట్టివెల్లును వెల్లుల్.
- కా. మున్నూటెన్నదిమూడగు న్బుధుఁడు సంపూర్ణాఖిలామ్నాయముతో
హృన్నీరేజమునందు నిల్చి పలునావృత్తు ల్వచోవైఖరిం
బన్నంబు ల్తడఁబాటులేక నుడువున్ వ్రాల్సేయుచోఁ బట్టి వె
క్కన్నన్నం గనలేది తొల్లియనఁజే కాటిల్యుడం చాదినఁ.
- క. మున్నూటెన్నదినాలు గ, గున్నందినులోద్భవుండు గొనకొని యలచి
మన్న తనదక్రబంధము, నన్నిలుపఁడె తింపునయన నడకడువట్టిఁ.
- క. మున్నూటెనుబదియైదగు, సన్నతకావ్యముల యజ్య స్వప్నములోనం
గన్నవి నుడివిన నందలు, నున్నను లేకున్నఁ గలల నూటాడింపుఁ.

- క. మున్నుటెనుబదియాఱగు, నెన్నఁదొ పెద్దన్న వేటప్పల్ల మశేషం
బున్నొడువఁ గర్త యెదుటికి, నిన్నఁడును సైంధవంబు నెఱుకులఁ దేఱన్. 352
- క. మున్నుటెనుబదియేడగు, నెన్నఁడును గావ్యములను నింతులు చనువ
న్యెన్నంజవేయ నవయవ, సన్నతి యొనరింప వెట్టి సహియింపదయేన్. 353
- క. మున్నుటెనుబదియేనిమిద, గు న్నారులు చదువుకొనఁగఁ గూడినకృతి యెం
దున్నదని యన్నియును బుగు, పోన్నతి నే చెప్పుననుచు నొగి వెట్టి యనన్. 354
- క. మున్నుటెనుబదితొమ్మిది, యన్నియుఁ బురుషాంకితంబు లైనను స్త్రీలున్
మన్ననఁ “గ్రూరుడనయ్యా”, నన్నేలు మటంచుఁ గీర్తనము నేయ నగున్. 355
- గీ. మూఁడువందలతోంబదిం బురుషుఁ డతివ, వగ్గనమునేయ నతివ దా న్నాముకివిత
నతివ వర్ణించునే వింతయనుసరణపు, వెట్టిరా యని యొక వెట్టి విహసియింప. 356
- క. మున్నుటతోంబదియునొక, టన్నిలుచుచు వెట్టి కవి తడంబడ నదియే
మిన్నయని తప్ప త్రోవల, కు న్నెలవగునట్టి వేర్చి కూర్చినయెడలన్. 357
- క. మున్నుటతోంబదియురెం, ట న్నొగులును వెట్టి యర్పణముదాఁక పటా
క్తిన్నెఱపి పిదపఁ జేలవ, ము న్నీరసరచనఁ గథను మొదలిడి చెఱవన్. 358
- గీ. మూఁడువందలతోంబదిమూఁడు మూడు, నెగిగు సప్త్యంతములు నీడ వివియుఁ బదు నె
నిమిదివర్ణనలందున నిమిడినవియొ, యనుచుఁ బరిహాసమున వెట్టి యాడెనేని. 359
- క. మున్నుటతోంబదియునా, ల్ల న్నొక్కివచింపవచ్చుఁ గుఱుడుచు గవి
తొన్నతికి నడుముగట్టి ధ, రన్నేలను భువి వసుంధరను నవని ననన్. 360
- క. మున్నుటతోంబదేను గ, విన్నేనని పకవి విట్టివీఁగుచు భాషా
భ్యున్నతికిఁ గృషియొనర్పక, యున్నది చెడఁగొట్టుకొను నొహో యనువెట్టిన్. 361
- క. మున్నుటతోంబదాఱగు, నన్నీలోకంబు బుధగణనకుం చెచ్చెన్
వన్నెకు నెక్కితి నని యొరు, లన్నిరసించెడు నుహత్కలాధువముఁ గనన్. 362
- క. మున్నుటతోంబదేడగు, నన్నందఱు గొరవించి నాయొద్దికి రా
కున్నను వారికి బిచ్చము, సున్న యటంచుబ్బ భావశూన్యని వెట్టిన్. 363
- క. మున్నుటతోంబదేనిమిది, గొన్నఁడును బట్ట మింకఁ గొదవే యనుచు
న్నన్నును మిన్నును వెదకి క, ను న్నీచపునేవఁ జదువును విడుచు నహహ. 364
- గీ. ఒకటితక్కువ నన్నూలు నొరయువెట్టి, నల్పమేధావి పరిశోధకాగ్రగణ్యుఁ
డై రచించెడు రచనలయందుఁ గలుగు, లోపములఁ బండితులు చూడనోపనపుడు.
- క. నన్నుతొను బురాతనాంగ్రకృతుల న్నట్టెలు వర్ణించుటం
గన్న స్వారి కజ్జీర్ణరోగముల నక్కాలంబునం బాధయుం.

డు న్నాఁ డెవ్వఁడు నావకాయఁ గొనిరాఁడుం దీన నానాఁడు లే
కున్నా నిల్వపదార్థము ల్దినట ప్రహ్లాదు యంచు శోధించినట్.

౪౦౪

ఇది చతుర్థతకము.

పంచమశతకము.

శా. నన్నుటొక్కటియకా మామన్నును పాటనాలోను విశ్వస్థఁ జే
కొన్నాఁ డాదిగమాది నేటికిని సాగుం గొంచెతొంచెంబుగాఁ
జన్నాఁ డాకవి కాలిదాసు మును విశ్వస్తానవేత్తాదిగా
నున్న ట్టింనుక చెప్పె నంచు సభలోనూహ ల్వలాగ్బంగడున్.

౪౦౫

గీ. నాల్గువందలరెండు నెన్నంగవచ్చు, వెట్టిగాఁ దాను గుకొన్నెఱు పెరిగవులను
గుకవులనకున్నఁ గృత్తికి లోపవ యటంచు, వెనుక ముం దేమి గన కన్న నేళయందు.

గీ. నాల్గువందలమూఁడు వింతయగుపెట్టి, పండితుఁడు తనజ్ఞానంబు వ్యర్థముగను
“బూజుమర్దం” “బనుచుఁ” “ద్రోసిరా” జటంచుఁ, ప్రొద్దుపుచ్చుటఁగనినప్పఁబోవు నెత్తు

గీ. నాల్గువందలనాల్గు ప్రజ్ఞాని ననుచు, విట్టివీఁగును దానేమి విశ్వమునకు
నుపకరించెను దాను నేను నొకరూపు, గాదె యని యొక్కపండితుఁ గని హసించు

గీ. నాల్గువందలయొకగు నాల్గుముక్క, లడ్డసిడ్డంబుగా నేర్చి యూలుబిడ్డ
లను విసర్జించి సన్న్యాస మనుసరించి, బంధువులపంచతిన్నెలు పట్టితిరుగ.

౪౦౬

క. నాలుగువందలయాఱగు, నేలూని గామాయములును జెప్పులు ముక్క
ద్దాలును గ్రాలఁగ యతినని, వాలాయము ధనికుబండ్లనయి నడయాడన్.

౪౦౭

క. నాలుగువందలయేడగుఁ, గాలముఁ గర్తంబు నంద్ర్య కాలముఁ దెలుపం
జాలుచు నని ధనిజేయను, జాలికుఁ డాత్మగతి యెలయఁగఁజాలఁ దని నగన్.

౪౦౮

క. నాలుగువందలయెనిమిది, కాలం జెయి విద్రిచి మేళుగంధీరముగాఁ
జాలఁగఁ జెప్పును నీతుల, నాలాగునఁ దాను జేయఁ దను జెట్టి యగున్.

౪౦౯

క. నాలుగువందలతొమ్మిది, పోలన్ దుర్గర్వమునగు భూప్రజలను బ
ద్యాలిని దూషించెడుకవి, నాలము గావించువెట్టి యజ్ఞఁ డటంచున్.

౪౧౦

క. నాలుగువందలపది యగుఁ, జాలం దొకపనికిఁ జేయఁజాలెడునారిం
దేలిక నిందించును గలి, కాలమురా యనుచు మూఢుఁగని విహసింపన్.

౪౧౧

క. నాలుగువందలపదునొకఁ, దాలరి కల్పించుగాధ లన్నియు నమ్మున్
బాలికుఁడు దైవమా వినఁ, డేలా నామాట లని వహించును వికృతిన్.

౪౧౨

గీ. నాల్గువందలపం ద్రెండు నాడుకాళి, దాసునకు భోజనకు వారతరుణి యొకతె
యుండెనని దానిగూర్చివ్రాసుదురు గ్రంథ, ముల నహాయని దుఃఖించి ముడుగువెట్టి.

గీ. నాల్గువందలపదుమూడు నన్నపాద్యుఁ, డీల్లుగాల్పించె భీమువ్యాకృతి నడంచె
దనకు గౌరవహానియం చని వచింతు, పొత్తుముల వ్రాయుదు రటంచుఁ బొగులునేని

గీ. నాల్గువందలపదునాల్గు నగును బెద్ది, భట్టు వ్యాఖ్యానమొనరించి ప్రతిభ తండ్రి
కిచ్చెనని చూచినట్లే యిసీ జగంబు, మూగ్ధవాక్యంబులకు మోసమును భజింప. ౪౧౪

గీ. నాల్గువందలపదునైదు న్యాయమాడుఁ, గవుల మాటలుమోసినఁ గవు లగుదురు
బహుకవీంద్రుల భరియించువారు కవు ల, గుటకు నాలోచనం బేలాకో యటంచు.

గీ. నాల్గువందలపదునాఱు నాకవిత్వ, మిందుఁ దప్పులువట్టుడఁడఁ చిచ్చి చెత్త
పొత్త నుందిది తప్పన్న బుస్సుమనుచుఁ, బడుచుఁదనమును జూపునవ్వాని దగును.

గీ. నాల్గువందలపదునేడు నలుగురైదు, గురు యథామతి బాగని జరపిపుచ్చ
వారుమెచ్చిరి యోగ్యతాశ్చత్ర మిచ్చి, రనుచుఁ బొంగెడు దుష్కువి నావహించు.

శా. నన్నూఱుం బదునెన్నిదో గవులలో నంగల్గునస్తార్గముల్
కున్నం డెంచఁగతక మిన్నకయ తాఁగూర్చుండఁ డన్నింటికిం
దన్నేచూడు మటంచుఁ దప్పుకవితల్ తండ్రి పతండంబు లు
త్పన్నంబొందఁగఁజేయుఁ బెద్దలకుఁ జూపం డాత్మగర్వంబునక.

౪౧౫

క. నన్నూఱుఁబదియుఁదొమ్మిది, పిన్నలు కవులనుని లేచి పెద్దలపోలెం
దిన్నగ నెఱుఁగక నేరక, చిన్నతన మ్మెఱుఁగలేక చిందులు ద్రొక్కక.

౪౧౬

గీ. నాల్గువందలయిరువది నయవహీనుఁ, డుచితమెఱుఁగక లక్ష్మీకుఁ డుర్విజామ
నోహరుండని నందసూనుండు రాఘ, వుండనుచు వ్రాయుఁ గృతుల దుర్బుద్ధికతన.

క. నన్నూటిరువదియొక్కటిఁ, దన్నెఱుఁగని గర్భగరిణు దర్శకబాధల్
వెన్నునకు లక్ష్మీకిని గలుఁ, గన్నిర్తింతురు ప్రబంధగతులం గుకవుల్.

౪౧౭

క. నన్నూటిరువదిరెండగు, సున్నిత మెఱుఁగని కుకవి వనోజైరస్యం
పొన్నత్యమంద నసనుయ, సన్నిహితముసేయుఁ గవితఁ జప్పనిగాధల్.

౪౧౮

సీ. నన్నూటిరువదినాల్గింటి కొక్కటి తక్కువయా ప్పెట్టి తనరునుండుఁ
గోకిలపైఁగూసి కుముదమిత్రునిట్టి గాలికి నెగఁబడి కంతుఁ గంచఁ
బలికి చిలుకపయిఁ బాడులుగోటికి యుపాలంభ మని పరవశతఁ శ్రేలఁ
జేసి తననికారచేట్టులు విగహాల పైఁ బెట్టి కుకవి విద్యవ్యరేణ్య
గర్విశముగ నల్పగాధలలోఁగూడ, విరసవిరచనంబు విశదపఱిని
నన్వఁబడును మాడు నామాటవినఁ డని, మానసికవివారమూని నవుడు.

౪౧౯

గీ. నాల్గువందలయిరువదినాల్గు చెల్లుల, దరుణమునఁ బట్టినాడుల తలఁపులేక
మొట్టమొదట నస్తోదశమునఁ బురాద, వర్జనము సేయఁ మిగత చప్పు నయి యున్న.

శా. నన్నుటిర్వదియైదగుం గుకవి దానంబందు రాధేయు వి
ద్యన్నన్నయ్యనా గాంతఁ జంప్రముని సత్యంబందుఁ గాంతేయుఁగా
వన్నెల్చిన్నెలపద్య మొక్కటిన జెప్పక దాత యుప్పొంగి పీఁ
డన్నట్లంతటివాఁడనాదు నని వీడ్యంబిచ్చి లాఁచించినకా.

౪౨౫

శా. నన్నుటిర్వదియాటగుం గుకవి పీఠ ప్రాథవుక స్వభూ
భృన్నాథుండ వశేఁసరాజమకుట్ర శ్రేణీమణీమండలా
ద్యన్నీరాజితపాదపద్మఁడవు నాఁ దబ్బిబ్బుగా నిక్కయి
చ్చు న్నూలు ల్గవి కాతఁడేమిగని యంచు స్పష్ట నావెట్టికికా.

౪౨౬

శా. నన్నుటిర్వదియేడగుం గుధనిచెంతం దుష్కనులో నిచ్చలుం
జిన్నంబో చిదురో గ్రహించుచును నిచ్చెం గంధమాతంగసం
పన్నంబౌ నమితార్థమంచుఁ బొగడక వాయొట్టుం పచ్చు నిం
ట న్నారీమణిఁ జూడఁ దేటపడు బంధారంబు సర్వంబు నాకా.

౪౨౭

శా. నన్నుటిర్వదియెన్నిదింటఁ గవి కాంతావర్తనాసంగతిం
గన్నుం గాలును గేలు మోము కచయుం గంతంబు నొండేమి యె
ల్ల న్నిచంబుగ వస్త్రహీననటు లల్పంబైన శంకింప క
న్నెన్నోరీతుల వ్రాయు సాహసముగాడే యంచు భేదించినకా.

౪౨౮

శా. నన్నుటిర్వదితోమ్మిదౌ కవి సతింగన్నెత్తి వీక్షింప కి
ట్లున్న న్భావ మదెట్టులైన రుచిగాకున్నంచు నూహింప కుం
డు న్నిలాభ్రము కొండపై గగనముండుం గ్రింద ద్వీపంబు మీఁ
ద న్నాగం బెగఁబ్రాఁకునంచు నతివింతలో వ్రాయున డ్దించినకా.

౪౨౯

క. నాలుగువందలముప్పది, బాలురకుం జదువుచెప్పు బడియొజ్జలకుక
నాలుగుబడులుక గుణితము, చాలుగ రావనుచు వెట్టి సంతాపింపకా.

౪౩౦

క. నన్నుటముప్పదియునొక, టన్నది నెగడును గురుఁడు పదార్థ మెఱుంగకే
చిన్నలఁ జదివించునురా, యెన్నఁడుఁ బుస్తకము ముట్టఁడే యనిపలుకకా.

౪౩౧

క. నన్నుటముప్పదియురెం, డన్నది యొకవెట్టి యొజ్జ యమరము చెప్పం
దిన్నెల బడులం బాలుర, కు న్నోరెటుతిరుగు ననుచుఁ గుంబిడచక్కకా.

౪౩౨

క. నన్నుటముప్పదియుమూ, ట న్నిసువుల క్థరమెడవడకా గీర్వాణ
క్తి న్నేర్పుదు రయవారికె, తిన్నఁగఁ జెలియని వటంచుఁ దివమకనొందుకా.

౪౩౩

- గీ. నాల్గువందలముప్పది నాల్గు బోధ, నమ్మ సరిలేక బాలుఁ డెట్లననునను
బడికిఁ బోకున్న గంజిగావడులు వేసి, మోసికొని పోకునిని ముఖమును నవ్వించు. ౪౩౩
- క. నన్నూటముప్పదేనది, గున్నఁడు చమవఁడని గోడనుగ్గి బేలు
పన్నవృచుఁ దలకెక్కని, తెన్నున నేర్పఁదగినంచుఁ నిపునిం దిట్లు. ౪౩౪
- క. నన్నూటముప్పదాఱగు, చున్నది చెప్పనదిలేక యూరిక బిట్లు
జిన్నలు పంతులుఁ గొమ్ముకు, దిన్నఁగ ప్రేలాడఁదలమునిపులం గనినఁ. ౪౩౫
- క. నన్నూటముప్పదేడగు, నెన్నాళ్లు పతింప మెదటి కిట్లు వినుగ
గ న్నానికోపమున గురుఁ, డన్నా కోదండమెత్తుచా యనిపగపట. ౪౩౬
- క. నన్నూటముప్పదెనిమిది, ట న్నిలువది యాటవిడుపుడొప్పులకై యే
పున్నచు యమవసమును గా, కున్నను సెలవిచ్చు నొల్లయనామం నిట్లు. ౪౩౭
- గీ. నాల్గువందలముప్పది నాల్గు మీఁద, నైనవది పెట్టి యక్షరాభివృద్ధి పాడును
గిలుకలంచును సొమ్ములు గిలుబులాడు, కొందు రిసునుంత దెప్పుని కొందఁకలపి. ౪౩౮
- క. నన్నూటనలువదింటను, జిన్నంబోవుచును నిప్పు నీకంటం బం
చున్నడివె మణుఁగునాలిక, యన్నాఁ డని చగుపుదీని యను గుఱు కొలు. ౪౩౯
- క. నన్నూటనలునవొక్కటి, యన్నది బడిపంతులగుని యభిమతిం బం
చు న్నిసుఁగలతో ననుచును, నున్నంగని యెట్లనవ్వ గొక నెట్లు పను. ౪౪౦
- క. నన్నూటనలువదియరెం, ట న్నరు లవ్వాని కేమిటంగొడపగు నే
తిన్నెనొ బడిపెట్టి నటం, చున్నిరసన నొజ్జతనముఁ జూచిన నిలుచు. ౪౪౧
- క. నన్నూటనలువదియముఁ, డన్నది నాటికిని నేటి కావిధమున నే
యన్నదిరా పంతులుతన, మన్న మనోవ్యాధి విబుధునంటినఁ దలఁచుగా. ౪౪౨
- గీ. నాల్గువందలనలువది నాల్గు గుంట, యోనమాల్ వ్రామురా యని దెప్పు. ౪౪౩
పెట్టి తగవర్లతో నూరిపెత్తనంబు, నడపుగురువులఁ గని పెద్దనవ్వ పెట్టి. ౪౪౪
- క. నన్నూటనలువదేనగు, నన్నగురుధిక్కలికి జనంబులు నిందిం
పన్నెలపుచేసి విడిచిన, యన్నిరసగర్వవిహృతి యనియరఁదనుం. ౪౪౫
- క. నన్నూటనలువదాఱగు, తిన్నెలపై బడుల యొజ్జ వేరి హరిఁధ
భృన్నతిఁ బాటలుఁ బడ్డెము, లన్నిలుకడ మాలి బిడ్డలను నిడు నేనిక. ౪౪౬
- క. నన్నూటనలువదేడగు, చున్నది హరికథలు చెప్పు చొగి గంకుడెడ
మిన్నందు నాట్యశాస్త్రము, నున్నవకవనంబు ననకునుం దొరకనన. ౪౪౭
- క. నన్నూటనలువదెనిమి ద, గున్నాటకసంఘములను గొన్నాళ్లున్నం
తన్నేన నాటకమువ్రా, యన్నిపుణుండ ననుభవమున ననుభూనిక. ౪౪౮

- గీ. నాల్గువంపలనలువదినాల్గునైచు, వెట్టి యెసలారు దేవకీవిభుఁడు నశర
 ఘండు రాధామనోభిరాముండు రాముఁ, డి సెడు నల్లులఁ గుండెతు లైనదియె. ౪౪౯
- క. నన్ను పేఁబదిలో వ్రా యన్నేరఁడు శీసల భభల నరియంజాలం
 డెన్నుక రా శ్రంఢేటికి, సున్నలు గెంఢేల యనుచు మాన్యహృదయతా. ౪౫౦
- శా. నన్ను పేఁబదియొక్కటఁ జడుఁడు మానం బెట్టు నేమయ్యె నీ
 సున్నల్ రేధలు చేతగావొ పనిమాల్పుకొ వ్యర్థవాదం బటం
 చున్నే వీడి లిఖింతు సంచిడు విసంధుల్ దుష్పవగ్రానుముకొ
 శిన్నంబోఁ డిది చేతనైన పనియో నీయంచుఁ దానవ్వెడుకొ. ౪౫౧
- క. నన్ను పేఁబదిరెండగు, చున్నది యెవ్వనికి నెట్టు లూహోపధమం
 దున్న నదియెల్ల లోకుల, కు న్నే ర్పెడునట్లు సభల గోడొనరింపకొ. ౪౫౨
- శా. నన్ను పేఁబదిమూఁడగుం గుకవి గంటం బాకుఁ జేఁబూని చే
 రు న్నీవింద్రుఁడ వెందు నన్నిటఁ గుబేరున్తింతు వం చర్చి పో
 నిన్నెవ్వారిటు పిల్చి రంచుఁ బలుకన్నీమీఁద నేనిప్పుడే
 సున్నజ్ఞాఁడిడి పజ్జెచుల్లెద నటంచున్తించి వాయాడినకొ. ౪౫౩
- శా. నన్ను పేఁబదినాల్గు లోభి కవికిం దమ్మంబు ధర్మంబు చే
 యన్నేరం డది దోషమం చినఁడు పవ్యంబొక్కటిం జెప్పినకొ
 నన్నేరా విషమాక్షరంబు లిడి మన్నంజూడవం చీసడిం
 చు న్నేర్పొఁ గద తప్పకోలుఁదనసుంచున్నపు నావెట్టియా. ౪౫౪
- శా. నన్ను పేఁబదియైచు తొల్లినృపులం బాండిత్యవైదగ్యసం
 పన్నుండే చని కోరువాఁ డతనికికొ మన్నించి కావ్యంబు నీ
 యన్నిర్యాహకమాచునుండే నిపు డోయకొ సర్వులుం గోరుచుం
 బన్నంబు ల్వఱుప న్తుగించుకొని రావ్యాపాగమం చెన్నినకొ. ౪౫౫
- శా. నన్ను పేఁబదియాఱగుకొ ధని కవి న్నారీతినే కష్టివై
 న న్నీకీగతి పట్టదంచుఁ గవివైన న్నష్టియా పొమ్మనకొ
 విన్నంబాటునఁ బోవుచుకొ హరిహరీ విద్వాంసు నీకాలమం
 దున్ని ర్తించితి వేల యంచడలు చోఁ దోతెంచు వెట్టింగనకొ. ౪౫౬
- శా. నన్ను పేఁబదియేడగుం జగతిలోన న్నామ నల్లుండు నా
 కెన్నుండుకొ బహుమానమీయ వని దౌహిత్ర నిచ్చారంప వం
 చున్నీకూఁతున కంగదంబు లిడవంచుం బెట్టు కష్టంబు ల
 ల్కొన్నానాఁటికి బెట్టు పట్టుదలలుం గయ్యంబులై మించినకొ. ౪౫౭

శా. నన్ను పేబదియైన్దిదో సతతము న్నా కేమి యు న్నాను యీఁ
డున్నన్ లాంఛనముల్ త్యజింసఁ దగవె ట్లొసహో బనుల్ నవ్వరా
నన్నుం బిల్వఁడు రూక కోకి యసఁ డన్యాయ్యం బటంచు న్నదా
యెన్నోరీతు నల్లుఁ డెప్పుడును గర్హింపం గనుంగొన్నచోన్.

౪౫౦

శా. నన్ను పేబదితోమ్మిదో జగతిలోనం గల్లునాచారముల్
సన్నంబౌ నిఁక నల్లుఁడన్న పదమే స్వాగత్యహీనం బగున్
నన్నుం బట్టి యక్కిరి నాకగు నె పూనం బొవ్వుటన్నట్లు పె
ట్టు న్నానావిధభాధ లల్లుఁడని యెట్లు న్నెట్టి చింతించినన్.

౪౫౧

శా. నన్నుటర్వది నేను గాళికరుగం గా నుంటి శీఘ్రంబుగా
నిన్ను అంపుఁడు మంచితోడుగల దీరేని స్సరే నేటితో
నన్నున్ విస్తృతినొందుఁ డాత్మజను మీనారాయణం బంపి మీ
రెన్నండేఁ గొనిపొందు మానుఁ డని యేమేమేని రజ్జించినన్.

౪౫౨

క. నన్నుటర్వదియొక్కట, గున్నేనిదివఱకు నల్లుగుణము లవెల్లం
జిన్న యొకపాత్త మమరిచి, యు న్నేడిటఁ బల్క దాని యుచ్చయ మడఁగన్.

శా. నన్నుటర్వదిరెండగు న్నరులలో నానావిధంబై వచిం
ప న్నల్వు ర్పనితేనిపాట యుడికింపం గింకచేఁ దిట్టుబన్
సున్నం బంచన నూదినా కల మనన్ సోలన్న నందేమి యో
తన్నన్నట్లు స్వనీచకార్యస్థితిచేతం గొంద అల్లాడినన్.

౪౫౩

శా. నన్నుటర్వదిమూఁడగుం బలుకుచో నానావిధాభ్యాసముల్
విన్నావా మఱియేమి కావునను గోవిందా కుడా నేను జె
ప్పనీకగ్ధముగాదె చూడు మిదిగో బాగున్నదా యోయి వ
చ్చిన్నీ దైవముమేలుచేయు నగునా చెప్పుండు నా నెల్లెడన్.

౪౫౪

నీ. నన్నుటయఱువదినాలుగగును దురభ్యాసముల్ నరులు జిహ్వాకుదగఱచి
కొనుట మీసంబులు గొఱుకుట యెడమచేవాననచూచుట వాతెఱ యిగి
లించుట గోరులు లీలగాఁ బంటనొక్కుట గోళ్లు మీఁటుట కూరుచుండి
పాదమాడించుట పలుమాఱుచంకలోఁ దొడలోనఁ జేవెట్టి పుడికికొనుట
బుజమెగురవేత కన్నుగిర్పుటయు మిటక, గించుటయు గొంతుకను సవరించుకొనుట
ముక్కునొక్కులు చిటికెను ముక్కుటయును, గలము నెరినిడిప్రిప్పుట గఱచుటయును
నన్నుటర్వదియైదగుం దలివి భగ్నం బయ్యు వాళ్ళుద్ది యు
త్సన్నం బయ్యు మనస్సు నిల్వకయు మంత్రంబుం బఠింపన్ పనా

సశ్చాపానము చేయ నాత్మలకు రక్షల్లట్ట నుష్ఠించు నూ
ద శ్చేత్రంబుల కంజనంబు తిడ నేతద్రీతి ధాఁ జెడ్డనోట.

౪౬౫

కా. నన్నుటర్వదియాటగు న్వనములోనం గల్లు పేర్కల్లకుల
పాన్లు న్నెండిని తాగి భస్మముగ నేర్పుత్తీరం గావంబంగు
మన్నుకొ బంగరు నేయవచ్చు నని కొంపగల్లుగా నర్వముకొ
సశ్చాసు ల్గాన నేచ్చునాతి ముఖవాసనూర్తి యో వైష్ణవీకే.

౪౬౬

కా. నన్నుటర్వదియేడుగా వాలు బంగారుం బ్రదిల్పించువా
యన్నరా సునిరాయు నర్వురు మనకొ హుం లేకపోలేదు వా
యన్నారంచును విశ్వసించు నెపుడే నొక్కండు తద్రీతి సా
ఖ్యోన్నత్యక్షును గన్నవానిఁ గన కాకాంక్షించుచు న్నెట్టిగాకా.

౪౬౭

కా. నన్నుటర్వదియేనిదై చను సువరప్రక్రియ ల్లుహో
సశ్చాసు త్తిముఁ జేరనేల యెపుడే సంసారిసానాస మే
లన్నం బాములవాఁడు ధూప్యములఁ జేయునెవో నాఁ డట్టినిం
గొన్నం జేతను నిల్య వట్టిగుట లో కుల్పాంపఁ గాంక్షిం త్రనకా.

౪౬౮

క. నన్నుటర్వదితోమ్మిద, గున్నీకోగంబు గాల్గొకున్నొక్కీ నఁ బో
వన్నేరదు దరగాకడ, కున్నడుపునుటంచుఁ జెప్పు గురునమ్మినవోట.

౪౬౯

క. నన్నుటడెబ్బనగుఁ దా, మన్నది యని నమ్మి చేయు నొకఁగుపుం డీ
కొన్నదిలే చని తలఁపుక, యున్నది మంచనును వైష్ణవ నాఁ గాడంగకా.

౪౭౦

క. నన్నుటడెబ్బనొకటగుఁ, బన్నగములు గటవ నరుల బ్రదికింతు ననం
గొన్నారె వారిమాటల, నున్న స్సత్యంబు విడుతురో బుధులనఁడకా.

౪౭౧

క. నన్నుటడెబ్బదియారెం, డన్నది జ్ఞానోపదేశ మని యజ్ఞానుల
కన్నియత మోసపుచ్చుటఁ, గన్న. న్నిన్నకయ యుండుఘను నలమిఁకొనుకా.

౪౭౨

క. నన్నుటడెబ్బదియూమాఁ, డున్నది వంచనముపేర నుద్రిక్తముగా
నెన్నివిధంబులఁ జెప్పిన, నున్నానని తోఁచు ముగియకుండఁగ నెంచుకా.

౪౭౩

గీ. నాల్గువందలడెబ్బదినాల్గువర్త, కమునఁ గ్రయవిక్రయంబులఁ గలుగుతూని
కలను గొల్లలమోసము ల్లగలపులు, మాటమెలఁకువలును నిందు మాటుకొనును.

క. నన్నుటడెబ్బదేనుగ, మన్నుం బెడ్డలును గలిపి మంచి వటంచుం
గన్నులుగట్టు బెహరుల, నన్నిధి నెల్లపుడు నిలుచు సాధారణమై.

౪౭౪

క. నన్నుటడెబ్బదాటగు, చున్నది యొకదానిఁ జూపి యొక టిచ్చుటలో
నన్నకుల కలుకలువకుం, డన్నేర్పిన మోసగించునటనలయంచుకా.

౪౭౫

- క. నన్నూటదెబ్బదేహగు, గొన్నప్పడు వాంచిదిగను గొనిపోయినయం
త న్నిచుకంపుగొట్టెడు, విన్ననువున సరిగులమ్మ బేయల నేనువల్.
- క. నన్నూటదెబ్బదనిమిది, యన్నది మాన వాష్టబోవ నడవియం గొనబో
వన్నీరసంపుఁ గొఱపియు, సన్నట్టులు చేయు సట్టి న్యాయత యయ్యెన్.
- క. నన్నూటదెబ్బదికిఁ బయి, సన్నవపదిమితము పెట్టి సప్తము నన్నం
బున్నను మీకెత్తు నటం, చున్నిజభానయన కచ్చుచొప్పున నన్నన్.
- క. నాలుగువందలయేనుబది, కోలం గొను నమ్మ దాని గుండెల్లననుట
ప్రాలంఁగఁ ద్రవ్యకొలం గొను, గోలును మానకమ్మ బోబికొలబోయన్.
- క. నన్నూటెనుబదియొక్కటి, నిన్న నె వచ్చినది సరుకు నీకొలకై నే
దెన్నులా చూచేద వాడుక, యన్నప్పడు పయల కచ్చునోవ నానన్నన్.
- క. నన్నూటెనుబదిరెండగు, గొన్నదెలక యున్నుచుంటిఁ గ్రొత్తగదిని రం
నున్నది స్థలసంకోచం, బన్నభయం బనుచు రట్టి నున్నన పొడంగన్.
- క. నన్నూటెనుబదిమూడగు, చున్నది పెను లాగున నొక గొయ్యల పలు గలవం
చున్నా నె యడుగ నామున మున్న చటంచును వడించు యున్నయలన్.
- క. నన్నూటెనుబదినాలుగు, సొన్నారయు మున్నే సార నిగది స్వకృమలం
దున్నెటపు పాసకృత్యము, లన్నానాగతులఁ జూడ లక్ష్యం బున్నన్.
- క. నన్నూటెనుబదియైదునఁ, బొన్ననఁ బిత్తలియు రంగి పొనుగు. లోక
విన్నాణంబులు వికచమ. గున్నరులకు లక్క నీదగొడవలు చిన్నన్.
- క. నన్నూటెనుబదియాదిగ, చున్నది మానమిచ్చినట్టి సున్నెగ్గపుట
లు న్నాచికొనుట యట్టియ, చున్నను మాదిగలు పెట్టి మాటాడుగనినన్.
- క. నన్నూటెనుబదియేడగు, సన్ననివస్త్రములు నేయ సంచకరం నీ
యన్నేసి తెచ్చి చుప్పటి, కన్నులు సారీదు పులుముకాలంబునకున్.
- క. నన్నూటెనుబదియేనిమిది, మున్నే యెఱింగియను పొసపోయిన బసవి
యన్నివిధంబుల పనివాం, ప్ర న్నేరిచినట్టివారు ప్రవాసింపంగన్.
- క. నన్నూటెనుబదితొమ్మిది, పన్నగఁ ప్తగతులఁ బయల పరిచింబునగా
కెన్నితొంగులా యలలో, నున్నని తముదామ పొస పునిరించుకోనన్.
- క. నన్నూటతొంబదియగుం, గన్నులు గలిగియును నంధుగలి నటియంబం
గన్నడవఁగలిగి యవిటి న, లన్నన్. భనకాయం బొట్టై లోకమనన్.
- క. నన్నూటతొంబదియనొక, లన్నది కాసునకుఁ బొము నటులం దాల్చున్
చున్నెట్టి నోటఁగొట్టుకొ, నన్నెల్లిని గోతు నిడికొన నిర్మిడియన్.

- క. నన్నూటతొంబదియరెం, డన్నది ముండ్లపయిబండి యొనలఁ గుంప
ల్లన్నిలిపికొనుచు డబ్బున, కున్నయలొడఁబడుట తలసికొనఁబడు నెందున్. ౪౯౨
- క. నన్నూటతొంబదియ మూఁ, డన్నది తల యిసుకలొన నడచికొనుట మీఁ
దన్నిప్పలప్రాయవెట్టుట, యెన్నియు లొడితెండు క ముప్ర హేతుభున నగున్. ౪౯౩
- గీ నాల్గువందలతొంబదినాల్గు వెట్టి, తిండిలేకున్న నొకమూలఁ దండి చావ
కంగనయుఁ దాను వెలువడి యంగడులకు, సూత్రపాపాణాంధనాపాశ్రునొందు. ౪౯౪
- క. నన్నూటతొంబదైదిటఁ, దిన్ననియంగములు విటిచి తికమకగా ని
ల్చు న్నాలుక శూలముగ్రు, చ్చు నిడుపగుకత్తిఁ గుక్షిఁ బొనుపుకొను శివా. ౪౯౫
- క. నన్నూటతొంబదాటిట, నెన్నెన్నియు తాళ్లు మ్రొంగు నేగుశలంబున
ది న్నేత్రంబుల సూదులి, డు న్నాసానూర్గమునఁ నిడుకొనున్దేసల్. ౪౯౬
- క. నన్నూటతొంబడేడగు, మన్నది యాచనకు నాశ కొకయం తనితే
కున్నను డరిగ్రు స్థితి సం, పన్నున కెఱుక పడకున్నవట్టున జగతిన్. ౪౯౭
- క. నన్నూటతొంబదెనిమిది, యిన్నెచి యాచనకుఁగాక యేసిద్ధుఁడ నం
చున్నిభిలవస్తువులుఁ దిను, చు న్నగరములందు సభలఁ జొచ్చునయలగి. ౪౯౮
- క. ఏకోనవంచశతమగు, నేకారుట ధనికుఁగాంచి యీరస మొత్త
న్నాకింత యీయఁ డడిగిన, నేకృతి కడుగక యొసంగు నీతిం డనినన్. ౪౯౯
- క. ఏనూటపాలుచు లుబ్బుం, డీ నేరం డయిదెఱుఁగిన నెన్ని నవరుచుల్
దానైఁ దినం జాలఁడు, వీనికి నర్థకిని గలచె భేద న్నునుదున్. ౫౦౦

ఇది పంచమశతకము.

షష్ఠశతకము.

- గీ. అయిదువందలయొక్కటి యభిలరోగ, ములకు నొక్కటియేనుంగు మూలికాన్ని
తంబు సిద్ధోపదిష్టంబు తడయ నించు, వేగిరిపుఁ డొం చునున్దెట్లున్. ౫౦౧
- గీ. అయిదువందలరెండు దివ్యోపధంబు, రాజ్యమును నిల్పు నిది యొకరాజానను
బుత్తుఁ డుద్భవమయ్యె నపుంసకులకు, పంధ్యలకు నేవ్యనును వేట్టివైద్యునందు. ౫౦౨
- గీ. అయిదువందలమూఁడు మాయాపధంబు, వెల సరస మొక్కనెలదిని ఖలములేక
పోయినను మాంనుఁబంపింఘవేయుఁ డిచ్చి, పంపెదము మీధనం జనువైద్యువెట్టి. ౫౦౩
- గీ. అయిదువందలనాలు గీయమృతతుల్య, సిద్ధకంకల్ప మేమియుఁ జేయ దంత
దిన్న రుచ్యము పిల్లులు దీనివాడి, హాయిగాంత రనియెడు గూఢార్థ మగును. ౫౦౪

- గీ. అయిదువందలయైగు వంటొషధంబు, నూలువత్సరములకేంద నూజివీడు
స్రువుచేయించె నేనుసంగ్రహముచేసి, నాడనని నల్లమట్టియండల నొసంగ. ౫౦౫
- గీ. అయిదువందలయాలు మాయయ్యతాత, చేతఁ జేయించినారు మాజేటివారు
డబ్బుకక్కుటిని మికిడకున దెచ్చి, నాడ నన నెఱ్ఱివాయి మందమతి గొనిన.
- గీ. అయిదువందలయే డిది యష్టమూర్తి, యొక్కమూలను గోసిన నొక్కరోగ
మునకు మందని యెనిమిదిమూలలున్న, రంగుతాతిని జూపునార్భటము నన్ను. ౫౦౬
- గీ. అయిదువందలయెనిమిది యడుగడుగున, కొక్కశ్లోకంబు చదువుచు నూబిలోశఁ
బాసకము గల్గి యమ్మి తుపాకివ్రేటు, నకును దొరకని వైద్యువంశనకుఁ బట్టు. ౫౦౭
- గీ. అయిదువందలనొమ్మిది యధికునాశ్ర, యించి నీమూలమునను జీవించువాడఁ
గాగితము వ్రాసియిమ్మనఁ గాలఁవన్న, కగుఁగదా యని యట్లిచ్చు నతనిఁబట్టు. ౫౦౮
- గీ. అయిదువందలపదియగు నస్తదీయ, మాతులులా వాగ్భటుని మేనమామకొడుకు
లకును మిత్రులు నాటిలోలంబరాజు, నాకు సాక్షాత్తు తాత యన్రజ్ఞులాడ. ౫౦౯
- గీ. అయిదువందలపదునొకం డగును వైద్యు, నిరుగుపొరుగుల వసియించు హేతువుననె
వేత్త నని విట్టివీఁగుచుఁ బేరులమ్మి, పొట్టపోసికొనంజూచు పురుషునంటి. ౫౧౦
- గీ. అయిదువందలపంద్రెంట వ్యాధిగుర్తు, పట్టఁజాలఁడు మాత్రకుఁ బాశ మెఱుంగఁ
పెఱుంగఁడు విఱుగుడులు దీని కెంతసేప, టంచు బలురోగముఁ గుదుర్ప నడ్డువచ్చు
- గీ. అయిదువందఁ పదుమూఁడు హానికరము, లైన నాభిని ఖగ్జూరమనుచుఁ బనుపు
కొమ్ము రీతిని బాపాణము మ్మదించి, యొకరనిద్దఱఁ జంపి వైద్యుఁ డగునేని. ౫౧౧
- గీ. అయిదువందలపదసనాలు గగును శిష్యు, గొట్టముం దెచ్చునెడు వైద్యకోవిదుండు
హసల శశిమారియు సహస్రమారి యగుచు, శనానునకుఁ గొంత చేయూత సల్పెనేని
- గీ. అయిదువందలపదనైదునందు వైద్యు, నార్తు లడిగెద రేరోగ మనుచుఁ గాఁక
దాసుణము తగ్గుటకుఁ గాను దయగాభాస్కు, రమ్మఁ జేర్చుఁడటంచుఁ జిత్రమ్ముగాఁగ.
- గీ. అయిదువందలపదునాణునందు రోగి, నిన్నఁ గాఁకరికాయలు దిన్నకతన
శ్లేష్మకారకమయ్యెను శీతభేది, నల్లపొట్లమ్ము లిమ్మును నాటువైద్యు. ౫౧౨
- గీ. అయిదువందలపదునేడునందు వ్యాధి, దొరకువడ కోహటించు సందుగ నపథ్య
ములనుజేయును రెవరినేఁ బిలిచికొండు, తీయమందులు లేవని తిరుగఁబడిన. ౫౧౩
- గీ. అయిదువందలపదునెన్ని దందెజేసి, కొన్నచేతులు చాలించికొన్నపిదప
నేనుజేపట్టి యొకమాత్రలోనె లేవఁ, దీసినాడ నటంచును దెబ్బచోట. ౫౧౪
- గీ. అయిదువందలపందొమ్మి నల్పరోగ, మైనఁ బెద్దగఁ జెప్పి నే నొషధంబు
చేయవలయును దెమ్మని చిల్లరగను, దినదినంబును గడియించు తెరువునందు. ౫౧౫

- గీ. అయిదువందలయిరువది యగును దీని, కెంతసే పింతలోనఁ దగ్గింతు దోమ
పంచితంబును దెచ్చెదఁ బట్టి రూక, లిండనుచు గుంజుకొనిన వైద్యుండుధనము. ౫౨౦
- క. ఏనూటిర్వదియొక్కటి, దీనికి భయపడకుఁ జేను దెలిసితిఁ గిటు కి
ద్దానికిని మందుఁ జేసెద, మానినపిద పిండు రండు మాపటి కనినకొ. ౫౨౧
- శా. ఏనూటిర్వదిరెండగుం బెరటిచెట్టెన్నండు మందె"నె నే
స్థేనా వ్రక్కనె పెద్దపేరుగలవానిం బిల్చినా రౌరయం
చానాఁడే యనుకొంటిఁ జూచితిగ నాహస్తంబు పంపెంత యే
గానింజేయదు చేతినాడె మది ముఖ్యంబంచు బేరంబిడకొ. ౫౨౨
- శా. ఏనూటిర్వదిమూఁడు దాంభికులు మి మ్మేమార్చి రీన్యాధికై
యేనాఁడో యొనరించి దాఁచినవి దా మింనైనఁ జేయంగలే
వానాఁ డప్పుడె నూటి వేయఁదగు వైద్యంబన్న సామాన్యమా
నేనీమాడక మేడగట్టెదనె పోనిం డంచు వంచించినకొ. ౫౨౩
- శా. ఏనూటిర్వదినాలుగొ వలదు నేనీచోటికి వ్రాను పాం
డే నాబోఁటియొ నాకుఁ జిక్కఁగలఁ దేనిన్నాళ్లుగా నుండినకొ
నేనెట్టిండనొ కొంత చూచినను దానేరాఁడె మిమ్మంపుటల్
నేనేదో పనిమీఁద బోయితి ననుండి యంచు భాషించినకొ. ౫౨౪
- గీ. అయిదువందలయిరువదియైదు సంచి, కట్టునకు శాపమున్నది గడియగడియ
కల్లచోటికిఁ బోఁగూడ దెల్లివత్తు, నవసరంబైన రాత్రిరం డనుచుఁ బలుక. ౫౨౫
- గీ. అయిదువందలయిరువదియాఱు రేపు, సంతలోన గ్రంథ్యాణపుసరకులు గొన
వలయు నేమైననిండు మీజ్వరమునకును, మందు కలువానజైచితి నందురేని. ౫౨౬
- క. ఏనూటిర్వదియేడగు, మానాయన యాజ్ఞ, బేరమాడను బియ్యం
బీనాఁటి కుండు రాతిరి, నేనూరికిఁబోదు నింట నీవలయు ననకొ. ౫౨౭
- క. ఏనూటిరువదియొనిమిది, యా నాచేనూత్ర-యవృత-మగునది నిన్నకొ
వేనూటి చేసి యుంచితిఁ, గానీ యది యొకరికొఱకుఁగా నని బొలకకొ. ౫౨౮
- క. ఏనూటిరువదితొమ్మిది, నేనందును గోపపడకు నీరసపడినా
నీనాలేహము దినరా, దా నీవే మీయఁగలవు-ధర్మమున కనుకొ. ౫౨౯
- గీ. అయిదువందలముప్పది యన్నిరోగ, ములకు దీనినె లోనికిఁ బుచ్చుకొనిన
వజ్రదేహంబు గాదొకొ వట్టివోటఁ, దినిన నిర్బాధకం బని తెలుపు నపుడు. ౫౩౦
- క. ఏనూటముప్పదొకటగుఁ, దానొక్కరి కీయవలయు దానిం దీర్పం
డీనేరఁడు నాసోమని, పూని యొరునిదిట్లు నతనిపోఁడిమి యెందుకొ. ౫౩౧

- గీ. అయిదువందలముప్పది యవలరెండు, వెలయు నొకవెట్టి తనతప్పు వెలికిఁదోఁప
మండఁ గప్పుచు నొరుతప్పు లుఱక యెన్ను, తీర్సరులఁ బట్టుకొని యతితీవ్రముగను
- క. ఏనూటముప్పదియుమూఁ, డొను గురుండనఁగ లేక యభ్యాసముచే
దానే తనంతవాఁ డగు, నానిపుణుండైన చోరునం దగుధృతికిన్. ౫౩౩
- క. ఏనూటముప్పదియునా, ల్లా నెవ్వరిఁ జూడకుండ నతని కతంజే
పో నేర్చు నంధకారము, లో నొక్కరుఁ డెఱుకలేని లోయలనడువన్. ౫౩౪
- క. ఏనూటముప్పదేనగు, నేనాటను బడులు లేవు హితగురువులు తే
రేనోట వినునొ నేర్పులు, స్తేనుం డతినిపుణుఁ డగుట తిలకించినచోన్. ౫౩౫
- క. ఏనూటముప్పదాఱగు, నేనని యొరులకును జెప్పకే దొంగయుఁ దా
మానవుని పగిది మెలఁగును, నానావిధచౌర్యములజనము వంచింపన్. ౫౩౬
- క. ఏనూటముప్పదేడగు, నేనిమిషమునండు దొంగ యేయింటికిఁ గ
న్నానం బోదును మఱిగు, మ్మాన న్వశ్చైద సటంచు మతియించు కొనన్. ౫౩౭
- క. ఏనూటముప్పదెన్నిది, యా నొక్కనిమించి యొక్కహర్త వినోద
శ్రీ నెఱిపి పట్టపగలే, గానంబడ కల్లవస్తుగణము హరింపన్. ౫౩౮
- గీ. అయిదువందలముప్పది యొసవెనుక, తొమ్మిదగుఁ గన్నపుంగత్తి దొరకువడిక
యుండుకతమునఁ గన్న గాఁ డొక్కనాఁడు, గత్తి మఱవఁడటం చనుగాధ వుట్టి.
- గీ. అయిదువందలనలువది యన్నియెడల, వెలయును బ్రదర్శనంబు లేవ్వలనఁ జూప
రదృఢతంబుగ సంధిసేయంగ నొదుగు, కత్తి యిట్టిదటంచుఁ జిక్కకయ యేమొ.
- క. ఏనూటనలువదొక్కటి, గా నేఁజూచితిని మద్దికాయవలెనే ము
క్కోనములు చేరుఁ జివరను జేనెఁడు బెత్తెఁ డగుఁగత్తి చిత్రంబన నా. ౫౪౦
- క. ఏనూటనలువదియురెం, డొ నొక్కఁడుఁ గత్తిఁజూడ కాలోచనపై
నానాగగనావసధము, లానైపుణిఁ గట్టఁ జూచి తంచు వచింపన్. ౫౪౧
- క. ఏనూటనలువదియుమూఁ, డొ నూతనచోరుఁ డాయుధావాప్తికినై
మానెఁడుబొగ్గులు డబ్బుల, తో నిశఁ గొలిమినిడిచనుఁ జతురత మెఱయనాన్. ౫౪౨
- క. ఏనూటనలువదియునా, ల్లా నలకమ్మరియు నుదయమైనం గని యె
వ్వానికిఁ దెలియకయుండం, గా నొసరిచి యిడును రాత్రి కమటమున ననన్. ౫౪౩
- క. ఏనూటనలువదైదగు, నేపెటి నొరులెఱుఁగకుండ నీపనిచేయుం
దా నలకమ్మరి యని యెవ, రేనిం దలఁతురొకొ యనుచు నేడ్చెడు పెట్టిన్. ౫౪౪
- గీ. అయిదువందలనలువదా ఱగునుబెద్ద, పులియదిగొ నన్న నిదిగొ నీవలది తొంక
యనెడునారలెగాని యాయవని వాస్త, వంబు నరయ రటంచని వసరువెట్టి. ౫౪౫

- గీ. అయిగువందలనలువదే డగునుదొంగ, తనము నలరాత్రి కడుఁ ప్రేమఁ జల్లిపోతె
దటిని రక్షించు దొంగలతల్లి కేడ్వ, భయ మటంచన వీడ నపాయమునుసరి. ౫౪౭
- క. ఏనూటనలువదెనిమిది, యా నిసి నొకవీధికేగి యరసెడుచోఁ దే
లూఁగుట్టిన నేడ్చుట, మాని కృశింపంగ పెట్టి మఱిఁగినయేనికా. ౫౪౮
- గీ. ఏనూటయేఁబదికినొక, టూనంబగు పెట్టి యెన్నియున్నను ధనమే
గాని స్పృశింపనిదొంగను, మానుగ సమయమది యొక్కమాటు భజింపకా. ౫౪౯
- గీ. అయిదువందలయేఁబది యగును జీఁక, టిని బరులయిండ్ల వెపకి పెట్టినది తీయు
చాడ్వనను సర్వమును గొని చప్పుడేమి, చేయకయ చనుచోరుని చిత్రచన్య. ౫౫౦
- క. ఏనూటేఁబదియొక్కటి, యా నుద్యోగములు లేవొ యధికారము లే
దో ననులరాదొ పుల్లెలు, చీ నిసియం దర్థహరణచింతలు తెగడకా. ౫౫౧
- క. ఏనూటేఁబదిరెండగు, నానో కాదో యటన్న యర్థంబునకై
నానాబాధలు చీఁకటి, లోనంబడి యేడ్చునే ప్రలోభము కలిమికా. ౫౫౨
- క. ఏనూటేఁబదిమూడగు, నానుం గనుదృష్టి యంజనాదికమున సం
ద్రెనను భటులకు దొరకక, పోనుండవె మందులనుచు బోధించెడుచోకా. ౫౫౩
- క. ఏనూటేఁబదిసాల్లం, గానెన్నుదు రుల్కివడెడు కాలంబునఁ గా
లూనినచోఁ గలయిసుమును, బానుపుపైఁ జల్లి న్వసిత వంచింతురనకా. ౫౫౪
- క. ఏనూటేఁబదియైదగు, గానంబడినట్టి వస్తుకాండం బెల్లం
దానుగొని యెట్లుదాఁచునో, యేనెరి సొప్పుగునో యంచు నెంచెడునేనికా. ౫౫౫
- క. ఏనూటేఁబదియాఱగు, మానిసి చడివట్టి గోడమాటున డాఁగం
బో నూతఁబడిన చోరుని, కానాఁడును బుద్ధిరామి కాశ్చర్యముగాకా. ౫౫౬
- క. ఏనూటేఁబదియేడు ని, కానాథుఁడు గ్రుంక సర్వసాహసముల మా
ర్గానఁబడి "బడితివాద్యవి, ధానమున" న్నగులదోఁచు తస్కరుచర్యలో. ౫౫౭
- క. ఏనూటేఁబదియైన్నిది, యానొకరిద్దఱును గ్రామమంతయు దు
ర్నామానూననిందవడు లో, కానం గ్రహచారమనుచుఁ గలఁగడునేనికా. ౫౫౮
- క. ఏనూటేఁబదితొమ్మిది, యా నుత్సవములను బగటియందే మ్రుచ్చుక
మానుగఁ దిరుగుటఁ జూచియు, మానమి నిక నట్టివని ప్రమాదం బనుచుకా. ౫౫౯
- క. ఏనూటవర్షదియా బరి, కానిం గొని బ్రదుకు నానగండల బ్రదు కి
స్సీ నిందకు నిలయమ్మగుఁ, దానును దత్సలముకతనఁ దామసి యగుటకా. ౫౬౦
- క. ఏనూటఱువదియొక్కటి, యా నొక్కొక నెలఁత యత్త పెట్టిననగల
స్తానమున నవతారించిన, మానిని నగళాత్తభర్త మఱుఁగుపఱిచినకా. ౫౬౧

- క. ఏనూటఱువదిరెండగు, స్థానాపేతమగు శిశువు కాయంబున వి
జ్ఞానులు నగలందొడిగి య, ధీనము గావించిరేని తెక్కలిగమికిన్. ౫౧౨
- క. ఏనూటఱువదిమూడగు, బూనిక నొగుబిడ్డ ముద్దుముచ్చట లని దు
ర్జానలు గొని యొడలంగల, వానిని హరియింప నర్థవాంఛానిరతిన్. ౫౧౩
- క. ఏనూటఱ్వుదిన్నాగు, మానిను లొకకొంద టెరవుమార్గము గాఁగన్
నానాభిరణంబులు గొని, స్తేసులు హరియించి రనుచుఁ దెల్పిరయేనిన్. ౫౧౪
- క. ఏనూటఱువదియైదగు, నేనాఁడును నెరవుదెచ్చి యిడికొను టది లే
దేని న్నర్యాదకు వెలి, తానో యెరవులవి బరువులన నెఱుఁగఁగోకో. ౫౧౫
- గీ. అయిదువందలయఱువదియాఱు పగటి, చుక్క రేచుక్కలను బోలుచోరు లవని
మాటలనె మోసపుచ్చు కైలాటకాండ్రు, వర్తకులు వారిప్రక్కఁ బోవఁ గడుహాని.
- గీ. అయిదువందలయఱువదే డగుచు సూత్ర, ములును సంధులు నర్థసముచ్చయములు
బహుళపక్షాగమంబులు స్వార్థపరత, లెన్న మ్రచ్చిమి వ్యాకరణోన్నతిఁ గను.
- క. ఏనూఁ ర్వదియెనిమిది, తానొక్కనియొద్ద నేచ్చి తనకంటె గురున్
హీనునిగాఁ జెప్పుచుఁ బ్ర, జ్ఞానప్తిం దిరుగు మోసగానిం గలఁచున్. ౫౧౬
- క. ఏనూటఱువదితొమ్మిది, గా నొక్కనిప్రస్క హంస కాకీయోపా
భ్యాసముగ మెలఁగి కన్నులు, గానక భుక్తాలయంబు గర్హింపనగున్. ౫౧౭
- గీ. అయిదువందలదెబ్బది యగును గురువు, గారు మర్థముచేసిరి కాంచి వెలికిఁ
దెల్పుచున్నాఁడ రండని తెలివిలేని, వసుల ధనమార్జనముచేయు పలుగువెట్టి. ౫౧౮
- క. ఏనూటదెబ్బదొక్కటి, యకా నొక్కనిసూడి వృద్ధినంది యనిశమున్
వేనోళ్ల నతనిఁ బొగడచు, నేనూహలు మార్చికొంటి నిపుడని తెగడన్. ౫౧౯
- క. ఏనూటదెబ్బదియురెం, డొ ననవసరమాని విడువ నాచార్యుఁడు నే
నేనిపుణతఁ గనిపట్టితిఁ, గానియెడం జగతి లోటుగాదే యనినన్. ౫౨౦
- గీ. అయిదువందలదెబ్బదినంటి మూఁడు, పొలుచుఁ గనువెట్టి నరు వెనుపోటుగాఁగ
దృష్టిదోషాఖ్య మది యెన్ని యేనితెఱుఁగు, లగును గొన్నింటి వివరింప నవసరంబు.
- క. ఏనూటదెబ్బదియునా, ల్గొను సదాపరగృహముల నట్టొడుచుఁ ద
ద్దేనువులనొ మానవులనొ, పూనికఁ గన్నెత్తిచూచి పోదలఁచునెడన్. ౫౨౧
- గీ. అయిదువందలదెబ్బదియైదు కంటి, దెబ్బ తప్పిననుం గంటిదెబ్బ తప్ప
దనెడుసామెతగా విషమాత్మ లగని, రేని జెడుఁ గొన్నివస్తువుల్ వృద్ధితక. ౫౨౨

- గీ. అయిదువందలదెబ్బదియాలు కంటి, కంటే జేతాను చీడని గలగు మాను
కాయ యొక్కఁడుగోసినఁ గాయ దింకఁ, జీడపట్టును మోగులఁ బ్రసేద్య నింకము.
- గీ. అయిదువందలదెబ్బదే డగును బాగు, పితునుచుండంగఁ జూడఁ జేడినది మరలఁ
జేయు నెగఁజేపు క్రిందను చెడును గొడ్డు, చిట్టెడీయదు గంపెడునిట్టు దన్న.
- క. ఏనూటదెబ్బచెనిమిది, యా నొక్కనిదృష్టిపడిన నావుసాదుగులో
మా నెడుపాలకు నడ్డెడు, గానంబడు రక్త మిదిప్రకాశము జగతికొ. ౫౪౮
- క. ఏనూటెనుబదికొక్కటి, యాను గొఱంతగఁ బచించు నవసరముల నె
న్వారితొ కన్నుపడంగను, బోసది నీరుగనొ పెద్దపుర్వులుగానో. ౫౪౯
- గీ. అయిదువందలయెనిమిది యగును జిత్ర, దృష్టి తాఁబెట్టు నన్నంబుఁ దృప్తిగా న
మృతసమానముగా నేరికేని నొరులు, పెట్టునది చూడ నోపదు శెట్టితల్లి. ౫౫౦
- క. ఏనూటెనుబదియొక్కటి, యా నేత్రముకంటె మిగుల హస్తముకిం శుక
మానవునిదృశనంబున, జానొక దోషంబు సర్వసామాన్యముగాకొ. ౫౫౧
- క. ఏనూటెనుబదిరెండగు, నేనూరికే బోవునపుడు నీనెదురైనం
గానేరదు కార్యం బని, మానసమునఁ బుట్టుశంక మోసో యట్లునుగుకొ. ౫౫౨
- క. ఏనూటెనుబదిమూడగు, నేనీదినమునను లేచి యెవ్వరి మొగముం
గానంగానో యిట్టవ, మానం బయ్యెనని చెప్పునూటలు వినినకొ. ౫౫౩
- క. ఏనూటెనుబదినాలుగు, మానవదృశనముకంటె మాటలదోషం
బొను బ్రయాణముపట్టునఁ, గానంబడు దానిశలము కడుజేగమునకొ. ౫౫౪
- గీ. అయిదువందలయెనుబదియైదు మీర, లెక్కడికి వెళ్లుచున్నార తెలుచుపట్టు
రనిన విఘ్నంబు గావుట నన్యులేగు, నప్పుడెదురుగ రారు మాటాడ రరసి. ౫౫౫
- గీ. అయిదువందలయెనుబదియాలు పిదప, నెవ్వరేనుండురో యని యంతిముందు
వచ్చి బిడ్డకుఁ దెండు పావడకుఁబట్టు, పసుపుఁ గొమ్ములు దెన్నని పలుకుఁ బతిని.
- గీ. అయిదువందలయెనుబదే డగును నరులు, పరులఁ గనుఁగొని చేయునప్రలాప
మునకు నాక్షేపమును పేర ముఖ్యవిషయ, ములను గొన్నింటిఁ దెల్పుట మోసగాదు
- క. ఏనూటెనుబదియెనిమిది, యానష్టావక్రం డంగజాకృతులను హా
స్యానుకృతిం దొంపాడుచుట, దీనం బలుదెఱుగులుండుఁ దెలియవలసినకొ. ౫౫౮
- క. ఏనూటెనుబదితొమ్మిది, యా సెంతప్రమాణముంటి నని తన్నెఱుంగం
డైనను బొడుగరిఁ ద్రాడని, జానోజీ యనుచుఁ బొట్టిఁ జక్కటులడవకొ. ౫౫౯
- గీ. అయిదువందలతొంబది యాలయముల, జేధనమును మ్రుచ్చిలు దిట్ట దొంగ
తనముచేసినఁ బుట్టు నిర్ధనుఁడుగాఁగఁ, జాతకమ్మని ధర్మము ల్పలికెనెని. ౫౬౦

- క. ఏనూటతొంబదియునొక, టౌ నొక్కని కెంతవానికైనను గొంచెం
బూనముగఁ బల్కుకుండిన, చో నిద్దురపట్టకుండుచో పురసికనక. ౫౯౦
- క. ఏనూటతొంబదియురెం, డౌ నుదిరింభరుఁడు నవ్వు నాయతజఘనుం
గానంగ వెనుకబరుపని, తానెక్కినబండి కఱకఁ దలఁపందైనక. ౫౯౧
- క. ఏనూటతొంబదియుమూఁ, డౌ నూనెపెఱుంగుగొప్ప టార్కను జొల్లెం
బూనిసనందాకిని నగు, నేని న్నొగనులకుఁ గాలపిడియా యనుచుక. ౫౯౩
- క. ఏనూటతొంబదియునా, త్తౌ నుబ్బినబుగ్గలతివ యవటిటను ఘో
ణాసూన దీర్ఘకంధగ, న్యూనతఁ బొడగన్నపట్ల నులుకుచు నుండుక. ౫౯౪
- క. ఏనూటతొంబదే న్నౌ, పీనుఁడు గొల్లాయఁగట్టుఁ బిఱుఁదులు దిగవం
చానఁగ నవ్వినఁ జొరుఁడు, జానపదుం గేలిసేయ సంసిద్ధముగాక. ౫౯౫
- క. ఏనూటతొంబదా అవ, ధానింగని యాశుకవి వితాయని నవ్వక
ధీనిధిని యత్తుగాని ను, హానాటకకర్త నట్టిహాసముసేయక. ౫౯౬
- క. ఏనూటతొంబదేడగుఁ, జీనాంబరధారిఁ గాంచి చిఱునవ్వునఁ బ్రా
చీనావీర్వదేశవ, సానుఁడు సఖుఁ జూచుచుక దిసంతులుగొట్టక. ౫౯౭
- క. ఏనూటతొంబదినిమిది, యకా సలగూర్జనిఁ గేరళాంగన ద్రవిడ
స్త్రిని యవని చిద్దహిం, దూ నయమార్గనిధి నలనానుస్సృతిని నగక. ౫౯౮
- క. ఏనూటతొంబదింటికె, లైనొకతొమ్మిది వహించు బావమఱఁదుల
న్యానాపమానసద్ధతి, మానింపక చేయుహాస్యమార్గము లెల్లక. ౫౯౯
- గీ. ఆటవందలపెల్లు, బాల్యమున ముద్దు, కొఱకుఁ దండ్రులఁ దాతలఁ గోరితిట్టు
మను, నేర్పుదు రేని గ్రమాభివృద్ధి, నదియ యగుఁ గూసువిద్యగా నర్చకులకు.

ఇది పుష్పశతకము.

సప్తమశతకము.

- గీ. ఆటవందలయొకటి విద్యార్థు లన్య, బలపములు లేఖనులును జాఁవలును దొంగి
లించి పట్టువడక నాకులేవె బలప, ములును గంటము లనుచును బూకరింప. ౬౦౦
- గీ. ఆటవందలరెంటిలో నన్యపుస్త, కంబు హరియించి నెనులియీఁకలను నాఁచి
దొరకువడి సిగ్గునడి చెడుదురు దురభ్య, ససములను బాలుని వెట్టి చాటిచెప్పు.
- గీ. ఆటవందలమూఁ డుపాధ్యాయు చుర, యెత్తుకొనిపోయి మాయమ్మ యిచ్చె ననుచు
బొంకి పేరున్నదెఱుఁగక బుద్ధిహీను, లపహసనదుర్వచములపా లగుదు రేని. ౬౦౩

- గీ. ఆటువందలనాలుగొ సరయ కొకరి, వస్తువుల బాలకుండు బే వానినింటి
పెద్ద లఱ్ఱలై పెరిగితి నన్ను, జూచినను బాలు వారింపఁజూడ నిన్ను. ౬౦౪
- గీ. ఆటువందలయై దితరాగ్ధములను, జూచ నవి తానువారియింపఁజూచునాడ
లొదవఁజేసెడు తలఁపను నొజ్జగాక, నితరులు లేని సేర్పిరిగఁ జేయివట్టి. ౬౦౫
- గీ. ఆటువందలయాటు కన్నట్టిదెల్లఁ, చనున రావల నునకుండుఁ దలఁచి కాని
కొఱకు బహుకప్టములఁ బడి కొనుసాగు, నోర్వితేమిని గుండుచో నొప్పువట్టి. ౬౦౬
- గీ. ఆటువందలయేడగు నల్లవాని, కున్నచని లేదు తనకని యోచ్చుచాల
కిరుదెఱంగుల వగదెడు హీనుమనసు, వట్టిపాలార్చు వట్టి సుస్పృష్టముగను. ౬౦౭
- గీ. ఆటువందలయెనిమిది యాటుగునొక్కొ, పరులవిత్త మటంచును బరిగణించ
కదురుచూచుటచే బుద్ధిహీన మగును, దానిచేఁ బుట్టువట్టి కొంఁజును బగలి. ౬౦౮
- గీ. ఆటువందలతోమ్మిది యగుచు వెట్టి, యెద్దియో లోపముండిన యాడును బట్టు
వసతిలే కూడనింబాడు ప్రజ్ఞ యదియ, కారణం బగుచుండు సాధారణముగ. ౬౦౯
- గీ. ఆటువందలపది ఛూడనగును దావు, మెనడునను లేకపోయిన విక్కిలియును
జిన్నతలతోడఁ బుట్టిన చిన్నవాండ్రు, చేష్టలను వారితండ్రు లచ్చేష్ట లునె. ౬౧౦
- గీ. ఆటువందలపదునొకఁ డగునుదైవ, మానసుకూలముగా నుండుటరెయి కల్లు
వారివలె నాకు వలయు నైశ్వర్య మనుచుఁ, బాటుపడి వ్యర్థుఁ డగువానిభ్రాంతి వెట్టి. ౬౧౧
- గీ. ఆటువందలపంద్రెండు వ్యర్థకూన్య, నాదముల నాలకించి యాపప్రలాప
మాచరించుచు సద్బుద్ధి యాచరింప, నారటంపడ బుద్ధివికాగ నగును. ౬౧౨
- గీ. ఆటువందలపదునమూఁ డగును ధనికుఁ, డొర్యు సాహస్యముండియు నడుగుదాట
కాలరుల మాట దుష్కార్యజాలకృతి న్వ, మాన మెఱుంగక పేడు పరాధీనువట్టి. ౬౧౩
- గీ. ఆటువందలపదునాఱు గగును హంస, లేదు కలిలోన సింహంబు లేదు కాకి
కాదిదియు వేటుపక్షి నిక్క మగునవిగ, తించె ననుచును చలతిక్క- నీరుగనున్న. ౬౧౪
- గీ. ఆటువందలపదునై చనింత మొడమె, గలదు తలుగ దటంచు దుష్కార్యపరితఁ
గన్నఁగానక వావినంగడము లెఱుంగ, కయును విహరించు నుద్బుద్ధి కియిపుగానె. ౬౧౫
- గీ. ఆటువందలపదునాఱు వ్యవహరింపఁ, బడు ధనాద్యాశ లేదడిపరునఁ చనున
నదివలయు నిద్దివలయు నం చందరాని, కోరుకుల గోరునునునాని జేయియింటి ౬౧౬
- గీ. ఆటువందలపదునేడు వ్యర్థులన్య, విత్తమువలీ ప్రలోభంబు కలఁదు లన్య
విత్తమువక ప్రలోభంబుఁ జిత్తవాండుఁ, గలిగియుండుట యాశనాఁ గాంచుఁ బేరు. ౬౧౭
- గీ. ఆటువందలపదునెని దగు నహర్ని, శంబులు దరిద్రులు మనోరథంబులఁ గడ
పఁగను వారిచ్చిలేని యీపట్ల నర్థ, వంతుడను గానె యని వృథా చింతసేయ. ౬౧౮

- గీ. ఆటువందలయిరువదొమ్మి దగును వలఁచు, కొన్నవన్నియు వచ్చునా యెన్నఁడైన
వచ్చు రాకుండు బానితోపాటు విన్య, కై ప్రయత్నింపకుంట నిరాశయనఁగ.
- గీ. ఆటువందలయిరువది యగుఁ బరార్థ, యందుఁ గాంతు యొనర్చుట యాసలేని
వాఁడుగలఁడొక్కొసన్నాసివంటివాఁడుఁ, గాంతు సేయుఁబరార్థసంగ్రహము పొంటె
- గీ. ఆటువందలయిరువదొం దగును బరుల, వలనఁ దాఁ గోరుసర్వంబు వచ్చినట్టి
వస్తువులపైని బెఱయిఁగ న్రాలనీక, కాచుకొని యుండునానికాంతు కగునింద.
- గీ. ఆటువందలయిరువది యవలరెండు, చనును నాకంటెఁ గలఁడె యైశ్వర్యవంతు
డందఱును నన్ను దర్శింప కర్థఘటిక, యుండలే రను చిత్తసమున్నతికిని. ౬౨౨
- గీ. ఆటువందలయిరువది యందుమీఁద, మాఁడు నాకంటెఁ జదివినవాఁడు లేఁడు
డొక్కశుద్ధి యయినను వాఁడు విధిలేదు, నన్నఁజూడక యని గర్వనటన దెలుప.
- గీ. ఆటువందలయిరువది నంటి నాల్గు, విస్తరిల్లుచు వాఁడెంత వీనిధనము
వీని విద్యయు నెంత నావెనుక నిలువ, నర్హుఁడేయని యెల్లర నవమతింప. ౬౨౪
- గీ. ఆటువందలయిరువదియైదు నీవు, చేయునది యేమి-చెప్పకో-చేతనైన
నేను లేపేగి సభలోన నిష్క్రమిం, వాట మొనరిం తని తిరుగఁబాటు సేయ. ౬౨౫
- గీ. ఆటువందలయిరువదియాటు బీస, వాఁడు ధనకాంతుసేయు స్వాభావికముగ
సర్థవంతుఁడు సీచమార్గానుసృతిని, గాంతు సేయుట తగదని కానకున్న. ౬౨౬
- గీ. ఆటువందలయిరువదే దగునుస్వల్ప, వేతనంబులచే ధనస్పృహ యొనర్ప
న్యాయదీక్షితులైనపరార్థ్యు లధికు, లర్థమాశించి లంచంబు లందుకొనిన. ౬౨౭
- గీ. ఆటునూటిగ్నదెన్నిది యగును దమకు, లంచములు మాటలాడఁగా నుంచుకొందు
రాంతగంగికు నొక్కని నధికు లంచు, లోన గుటకలు మ్రింగు నలోభిజెట్టి. ౬౨౮
- గీ. ఆటునూటిగ్నని గుఁ దొమ్మి దగును నీడు, పక్షమొనరింపఁ జెప్పుదు వారికిచ్చు
నది యటుంచుము నాకెంత యనుచు సంద, డిని సమారాధనముసేయు ఘనునిబ్రదుకు
- గీ. ఆటువందలముప్పది యధిపు వనిత, జగతిఁబాలింపఁజను భర్తసన్నిధాన
వర్తులకుఁ గోల్లఁ గొనిరండు వచ్చునపుడు, నేయిదెం డూళ్లలోన దండియని చెప్ప.
- గీ. ఆటువందలముప్పదొం యధిపుఁ డింటఁ, గుడువఁ బిల్చినచేలుల చెంగులనుగల్గు
ముడియ విప్పెడునట్టి యప్పుడతి ముడియ, విప్పునా సుప్రసిద్ధికి వెఱయఁబేరు.
- గీ. ఆటువందలముప్పది కవలరెండు, మాధవుం పడిగింప శ్యమంతకంబు
వేసికొకనిండు నన్నయ భీమకవిని, విన్నదియులేదు నిందలువేసి రెట్లు. ౬౩౨
- గీ. ఆటువందలముప్పది కపట మాటఁ, బామునకు నంతభయమందఁ దాముగొన్న
రాజునకుఁ దెల్పుటెటు గవిరాఁగ నాత్మ, కదవిచెడకుండ నని మంత్రి భయమునందు.

- గీ. ఆటువందలముప్పది యవలనాల్గు, పండితుఁడు వచ్చెనేని భూభక్తుఁడగుఁడ
జెప్ప కాస్తానపండితుఁ డిప్పు డసమ, యమని పితకీలనమున సంజెనేని. ౨౩౪
- గీ. ఆటువందలముప్పదియై దగస్త్యుఁ, ద్రియభివృద్ధి నడచు తేజనద్యుతంబు
వృద్ధికిని రాదగినశిష్యు నేపునొజ్జ, యడఁగఁగ్రొన్నట్లు కాక మాహాద్యులెంబు.
- గీ. ఆటువందలముప్పదా ఆధికునొద్దఁ, దనకుఁ గలచనననఁజేసి తగినవాని
గుణము లవగుణములుగఁ బేర్కొని యపండి, తుం డెఱుఁగఁగను చరిఁ జేగ్గుమండనేని
- గీ. ఆటువందలముప్పదే డధిపునొద్దఁ, దనకు వచ్చేడునది నొల్లకొనుచు నొరాలఁ
గూర్చిచేప్పుటకుఁ గుధి జంకు నొకవేళఁ, గినిసి తన కిచ్చుదానఁ నగ్గించునేమి.
- గీ. ఆటువందలముప్పది యవ్వలనెని, మిదియగు నధికారంబుచే ముక్తిపడును
బిచ్చగాండ్రున విజ్ఞుల వెడఁగుఁదనము, తేలియ రవ్వారియవ్యోగబలము పడు. ౨౩౫
- గీ. ఆటువందలముప్పది యవలఁదొమ్మి, దధిక్యతులు తమ్ముఁ బండితులార్యులంచు
టాత్తకారవహేతువం చరయ కర్థి, విధమునం జాల్మఁజూచుట వెకిలీతనము. ౨౩౬
- గీ. ఆటువందలనలువది యర్థపుండు, పండితుని దీవనల గ్రహింపం దలంప
కాసవడుఁ బొగడించుకో నాత్మయందుఁ, తద్జ్ఞు లద్దాని పెంగలిసిన మనార. ౨౩౭
- గీ. ఆటువందలనలువది యకాలనొకటి, యఖిలవిద్యల మఱపుతేనట్టి శాస్త్రి
వచ్చినపుడెల్ల నెవరని ప్రశ్నచేయు, ద్రవ్యవంతునిఁ బట్టు సరాకునెట్టి. ౨౩౮
- గీ. ఆటువందలనలువది యవలరండు, బ్రహ్మతాత్పర్యపట్టిననానియింట
దండమున నున్నగుడ్డలు తగులఁబడువి, ధమునఁ దోచుట చిత్తవిభ్రమ మటండ్రు.
- గీ. ఆటువందలనలువది నంటిపూట, నర్థికిచ్చిన నిచ్చి యాయకయ పుచ్చి
యూరకుండక కూలిచేయు మని జండి, లాగునుని బుద్ధిచెన్నఁ బ్రలాపమగును.
- గీ. ఆటువందలనలువది యైనపిదప, నాల్గు పరులకు బోధింనునయవధంబు
తామ దిగనాడుటొరుల కింతయును దెలియ, దనుకొనుటయజ్ఞులగుటదం ద్రుయిగులు.
- గీ. ఆటువందలనలువదియైదు తాను, తౌర్యమొనరింపఁగడఁగు నజ్ఞానమునను
దాని నన్యులెటుంగుచో హానియనిత, లంచు టగును మఱపు తేని పంచువట్టి. ౨౩౯
- గీ. ఆటువందలనలువదియాటు నశ్వ, రంబగు భవముచేకొని రాత్రి పవలు
కాశ్యతంబగు నయశము సంగ్రహించు, కొనఁగఁ దివురుట లాహిరి యనెడువట్టి.
- గీ. ఆటువందలనలువదే డగును మాన, మెడలి తలిదండ్రులను వీడి యెవరుచేప్ప
తెనుకముం దెంచ కొరులను వెంబడించి, గుణధనము గోలుపోవఁ జొక్కునకుగులుతు
- గీ. ఆటువందలనలువది యవలనెన్ని, ధగును విఠిగిననూదియు నంతమందు
వెంటరాదని యెఱుఁగక విత్త మర్థి, కడక యడుగనిశ్రాద్ధుల కిడుటమత్తు. ౨౪౦

- గీ. అటువందలయేబది యలయోమ్మి, దడుగులంబట్టి నాడిన యర్థి దన్ని
కొడిగులం దొంగ తలవట్టి గుంజి యర్థ, రాత్రమునఁ గొన్న మ్రొక్కునర్థపలిసిగ్గు.
- గీ. అటువందలయేబది యగును ధనికుఁ, డిద్దులా మీరు మాకంటె నధికు లంద
యైన నొసంగుదు చిల్లరతును నొసంగి, చడికిలంబడుదు మనిహాస్యంబు నెరప. ౨౫౦
- గీ. అటువందలయేబదియలంత నొకటి, శైవులనఁ దెబ్బరాదని జైనులకును
బాగుకరాదని శ్రీశైవులకుఁ గూత్ర, ము పిడికఁడుపెట్టు నెఱజాత మొటకుఁదనము.
- గీ. అటువందలయేబదియండ రెండు, ధనికుఁడన నెవ్వరైన యాచనకు వత్తు
రధిపులు కరగ్రహాయత్తు లగుగు రనుచు, బెదరుచూపులఁ జింతించు టదరిపాటు.
- గీ. అటువందలయేబదినంటిమూఁడు, పిసినిగొట్టని తిట్టినఁ బెడచెవి నిడి
పోయెఁ బ్రాణంబులనఁ బీడపోయె ననుచు, మిన్నకుండుట యోర్పని యెన్న జగము.
- గీ. అటువందలయేబది ననుసరించు, నాల్గు లోనికి నర్థిరా నయము చూపి
మాడ యిడి పంపి ద్వారెఱ్ఱు మాసవేత, నమనఁ దెగఁజోయు దానకౌణ్డగరిమంబు.
- గీ. అటువందలయేబదీ నాభరణము, గుత్తమై తాల్పరాకున్నఁ గుడుపుమాని
యంగములు చిక్క నవ్వలనవధరించు, నట్టిముసలాగ్రబుద్ధులఁ బట్టువెట్టి. ౨౫౧
- గీ. అటువందలయేబదా బధికు యాచ, కులని పండితులని పండువులని యుత్స
వములని వివాహములని యు వడుగు లనియు, విన్న!వ్యయభీతి మైకమ నెట్టివట్టు.
- గీ. అటువందలయేబదీ డవక మనెడు, వెట్టి వ్యసనంబులం జిక్కి విత్తనాక
పాదయ కొప్పులబోధల నాలకింప, కెప్పుడుఁ దడవనిష్ఠితుం డేనిఁబొందు. ౨౫౨
- గీ. అటువందలయేబది ననుగమించు, నెనిమిది గృహాంతరావస్థవినక పణ్య
యవతియే ప్రాణ మర్చానియొడలే జగమ, టంచు విహరింప మెనుఱ పనఁగఁబడును.
- గీ. అటువందలయేబది నానుతొమ్మి, దస్తకష్టములంబడి యార్జనంబు
చేసినట్టి ధనంబు డించి చనలేక, తలకడను మాటఁబెట్టుకో దైన్యమగును. ౨౫౩
- గీ. అటువందలయటువది యంతమందు, భూశయనమునఁగూడ డబ్బువిడఁ బ్రాణ
మెడలకుండిన రూప్యము ల్గడిగి నోట, బోసినం బోవు నతనిది మోహ మగును. ౨౫౪
- గీ. అటువందలయటువది నాశ్రయించు, నొక్క టీలోకమెల్లఁ దానొక్కరుండ
సృష్టిచేసినయట్లు నాయది యు నాది, యనుచు మమకారమందుట కగునుబేరు. ౨౫౫
- గీ. అటునూఱులమీఁదట నటువదియును, రెండు నెలలోప లగును బూర్తి కత మొక్క
యేఁడుబ్రదికిన రెండు గావే యటంచు, నెవరికోసమొ గడియింప నెంచుచింత. ౨౫౬
- గీ. అటునూఱిటువదియునూఁ డగును మించె, మాట యడుగంగ వచ్చిన మార్పుపెట్టు
అందుమే కాని యెందఱకంచుఁ గన్ను, మాసి యోజించుటకుఁ బేరు మూర్ఖయనఁగ

- గీ. ఆటునూటిటువదియునా ల్గును దైన, మా యొసంగఁగరాజ నీవందలుకును
మాపయిని బడ రీదిక్కుమాలినట్టి, ప్రజయనాచు దైవమును బల్కఁ బ్రార్థనలను. ౬౨౪
- గీ. ఆటువందలయటువదియైదు చావ, రాజ యాచకు లందఱుఁ ప్రాణధీలి
యేల వారికి నట్లేని నేడిపింప, రనుచుఁ జింతించు టగును గృహతిశయము. ౬౨౫
- గీ. ఆటువందలయటువదాఱగును నిన్ను, నెవరు కొందురొ యొకపక్షాగేని నట్టి
కొసఁగక గడించి చత్తు మొట్టో ధనంబు, యేమికానుంటి వన దుశ్శి యిటువదలసి.
- గీ. ఆటువందలయటువదే డడుగలేదు, పెట్టలే చేల వైవమా వెంటఁగిరుగు
మంటి ననుఁజంపఁ దిని పడియుండఁ గన్ను, తుట్టైనా యను ధనియనానీలతి యొప్పు
- గీ. ఆటువందలయటువదినంది యెనిమి, దాధిపత్యంబొ చదుటో నాయార్జనమున
కేల ననుజీమల ట్లలయింతు చదువ, రులును నధికారు లనిన విరోధి గుగును. ౬౨౬
- గీ. ఆటువందలయటువదియవలఁ దొమ్మి, డగును బాల్యము లేకున్న సంతసంతు
ముందుఁ బుట్టిన నెంతపొమ్ము గడియించి, యుందునో యనఁ బరితాప మొప్పుధనికి.
- గీ. ఆటువందలదెబ్బది యాలుబిడ్డ, లకును బెట్టితి నేడింటి నాయముననుండ
బాటుదలపుట్టదా వృథా పడితిఁగవ్వు, మార యనఁగఁ బశ్చాత్తాప ము నేడిపిచ్చి ౬౨౭
- గీ. ఆటునూటదెబ్బదియొక్క టగును గడ్డి, తింటి నార్జనకై పడియుంటి నొకరి
జోలి నాకేల యనుచు నాజోలికేల, వచ్చు నెలుఁగద మిత్తి యస్వానిటకును. ౬౨౮
- గీ. ఆటునూటదెబ్బదియురేం డన్నియెన్ని, కలకుఁ దానుండకున్న లోనిము నిలువదు
తానె మూలము లోకమంతకును దన్ను, బిలువనుండినఁ జెడునను శ్లోకతలపు. ౬౨౯
- గీ. ఆటునూటదెబ్బదియుమూఁ డాదిభిక్షు, మీఁది మీఁపేరు ముందుండ మే లలున్నఁ
బొంగి పెద్దంకఁ బద్దులోఁ బొందుపలుచు, నతనిదాగ్ధ్యంబు గాద సాహసమనంగ.
- గీ. ఆటునూటదెబ్బదియునా ల్గధికదుర్వీ, నీతు లెవ్వరొ వారి కిన్నిం దకున్న
నేను నేనని యెల్లరు నెగువుపీట, కాసరది వచ్చునారీధర్మము వహించు. ౬౩౦
- గీ. ఆటువందలదెబ్బది యైదు శిష్టు, లకును విందన్న నవిసీతులకడ నిల్చు
సాహసులె సిద్ధమగుదు రీసవ్యసాచు, లన్యఁ జేనెడినా ట్లేను మగు నలజ్జ. ౬౩౧
- గీ. ఆటువందలదెబ్బదియాటు నేన, మన్యపాయిని విటశిఖామణిని వంచ
కాగ్రసరుడఁ గులభ్రష్ట నమచు నెందు, కైన సిద్ధపదంబాలు నదియ యశము. ౬౩౨
- గీ. ఆటువందలదెబ్బదే డగతికుండు, కులముతక్కువపనిచేసి క్రుంగియుండ
కదియ ఘనకార్య మని మీర లందఱు నిటు, లాచరింపుఁ డనంగ ధర్మాతిశయము.
- గీ. ఆటునూటదెబ్బదియైన్ది దాపడఁ దరి, యింప దుష్టాన్నము భుజించి యేన కార్య
కూరుడ నటంపు లేచుట చూరుమిగిలి, రచ్చలం దెక్కుటగును జొరవ యనంగ.

- గీ. ఆటునూటదెబ్బదితొమ్మిది నగు నకార్య, కరణమున నిర్ధయశునిఁ గా గణనసేసి
కొనుచుఁ దొక్కిద వనఁగను దిసెన నేమి, పందె మనుజెట్టి దుర్గతియందు గెందు.
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యనుచితంబు, చేసి శిక్షితుఁడై యది చింతసేయ
కొక్కదోసెడకాద యం చూర్చి తుడిచి, వేసికొనుటకుఁ నిభునవిజయ మండ్రు.
- గీ. ఆటునూటనెనుబదియొం డార్యసభకు, నేవచాపత్యమును దెచ్చి యిట్టిసురువి
రాంగు నే లోకమునకు సమర్పణంబు, చేసితి నటంచుఁ జూపుట వాసి యగును.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదిరెం డాలుబిడ్డ, లెన్వరును లేనివాఁడు నాకిష్ట మగును
శుల్కములు దీయుపెండ్లిండ్లు చూడ నిదిశి, లాతురమ్మని వల్కఁగా నగు శిష్యము.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదిమూఁ డాంతరంగి, కానవరతాన్యకామినీహారి లేచి
నాగవాసంబుఁ జూడఁ గృష్ణచరితంబు, వినను దశమంబు చదువనం చనఁ బ్రతిజ్ఞ.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదినా ల్గునుభవంబు, గలజనము చేప్ప వినక నిష్కారణముగ
దిగి యొసరిచి దందుగఁబడి తెల్లపోయి, నోట ప్రేలిడుకొనుట యనుభవ మగును.
- గీ. ఆటునూటయొనుబదియొ దతఁడుచేయ, దాన లోపములున్నవి నేను జేసి
చూపెద నటంచు వల్లన్నఁ జొరవచేసి, తాను లోపముసేయఁ దొందర యటండ్రు.
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యాటు కన్ను, దెఱవలే దింతలో మించు దేశహితము
చేయునారలు లేరని సిద్ధపడుట, సభల వాన్జ్వుంభణమ్మును రభస మగును. ౬౮౬
- గీ. ఆటువందలయొనుబదే డగును బొడ్డు, పచ్చియాణదు సంకీర్ణ పట్టువిడువ [కతన.
వార్యసభనిల్చి యేమే మొయనఁగఁబోవు, “నయితే” “యిఖ సేమి” యంచుబాల్యమ్ము
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యొనవెనుక, నెనిమిదగును గ్రంథములలో నేమి కలదొ
చదువలే దంచుకైన నాస్తక్తి లేదు, శక్తిలే దూహలకు మొగ్గు చతురిమంబు. ౬౮౮
- గీ. ఆటువందలయొనుబది యవలఁదొమ్మి, దక్షిణోచగ మగుదాని నరయలేడు
తెల్పినను గ్రహియించెడు తెలివిలేదు, నూత్నశోధన కెగురుట యత్నమగును. ౬౮౯
- గీ. ఆటువందలతోంబది యగ్భరపుడు, నెలకు నటువదిదినములు గలవటనియొఁ
దోఁచుచున్నది గణితము తోడుపడును, గ్రహగతికి నంచు నెంచ దూరశ్రవణము.
- గీ. ఆటునూటతోంబదియొక్క టడిగినాడఁ, బండితుల నెవ్వరికిని దోఁపదు కవిత్రి
యంబునం గలపదము లే న్న నెడునూహ, నాకులెక్కింపఁదోఁచె నన్నవగు నూహ.
- గీ. ఆటునూటతోంబదియురెం డరుణగిరి య, దెప్పుపుట్టెనొ తెలియ నింతేని నెందు
జాడకొరకడు గాని శ్రీశైలవర్ష, తం బనాది యటన దూరదర్శనంబు. ౬౯౨
- గీ. ఆటునూటతోంబదిమూఁ డహర్నిశములు, పుట్టి యెన్నాళ్లొ కాలేదు భూమికంఠెఁ
చాలనీవల యద్దాలసాయమునను, స్పష్ట మని చేప్ప నగును నిస్సంశయంబు. ౬౯౩

- గీ. ఆటునూటతొంబది నాల్గు స్వరసంఘము, తేలకాకిని చంద్రుని యువము
నన్యభౌషల నాల్గుమాడ్చిన పోయగ, కాకలిండుట వికసి నాల్గునా నావగ. ౬౯౪
- గీ. ఆటువందలతొంబదే నాన్యలవణ, గింను గలవు తోడక అమగదా ప్రోతసలది
మానవులు పుట్టిరనగఁ బ్రసూణ మనుచు, దెన్న నాకాకపురబురగా మొన్న నెందు
- గీ. ఆటువందలతొంబదా బాగును మునుపు, మాటలే బరితి పును ప్రాతేదీమాత్ర మేను
సంజ్ఞలును గొన్ని గలవని చంటిశిల్పి, తెలుక చేయును నన బుద్ధిహినితి నాగు. ౬౯౫
- గీ. ఆటువందలతొంబదే డగునుదనవి, తావాహునికల మొలంగఁ దుర్లభిగ
ప్రాసికొన్నది నన్నుఁ డహంక యపార్థ, ముందు నలగ్రింనుచే ను గున్నట్టి యగును.
- గీ. ఆటునూటతొంబదియొన్ని దాగును బుద్ధి, గయలఁ బునఁగును సహాహాని కాదుగల
లిఖితమును బట్టి తెనుఁగు ముష్టేటంచు, బావికాస్త్రుల చెప్పెను చోక్కి నాగును.
- గీ. ఆటునూటతొంబదితోష్టి దన్నిటికిని, సూచయినకాల మొలంగఁగా బాగుచును
దబ్బములు చేర్చిచూడ సత్యమున కంత, దుర్వ్యగా దని వానిక నిర్భాగంబు. ౬౯౬
- గీ. ఏడువందలవెట్టియా నిన్నిగలుల, సకలనదిహేమములను నాన్యదము గగన
హర్ష్యనిర్దితి నందలు నద్భుతపరి, శోధనుం డని మెచ్చ నిర్భాగంబు. ౬౯౭

ఇది సప్తమకతకము.

అష్టమశతకము.

- గీ. ఏడువందలయొకటి దుర్వృత్తి ప్రబలి, సేహమును రోగములను గేహముగను
జేసి తను ప్రాణముల కన్యజీవములను, బలులు వేముట బుద్ధిగర్భ్యుల నాగును.
- గీ. ఏడువందలరెండు మేనెలుంగ కల్ల, రిగను జ్ఞానగాఁగఁ దిగి కృశించి
బాధపడువాని నిం ద్రాక్షిభన్మ మొక్క, మండలము పెట్టుకొన్నాన్న మనుచున్నట్టి. ౭౦౧
- గీ. ఏడువందలమూడు విజ్ఞోడు గాఁగ, సంచరింప ముపరిచితి సంగ్రహించి
నట్టియత్తుకు నమవస నర్ధరాత్ర, మునను వేరులు దీయించుకొనిడున్నట్టి. ౭౦౨
- గీ. ఏడువందలనాల్గు వేయిండ్లపూజ, రిగఁ జరించెడు నుగనాలు వాగనియెడల
మర్లమాతంగిపురువుల మలయజయుతి, నలఁడ మిగునానురాగవిఖ్యాతి నొందు. ౭౦౩
- గీ. ఏడువందలయొదు నీహృయతోగ, మితరులకు నెక్కకుండ మీయింటికడ
నడును మేకుబిగింతును నక్కకొమ్ము, సంగ్రహింపు మటన్న నసాధ్యమగును. ౭౦౪
- గీ. ఏడువందలయాలు నిస్వీడును కని, వాహనాదియోగం బబ్బు బ్రహ్మగధము
పట్టెదరు వెలిగెడు కడపట నొకానొ, కవెలం గన్నను బొంగు టుక్కంక యగును

- గీ. ఏడువందలయిదొండు నానీని పట్టి, దివిసోదోను పలకుఁ జుట్టెను దెండు
చేవరోకలి యెన్వొకో చెప్పనేను, యూఁడుతలచుట్లు నిలు పన ముదురుపెట్టి. ౨౦౨
- గీ. ఏడువందలయిదొండు యెల్లరోగ, ములకు నిచ్చెద రక్షరేయలను గలవు
తారెయలు నంగరములు దురాయికట్లు, లనిన నమ్ముట ప్రాణమ్ము నన్యాయగు. ౨౦౩
- గీ. ఏడువందలతోన్బుది యువ్వలేమి, చెప్పినను నానినే నన్ని చేసి చెడుట
లోనఁ గలఁజెల్వి గల ననుఁజొన వినుట, లోన లేకున్న నది యొకిలోభగుణము.
- గీ. ఏడువందలపది యెండును వచ్చె, ననుచుఁ బొంగడికోదలి కత్తగాడు
చేతఁగొలబుట్టు చూపుట చెలఁగుకట్టి, తెలియఁబడు నెల్లవోఁ బరాధీన మనఁగ.
- గీ. ఏడువందలయిదొండు జేమియన్న, నదియ నమ్ముట పార్థినాహారము విష
ల్పియగునేని చుది నెమిలిగని యాడు, బావుగము గూయు ననఁగ నిశ్వాసమగును.
- గీ. ఏడువందలపంద్రెండు వృక్షములను, గూండ్ల సంతివిపుల్లులు గూర్చుఁ జెమరు
కాకులని నాని నేటిలోఁ గలనఁ బాము, లట్ల యెదురీదు నని నమ్ముపట్ల జగతి. ౨౦౭
- గీ. ఏడువందలపదునమూఁ డిపుడు జగతి, హంసలే దని లేదు సింహంబటంచుఁ
జాతకము వెన్నెలందిను జక్రవాక, రాత్రి ధవుఁబాయు నచుచు నేర్పించుపెట్టి.
- గీ. ఏడువందలపదునాలు గెనఁగుఁ దిండి, పట్టి స్వంబునందును వివిధగతుల
నబ్బతంబు పిపిలికాచ్యుతిలగురుని, వలకు దీనిని గెలిచినవారు లేరు. ౨౦౮
- గీ. ఏడువందలపదునైదు పృథివిమొదలు, పంచభూతమ్ములను మ్రింగఁ బ్రళయమెదురు
చూచుచుండునభూతముల్ చూచుచుండు, లోకమును మ్రింగఁజూచును లోకమెపుడు
- గీ. ఏడువందలపదునాలు పృథ్యువు యను, కాలదుష్కార్యములు జగజ్జాలమును భు
జింప నన్యాయదోషి కాంక్షించికొనియు, సిద్ధముగనుండుటను చెలిసికొననగును.
- గీ. ఏడువందలపదునేఁ డిజేమితెక్కి, ప్రాణులు భుజించుఁబ్రాణుల నైలుమొదలు
నోరులేనిజంతువులు నాహారమునకుఁ, గడఁగినవి తిండిలో నిదిగాదె వింత. ౨౦౯
- గీ. ఏడువందలపదునైది పేలు చెలువు, బావి యిట్టివి'యత్తల బారినండి
తొలఁచి యెలయింది పతుఁకొంగిళులకడపి, తెచ్చి కోడంద్రమెసవు నత్తీసియేమె
- గీ. ఏడువందలపందొమ్మి జేమియముఁడు, ప్రాణులను జంపితినిక యల్పముగ నెందో
డాఁగియుండిన జీవు ధృఢంబుగాఁగ, నతినిశితపాశబద్ధుఁజేసి తిగియంగ. ౨౧౦
- గీ. ఏడువందలయిరువది యిట్టివెట్టు,లను గనియె యెంతయొడలున్న లత్యుపెట్టి
కీఁగ చీమయు దోమయు నేర్చికొనియె, వ్రాలఁ గుట్టఁగ రుతిసేయ వలయునెడలు.
- గీ. ఏడువందలమీఁదట్లు నిరువదొక్కఁ, డెల్ల వర్జించి యడవిలో ఋషులు ప్రాణి
కోటి కాధార మగుగాలిఁ గ్రోలుచుంట, నుప్పువులునును దానియం దుష్టుకతను

- గీ. ఏడువందలయిరువదినీ గూడురెండు, భూమిభృతల సేవించిభోజనము
చేయుచున్నను దిద్దుకన్యోదయ, ముఖంబు నూర్చుకొని పుష్కలముగా కన్. ౨౨౨
- గీ. ఏడునూటయిరువదియూ డిండునందను, సహచరభృతలయలనెరిపి పుష్కలమును
దిండివెట్టి ప్రసంగము చేయున్న, జేను నొక్కొక్క భూమియై పోవును. ౨౨౩
- గీ. ఏడునూటయిరువదినా శ్రేయశోలు, కన్నగల్గెనాదాని నొడవనీయు
సక్తుగనె యాపి పోయి నూర్చుకొని ముఖంబు, పేద నూర్చుకొని పుష్కలము చేయుచున్న
గీ. ఏడువందలయిరువదినీయెను సేవ, భూమిపై భృతలయలనెరిపి పుష్కలమును
తిండివెట్టి యొకంత లీకుండ జనులు, నానమనా ప్రాణులందఱు భాగ్యప్రముఖులు.
గీ. ఏడువందలయిరువదా శ్రేయసభను, జనుగ జే గన భాగ్యవంతు భూమిపై
ముండనున్నను నడుమ నేయున్నదింకి, తిండితో నుండు యెట్లుచేయెనా. ౨౨౬
- గీ. ఏడువందలయిరువదినీయెను మనక, కాదు భండంబునను గలనులిండి
శ్లోక చారుడులబల్లల నిర్వంతపును, కములు పల సేను సభలలో గలవులిండ్లు. ౨౨౭
- గీ. ఏడువందలయిరువది యెనిమిదింకి, సర్వసాధారణులందఱు జనులలోన
నున్న నొకవింతగా దైన మండలము, దానికంటెను మిక్కిలి స్థలంబు కెడును.
గీ. ఏడునూటిగర్వదియూదొమ్మిదింటనుదలు, మాననె యిట్టిన పనికిని బోలునపు డన్న
మొంటిగంటకు లఘుభుక్తి యింటికేగి, సంజతితో జూలు గొల్లిభోజనము తగునె.
గీ. ఏడువందలముప్పది యెపుడుగన్నీ, జీర్ణ భుజులను నెడమొక పూర్ణముగను
నింపిపెట్టినఁ దొలుతఁ దానింపె నుగను, బిదప గోగోదయంబున శ్లోకానిండి. ౨౩౦
- గీ. ఏడునూటముప్పదియొక్క టింటురెండు, రువ్వములు దిని పనికిని బోలునపు మూట
గట్టుకొని చేతఁగొనిపోవుఁ గరవటములు, నించి కొనిపోవునంటునాం మొంచకుండు.
గీ. ఏడునూటముప్పదిరెండు దృష్టిదోష, మించుక యు పక్కనేయఁ దన్నుకొని
చారమున కెడయాయఁ దాచార మెడపు, బాడబత్వంబు నెల్లకొక భూటపడును.
గీ. ఏడునూటముప్పదిమూడు నెల్లినంబు, సేసి యొరులను లఘుభుక్తి చేయ కట్టు
గడపుదురు పట్టునుని నాల్గుగంటలందు, రెయి యెట్లుపవసేయించు నోయెలుంగ.
గీ. ఏడునూటముప్పదినాలు గింతికింట, వాదివారము రా భయం బనువసయును
బిత్తుతినులు వచ్చుచున్నఁ జెప్పెడిది గలదె, పథకనుప్పటికప్పు జే రాటుసేయు.
గీ. ఏడువందలముప్పదియెను తిండి, దేహావరపుష్టితో రోగదీప్తితో యె
ఱుంగ కెట్లును లేకున్న సంగడులకుఁ, బోయి చిటుతిండి యెరువుగాఁ బుచ్చికొందు.
గీ. ఏడువందలముప్పదా తిట్టు లన్న, ములనుదగడుటచే ద్వేష కుననన్న
దోష మొడవునా కుండు నా త్రోవపుట్టు, వదునో యని యూహ చేయనిట్లు వచ్చు.

- గీ. ఏడువందలముప్పదియేడు గెటెమ, అట్లును బలమున్నది నెనవచ్చు నొకరి కింత
యంటచేయుచున్నదినుండం బట్టి నగునో, అట్లు టా అని వాపోవునట్టివెట్టి. ౩౩౭
- గీ. ఏడువందలముప్పదియైది కింత, అట్ నినున్నది కింత జూచు చుట్టునాలోగ
నగుని కొక్కని కి పోలవాడమీ దెట్టి, అట్టివాని నొకరి నొకరితోనుండునట్టి. ౩౩౮
- గీ. ఏడునూటముప్పదితోమ్మి దెట్టిపోయె, నాగనిది బిల్లుల గమన ప్రామి నగువ తాను
దిండి తెగబడి కొని నుండునము గొనునను, దుష్టతల నయనాలోన హామి వట్టి.
- గీ. ఏడువందలనలువది యెన్నడేని, జబ్బుచేసిన భుక్తి వివర్జనంబు
చేసి యేకొట్టుగంజియో పోనినొక, అందులో గోరుకులు ఫలాహారములను. ౩౪౦
- గీ. ఏడువందలనలువదొం డిమిసరులు, పోన్న పేలములను దిను దెన్న వైద్యు
నూటపై లంఘనములోన నాంధ్రగిరియ, ప్రాంతగన మాదిగోన వ్యాధి ప్రబలపలువ
- గీ. ఏడునూటనలువదిరెం దెవ్వ రేని, బింబునది అన్యమనొ కాదో యటంచు
జూచేయక తానా నానుడి నట్టి. ఇనులు చేయుట కగు నొకపాటివెట్టి. ౩౪౨
- గీ. ఏడునూటనలువదివహాం దెవ్వరో త, నకుబునము చేయిపొడవయిన మడిపించి
కుట్టుకొనియెను జింపుకును సహించు, కదియె యెల్లర కిపు దనశ్యమయి యుండె.
- గీ. ఏడునూటనలువదినా ల్లిచటిల్లు, నచట బట్టిన నగు మానహాని యింట;
- పెట్టెలను బేడలను నెట్టియట్టి యుకని, కెట్టుకొనుం గుక్కపిల్ల ల్లిలమ్మ-ఘనుడు.
- గీ. ఏడువందలనలువదియేను గొమగు, బట్టుకొన లోపమగు గొరవంబునందు
మాణుగుబరువున్నది జేతిలో మడతతోలు, సంచి యుండు టలంకారస్త్రమంబు.
- గీ. ఏడువందలనలువదొం డేడునాగ, ఎలనగలు చాల్చి యాంధ్రలక్షులు సతీతి
లకయు నియప్రక్క- నుండ నాంగ్లజనవేష, ఘోరై బండ్ల దిరుగు పద్ధలను బట్టి.
- గీ. ఏడువందలనలువదియే డి దినాచి, తెనాగువీంబు మీతోడ చవిలి తిరుగ
నిగ్గు మా కని పగులకుం జెప్పుక యను, గవానము పతిప్రతాత్వమ-ప మగువెట్టి. ౩౪౭
- గీ. ఏడువందలనలువదియేనిమి చట్టి, నదియ చా ల్సిద్ధయద్యోగ మనుచు గ్రంథ
మును స్పృశింపక చదివినముక్కల మాట, చుచును జీట్లాడువారిపో సోమదులన.
- గీ. ఏడునూటనల్వదితోమ్మి దెడమచేత, గాగితపుజుట్టు పీల్చుట కణ్ణపట్టు
కొనుట నాగరకముగ, మొక్కుట కుశాయి, యెడమచెవి మూయబెట్టుట యెడ్డివెట్టి
- గీ. ఏడువందలయేబది యెవ్వరో యొ, నర్చినారని తాము నానావిధముల
నబకతబక విహారంబు లాచరణము, నందుబెట్టుట యగు ననర్థాఖ్య వెట్టి. ౩౫౦
- గీ. ఏడునూటయేబదియొక్క టేమహాత్తు, నో యనుకరింప బాపిడి దీయవచ్చు
శిరము పరికింపవచ్చు, దెచ్చికొనవచ్చు, నొక్క మాహాత్మ్య మని యెన్నటనికి వెట్టి.

- గీ. ఏడునూటయేఁబదిరెండు వృథావిహారుల, క్షయింప నొక్కరిని కలువొక్కరియొక్క నితర
స్వర్థులను' లెక్క నేయక పెద్దపింకి, మాకులాడుట మాంబు ననచుచుండు. ౩౫౨
- గీ. ఏడునూటయేఁబదిమాఁ డెనుఁడినంతి, నధిక్కున 'సోము'గా నిండ్లమగఁ జెప్పు
చందటిండ్లునుఁ నిరుగుట యాశ్రయించు, తగును గాల్గివేం బుననట్టిట్టి. ౩౫౩
- గీ. ఏడునూటయేఁబదిపాలు గింట నూరఁ, బండితులు నట్టి నులుని జాలఁ బంటిగించి
యితరదేశములకుఁ జోయి హేయవృక్ష, లంకుఁ గండవృక్ష 'సోము'యొక్క.
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేను ముద్య, పాన పాతిగర్వవృక్ష పాదిగ న భిక్షులందు
వత్తురు ప్రమాదమున నని వృత్తిపరిణి, నెట్టిగిట్టిక వ్యాధివం దెల్లినది. ౩౫౪
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియే పీనకులులు, పెద్ద నువ్వునకు నొలకను న్ని పాటని
స్వమలజము సేవకజనమ్ముఁ జొకనేయ, బుద్ధవానన చాలయి లంకలందు. ౩౫౫
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేడు పీన, నీలఁడు ప్రాణిమమునను నొక్కరినివలన
నానపడుటఁ బ్రణామాదు లగు నధిక్కుతి, గూగుగర్వంబు నట్టి గంధులలోన. ౩౫౬
- గీ. ఏడువందలయేఁబదియేనిని నిరుగు, పొదిగునిట్టును పదివింపునము
పుచ్చుకొని వీధిలో దీపములకడఁ జది, వియను నధికారమున దాని విచ్చరింప. ౩౫౭
- గీ. ఏడునూటయేఁబదితోమ్మిదింటఁ దండ్రీ, యాడ్డునుగుగడ్డిలిసి భవం బంభుమండఁ
బట్టనములోన మిగుల దూబరిగ హోయలు, మోటును విద్యార్థియరయమి మిడునునెట్టి.
- గీ. ఏడువందలయలువది యింటఁ దల్లి, దండ్రు లతో న్నాస్యమునఁ దినఁ నిండిలేక
యొండ నధికారియై పొరుగుర వింను, లొంగిందడునతని గర్వాతిశయము. ౩౫౮
- గీ. ఏడునూటయలువదియొక్క శైవరు మీరు, వసతి యొక్కడ ననఁ దీనఁబను బయల్ప
డునని మిథ్యాభిధానంబులను జరించు, నతనియాకారగుప్తి యత్యంత మగును. ౩౫౯
- గీ. ఏడునూటయలువదిరెం డెవ్వరయ్య, మీరలనఁగవి నిజమాడ మీసృపాలుఁ
డిట్లు విడిచెనె యందురో యేమి యనుచు, స్వనరపతి స్వస్థము జెప్పుఁజంకునేని.
- గీ. ఏడునూటయలువదిమాఁ డిద్దబుద్ధు, లాత్తపంచనచేసితో నాచరింప
సాహసింపకు నాక మీసాలబువ్వఁ, బిల్లి కడువారు పో కడునెట్టివారు. ౩౬౦
- గీ. ఏడునూటయలువదినా ల్గెందలుంద్రు, పండితులు భోగినులలోనఁ బరకయండ
రట్టివారిని దిగనాడి యధిక్తు లన్య, దేశములు పోవువారి గుర్తింపరేని. ౩౬౧
- గీ. ఏడునూటయలువదియై దింటితొకఁడు, నిద్దలును స్త్రీలతోఁగూడ నింద్రగణము
లెన్నియో నేరకయ కవి నేనటంచు, లేచినంతన సత్కువి తేవఁడేని. ౩౬౨
- గీ. ఏడువందలయలువదా తెందుఁజూడఁ, బ్రబలి పాఖ్యానము లనుచ పండితుండు
కావ్యములు వ్రాసి సత్కవిగౌరవంబుఁ, గ్రింహపలుచుచు నాడుతంబు నందునేని.

- గీ. ఏడువంపలయలువదియేను దొంగ, త్రాగుడున కలవాటయి తాడువ్రాకి
చెట్టుమీఁదనే త్రాగుడు చెట్టఁ బట్టి, లొట్టై నుష్టైత్తగుంపఁ గలుప జనించు. ౭౨౭
- గీ. ఏడువంపలయలువదియేనిమి నలులె, యీందుపైనున్న లొట్టైలో నింతకుంకు
దులనురుగును గలుపఁగఁ బట్టు నది చోరు, ప్రాముల కగువలఁపఁ గర్తకగు నభుము
- గీ. ఏడువంపలయలువది కినిలఁ దొమ్మి, దగును నాల్గేండ్లబాలఁడు నమ్మపాలు
మానకిండిన వేపాకుఁ గాను గాకు, నలఁపి చూచుకములపయి నలఁదఁబట్టి. ౭౨౯
- గీ. ఏడువందలఁబట్టి యీన్వచేతఁ, బరులకొంపలుగాల్చెడు పాతకునకుఁ
బట్టునంతమునకు దేహపాటవంబు, దప్పి యుద్దాసుసంజ్వలద్దాహ మొకట. ౭౩౦
- గీ. ఏడునూటఁబట్టినియుక్కి - టింతనున్న, నంతగాఁ జెప్పకొనుచుఁ గర్తాయములు
వృక్షస్థానములు నని పత్రికలను, మ్రచుర మొనరించువారిధైర్యమున కిగును. ౭౩౧
- గీ. ఏడునూటఁబట్టినిరెండు గృహముపేరు, పునుఁగువారును బొగపువాసనయు నన్న
కీలిఁ దెవపెద్దపేరులు ప్పట్టి చూపు, మర్యా గంతులువెట్టుసంఘాతికయము. ౭౩౨
- గీ. ఏడునూటఁబట్టినియుమూఁ డెందుఁ బేరు, గొప్పయును నూరుదిబ్బ యన్గటిగ భార
తొలిలాసంబు సభ్యులతెలివి క్రింది, మట్టు దాటకయుండుటఁ బట్టియుండు. ౭౩౩
- గీ. ఏడునూటఁబట్టినినాలు గల్గవత్రి, కలగు బ్రకటించి యేమికావలసియున్న
మేము పంపిండు మన్నిండు మేలుసరకు, లనుచు నాకాశరాహన్న యార్భటింప.
- గీ. ఏడునూటఁబట్టినియేడు పృథివిపతుల, యప్పులం దీర్చి బాగుచేయంగసంఘు
మొకటినిల్చి యనామధేయులు ధనంబు, గూర్చు గొండకునూలుప్రొగును లగింప.
- గీ. ఏడువందలఁబట్టిదా టింతుఁ బేరు, బల్లమాత్రులు యుండును వచ్చిచూడ
నొకరుఁ గనఁబడ రార్భాటమో దిగంత, విక్రతులయట్లు తముదామ విలిఖనంబు.
- గీ. ఏడువందలఁబట్టినియేడు మేము, పండితులను బరీక్షించి పట్టములను
బిరుదముల నిత్తుచుని యప్రవేశవిద్యు, లప్రయోజకులధనంబు నపహరింప. ౭౩౭
- గీ. ఏడునూటఁబట్టినియేన్ని దెల్లయువధి, రత్నములు సంగ్రహించి విక్రయముచేయు
దుము వరుల నన్ని పూసపోదు రని గాజు, ముక్కలను జాపునర్తకమునకుఁ బట్టు.
- గీ. ఏడునూటఁబట్టినితొమ్మి దితరులిచ్చు, దానికంటెను దగ్గింతు దానికంటె
మేలుసర కని నమ్మించి మిగులఁ జెడ్డ, వాని నన్ని మేడలుగట్టి బాగుపడుట. ౭౩౯
- గీ. ఏడువందలయేనుబది యిరుగుపొరుగు, ధనికు లేమియుఁ దనకు మెత్తవడమన్నఁ
దప్పుపత్రములను నసత్యప్రమాణ, సాక్ష్యముల లొంగఁదీయఁ బ్రశంస గలుగు.
- గీ. ఏడునూటయేనుబదియొం డింతిధనికు, రాలు విధవయునై యున్న దరసి నీడు
మగఁడు మాకీయవలసియు మరణమందె, నిత్తునుచుఁ దప్పువ్రాతల నేచుచున్న.

- గీ. ఏడునూటయెనుబదిరెం డేమిత్తోయ, ఏడున్న నీతిల్లి యెట్టికి యెవిధ యెట్టి
దనుచు వలకాటిరామనాథాఖ్య నేపప, డుత్తియెల వట్టికు మునునవట్టి. ౭౮౨
- గీ. ఏడునూటయెనుబదిమూడ డెవ్వఁడైన, గవననయఁ జూచి యెవ్వని గవనసేయ
నేరకున్నను దాసతినిపుణత నతఁ, జొనరిచినయెట్లు ప్రాణదే మునది నేగ్వ. ౭౮౩
- గీ. ఏడునూటయెనుబదినా ల్గీవు నాకు, సొయమొనరింపనున్న రాజునధి కపుడ
తెలియఁజేసి వేయింతు వృత్తిసయ నాయ, మునయొక బట్టిని కది ధి మునువడఁజేయ
- గీ. ఏడునూటయెనుబదియై దెనుటఁబడిన, నోరు మొనువరిగజేని యెట్టికి మరొక్క
మున నొనర్చెడుదూషణమున జనించు, వెట్టి కనమర్చినామందు విదానమగును. ౭౮౪
- గీ. ఏడువందలయెనుబదా తేమిరాని, యింతి వేరడి తననున్న యెట్టికి
వంచనములేక చూపి యపప్రలాప, ములను బట్టియను ప్రాణు యెనునట్టి.
- గీ. ఏడువందలయెనుబదియేడు తప్ప, సాక్ష్యము లొంగ కెట్లనెట్లు నిసెరిచి
ధనముగొని చూడకున్నను దనయఁ దలి గు, ననునవిధము లొను నాతినికె బట్టు.
- గీ. ఏడునూటెన్నదెన్నిది యేఁబదేండ్ల, క్రింద బరిగినంగవీరు నయనది
యేండ్లవాఁ డిచ్చుసాక్ష్యం బదెట్టు లనఁగఁ, నంధ్రునిలాగు వింటి నాళ్లు మటంచు.
- గీ. ఏడువందలయెనుబది నెనసి తొమ్మి, దగును దెల్లనివాని నల్లఁగను బొట్టి
వానిఁ జూడువరియని మృతు బ్రదికియున్న, వాఁడనుచుఁ బట్టి గుడ్డ నేననముసేయ
- గీ. ఏడువందలతోంబది యీవలసిన, ధనము నెగవేయఁ దాని యెవ్వఁ డెప్పుడిందు
లేడు మాన్నాళ్లలోపచ్చు నేడు గేళు, తాకుడని మార్చి పట్టి దప్ప క్షేమనందు.
- గీ. ఏడునూటతోంబదియొక్క టీయఁదలఁపు, లేక యెవ్వమార్గఁదని బడి కెట్టిటికి నాలు
గయ్యెనని వల్లకాటిలో నన్యసంచ, యనభుటొలునులు ముపించునట్టిదోట. ౭౮౭
- గీ. ఏడునూటతోంబదియురెం డితనితండ్రి, వాంత్రిగ్గుచు నుండి ముడింట మాతచేల్లె
జెల్లలికిఁ బెండ్లి మూఁగఁజేసెను విధాత, యనుచు నర్థకి ప్రాసెయిచ్చిసయతనిది.
- గీ. ఏడునూటతోంబదియుమూడెల్లవ్యాగు, లకను మం దని యొక్క కేలమ్ముఁ దచ్చి
యమ్మఁగాఁ గొని మోస మొనపుడుఁగూడ, దానిపై నిమ్మకము పోనితయగుచుందు.
- గీ. ఏడునూటతోంబదియునా ల్గింతపోసి, కొనిన నువేతఁ బెంచెలికిని దిగు నది
యంతకంటెను గుణముచేయ దని యెంచ, కన్నిటికి నదియే నుం దటంచు నన్న.
- గీ. ఏడువందలతోంబదియేను గొన్ని, యేండ్లక్రిందనుఁ బట్టి వాఁడెల్లనిండె
జాటుకులమ్మని దానికై వెఱచి యెల్ల, వారలును మేఁకపొట్టు చేట్టుకొనిరి. ౭౯౦
- గీ. ఏడువందలతోంబదా తీతరులానరు, చు ఘనకాగ్యము లల్పముల్ కూన్యథలము
లాత్తకృత్యమ్ము లల్పమ్ము లనఘము లని, తెల్పు సంఘాధిపతుల మర్దించువెట్టి. ౭౯౧

- గీ. ఏడువందలతోంబదే శేనుచేసి, నారు మీ రిందఱుకు లన్నార మేము
చేసితిమి బీదలము పొడిచి విడిచితి ము, టంచు హంసకాకీయంబు లాడునపుడు.
- గీ. ఏడువందలతోంబదియెనిమి దీని, ధృమచ్చి శిబిఖ్యాతి కాసపడెడు
వారి, నిచ్చున దింతైనఁ బతకముగను, జేసి తగిలింపుఁ డని వారిచెట్టపట్ట. ౭౯౮
- గీ. ఏడునూటతోంబదితోమ్మిదింతటంక, పొడికి నొదిగెడు నల్పంపుఁబూద చితుకఁ
గొట్టి యొసఁగి జగంబెల్ల గోలవెట్టి, స్వస్థపతకంబు లనువారివరనంబు. ౭౯౯
- క. ఎనిమిదివందలు ముగ్గురు, జనులం గూర్చుండఁబెట్టి సలిపినసభ చె
ల్లిన దలిజయప్రదంబుగ, ఘనసమ్మోదముగ నని ప్రకటనము చేయఁ. ౮౦౦

ఇది యష్టమశతకము.

నవమశతకము.

- క. ఎనిమిదివందలయొక్కటి, జననంబగు వెట్టి యొకట సాజముగా న
ద్వి నశించుఁ దాన సాజము, గను గొన్ని దినంబులను నొకానొకమిషమై. ౮౦౧
- క. ఎనిమిదివందలరెం డ, బుచ్చు మొదటను నూతనులుకఁ బోవు నవశతం
గొని తాత నెత్తిమొత్తికొ, నిన మెదడున దుష్టరక్తనిష్క్రుతిగాఁగఁ. ౮౦౨
- క. ఎనిమిదివందలమూడగు, వనితలకై సంజ్ఞ శిరముపంకించి యొరుల్
గన నది వాడుక యని చె, ప్పినితాంతంబును నటంప వెడఁగుఁదనం జా. ౮౦౩
- క. ఎనిమిదివందలనాలుగు, మనోభవప్రకటనల జెడుమార్గంబుల ప
ర్తనసేయఁ గొందఱకు సం, జననం బగు స్త్రీపురుషవిచారరహిత మై ౮౦౪
- క. ఎనిమిదివందలయై దగు, మనోవికారమున కాది మంచివి చెడుగ
ట్లును గలవి లేనియట్లును, వినియును వినకుండినట్లు విపరీతముగాఁ. ౮౦౫
- క. ఎనిమిదివందలయాలు గ, గన మంచుకొనంగ నిష్ఠా గరమునఁ బట్టక
నునుదినఁగ గాలిలోఁ బఱ, వను నంబుధినీదఁ దెగువ ప్రకటముసేయఁ. ౮౦౬
- క. ఎనిమిదివందలయే డిం, తిని వంటలఁ దప్పువట్టుఁ దేఱకుఁ దిట్టుం
దనయులఁ గొట్టుం బిల్వక, యును నేమను నన్న మన్నమో యనుచుండుఁ. ౮౦౭
- క. ఎనిమిదివందలయెనిమిది, యొనరించి యకృత్య మన్ని యొరు లేఱిఁగినచో
ట నటంప వెట్టివానిగ, తిని దప్పుకొనంగ నెప్పుఁ దిరమై యుండుఁ. ౮౦౮
- క. ఎనిమిదివందలతోమ్మిది, వనితాసంగాతిశయతఁ బరపురుషాభి
ప్రసాదంతాపి రుజం బొడ, మును జన్మాంతంబు దానిముక్తికిఁ జరువౌ. ౮౦౯

- క. ఎనిమిదివందలపది పు, స్త్రీను విషయోగమునఁ జచ్చె పుచ్చగములం ది
న్నను సున్నముఁ గ్రుట్టిన పం, డ్లను జేపలు మెలవ సగ్గలోపముకలిమిన్. ౮౧౦
- క. ఎనిమిదివందలపదునొక, ట్లిని గనుఁగొందురు బుగ్గులుంటిపానశునా
ప్తిని గల్గునంగవికలత, జనికొదిలికారకార్యసంఘటనమునన్. ౮౧౧
- క. ఎనిమిదివందలపదిరెం, డు నిరంతరభుక్తి నెక్కుడుగ నిన్ద్రింపన్
దినమింటినమలచే శిషు, వ్రన కగువికలావయవత పుట్టుక గోత్రన్. ౮౧౨
- క. ఎనిమిదివందలపదుమూ, టను జిన్నశింఘా గల్గుటను మన్నియ్య-ం
లన కుండఁ దావుజేమిని, బనుపడు సజ్జాన మనసయవప్రజ్ఞ మగున్. ౮౧౩
- క. ఎనిమిదివందలపదునా, ట్లిను దళి గుఁడు తల్లికడుపులో నుండఁగినే
జనియిందు నిన్ద్రియములు, కును చోహదభేదములను గొందఱు కెందున్. ౮౧౪
- క. ఎనిమిదివందలపదునై, డున నిసువును జీతఁటింటు దుర్వాసనలో
నను బండఁబట్టె గ్రహమునఁ, గనలేను శివంగా నిలువఁగాలే గెపుడున్. ౮౧౫
- క. ఎనిమిదివందలపదునా, టనఁబడు బిడ్డకును బుట్టినదిమొదలెపుడున్
ధ్వని వినకుండఁగ'నిశ్చ, బ్రహ్మకేళినగుప్తిఁ మూఁగ బధిరుఁడు నగునాన్. ౮౧౬
- క. ఎనమన్నాటపదేడగు, మనుజులకును శస్త్రవైద్యమాగ్దంబున వ
చ్చినవెట్టి కొన్నిదినములు, చనఁ బోవు నిలుచు బలవికాలత తేమిన్. ౮౧౭
- క. ఎనిమిదివందలపైఁ బదు, నెనిమిది తొడిండ్రులు బలహీనులుగఁ గ
ట్టినశిశువుల కొక్కపాడు, గనిపించు నెవ్వెట్టి యతివికానముగాఁగన్. ౮౧౮
- క. ఎనిమిదివందలపైఁబది, యునువొమ్మిని తండ్రి కంటియండిన నదియు
తనబిడ్డల కుత్సన్నమ, గును పంకానుగత మనఁగఁ గొన్నిప్రకృతులన్. ౮౧౯
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, జననికి గలవెట్టి యామెసంతతికిం గ
ల్లును దఱచుగఁ గొందఱలోఁ, గనఁబడుఁ గనఁబడకయుండు గ్రహచాగమునన్. ౮౨౦
- క. ఎనిమిదివందలయిర్వది, యునునొక్కటి తండ్రివెట్టి యుండును సుతునం
దునఁ దల్లివెట్టి సుతయం, దునఁ జూపట్టు నది కర్తదోషముకతనన్. ౮౨౧
- క. ఎనిమిదివందలయిరువది, యును రెంటును నొకనివెట్టి యొకనికి రాఁబో
వునవుడు పురుషులకంటెను, వనితలవెట్టి సుతలకును నవశ్యము వచ్చున్. ౮౨౨
- క. ఎనుమన్నాటిరువది మూ, డనుజుల కన్నలది వచ్చు టరుజ్జ యుండున్
జనకునిది తనయునికి వ, చ్చునదే తఱి చరయవచ్చుఁ జూచాయలుగన్. ౮౨౩
- క. ఎనమన్నాటిరువదినా, ల్గనియెద రతిదోషమున సహవాసము మై
త్రి నియోగం బధికారము, నను బుట్టెడు వెట్టి యిది గనంబడ దెపుడున్. ౮౨౪

- క. ఎనగానూ టిరువడియై, మనఁ దల పెద్దదియు నొడలు దుర్బలముతముం
బసనీజనులలోపం, బుసనో తనలోపముననొ పుట్టి కృశించుకొ. ౮౨౫
- క. ఎనగానూ టిరువడియై, బుస నిరుదల లొక్కమేను తొమ్మను జతర
మ్మను గలచరణలొగమ్మను, ననుకొని పుట్టెదరు గాని తడవుండ రిలకొ. ౮౨౬
- క. ఎనగానూ టిరువడియై, మన నంగపహీనులను గొడుగులం గూతుం
డ్రను గని నిట్టొప్పుక, తను ధనమూర్తిచెదరు ప్రసర్పనరీతికొ. ౮౨౭
- క. ఎనిమిదివందలమురువది, యెనిమిది తరతరము వచ్చునే శిశ్టియుఁ బో
వును బూఁడుతలయు శ్లెసం, దన నుని వలకును మానుమసిదాఁకనె నిలుచుకొ. ౮౨౮
- క. ఎనిమిదివందలమురువది, యును దొడ్డిది యిల్లువరుస నొడవెడు పైవె
ట్టిని గొంఁదలు శ్రేష్ఠురూపు, పానగు నుల్క్రిమమును విడువదంతులు శ్రేష్ఠికొ. ౮౨౯
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, తనూం బాదాపాలకుం గొన్నితావుల స్త్రీం
శైవసం గొన్నితావులలో, నను పక్షవిధేయమునను గనంబడుచుండొకొ. ౮౩౦
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునొక్కటి పురుషులందొ యువతులయందో
చింతనమునఁ దోఁపదు యో, వసకాలమునుండి రోఁచు బహుధంగులుగాకొ. ౮౩౧
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునురెడగువెట్టి యెన్న దుర్భవగుగునో
కనుఁగొనఁ గట్టెరింతై, నను నేదే నొక సనుయముసం పట చునొ. ౮౩౨
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునుమాఁ డగు వెట్టి శైశవోజితముగఁ ద
క్కినమాఁడవస్థలందును, గనఁబడు ముఖ్యంబుగా నొకానొకదానకొ. ౮౩౩
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునాలుగు వెట్టి యొదవనుంకించెడువో
ననుమానంబులు ముండగుఁ, గనువేదురుపుట్టు నిద్రకంటికిఁ గలువొ. ౮౩౪
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునైదగు వెట్టి మదికి నూటబరేగుం
డును నిజమునచ్చి రెంతటి, కని గల్పన లమితమగును గృతతననితమకొ. ౮౩౫
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యును నాటగు వెట్టి నేన యొడవఁడ లోకం
బున లేడు తక్కురుండను, మనోదృఢము వచ్చు నొకటి మానుజున కెందుకొ. ౮౩౬
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునునేడగు వెట్టి నేననూనమతి న్నా
గు నిల గొనవ్యవహారము, లును దెలియుం బొందు మీరు లోపడ ననెడుకొ. ౮౩౭
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యెనిమిది తనవెట్టి తనకు నింపగు నెపుడొక
గను లెగురవైచుచును బ, స్త్రీసపాటనె పట్టుకొని పఠంచుచునుండొకొ. ౮౩౮
- క. ఎనిమిదివందలముప్పది, యునుదొమ్మిది వెట్టివాని యూహకు జగమె
ల్లునువెట్టి యట్లు తనకే, మనఃస్థిత గల్గునట్లు మాటికిఁ దోఁచుకొ. ౮౩౯

- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యొనరించు నకప్రలాప మూరకయేచ్ఛున్
మునుపటియుపాంశుకృత్యము, అను వెల్లిపుచ్చుకొనుచుండు లజ్జ సకించున్. ౮౪౦
- క. ఎనిమిదివందలనలుబది, యునునొక్కటి నేను దీర్పు లొగింజున్న విధం
తును న్యాయాధిపునకు శి, తును రిత్తునుఁ డెవ్వ రిడ్డుగావత్తు రెనున్. ౮౪౧
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునురెంటను నాకుఁ జక్రయోగం బొండె
న్నను దర్శింపుఁడు నిత్యముఁ, గొనితెం డను నుదయలక్ష కుతుకం బంచున్. ౮౪౨
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునుమూఁ డగుజ్జెట్టి నింప నుదయంబంగున్
జనుపతిగా శ్రీమంతుం, డును నీనవశంతుగాఁడును ననుచుండున్. ౮౪౩
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునాలుగు నేను వచ్చి యుదధినిభం
బును మాన్పంగలను గానీ, ననుఁ బిలిచినదాఁకఁ బోన నాగీను యునున్. ౮౪౪
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునైడన సంద్ర మింశయుప్రేకమ్మె
ట్టును జూవలేను పోని, త్తుని యూరకయున్న నాపు లలియయ్యో ననున్. ౮౪౫
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునాలుగు దొట్టి భూమియును సాగరమున్
నినుపాఁతుఁ జెఱిసగముగాఁ, జనఁజన వాఱియించెఁ బుడమి సాగరమనిసన్. ౮౪౬
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునునే డగుఁ గొండెల్ల నుదధిని జ్ఞనన్
జనులకు గరిసెనమునకై, వెనుకం బనిలేదు రాజు వెడఁగని నవ్వున్. ౮౪౭
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యొనిమిది ననుఁజూచి యోగ్య కీర్తనముం
వ్వనికో మార్చెను నాతలఁ, గనుకయె నాబుద్ధి మాఁతుఁ గాఁబోలు ననున్. ౮౪౮
- క. ఎనిమిదివందలనలువది, యునువొమ్మిది నెంతచెప్పఁ డొప్పును నాగీ
తనువునకుఁ దగినతలయా, కనుఁగట్టెను వైద్యుఁ డని వికారిక నవ్వున్. ౮౪౯
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, మునుపటివారలను నిట్టి పోలిక నే యొ
క్కనితల యొక్కని కదికిరి, కనఁబడరా తలలుగూర్చుగండ్రలు నసెనున్. ౮౫౦
- క. ఎనిమిదున్న టేబదియొక, టిని ననుఁబంపెన నుంచు డెప్పురముగ సా
త్తనిమల్లయ్యను బంతులు, పనిచినవాఁ డనినకథ యబద్ధము యనెడున్. ౮౫౧
- క. ఎనిమిదున్న టేబదిరెం, టను గాలికి బొండెపేయుటం గదలఁగెనే
నను రిత్త మిన్నకయ యుం, డినవోటన యుండు తేదనిన నవ్వుకయే. ౮౫౨
- క. ఎనిమిదున్న టేబదిమూ, టను దెలుచిననోరు మూఁడుటయు మూసిననో
టిని దెలుచుటయును నెలుఁగక, మన మదశంబైన నుండు మలిపినదాఁకన్. ౮౫౩
- క. ఎనిమిదున్న టేబదినా, ల్లనఁ జే యూర్ధ్వముగఁ గీలుకొలిపిన నట్లే
యునుచును దింపంజాలఁడు, తనయంతం బడసదాఁకఁ దాపసి పోలికన్. ౮౫౪

- క. ఎనమన్నుటేబదియై, దున నున్నవి లేనియట్లు తోచును లేకుం
డిన నున్నట్లు భావించుకొ, వినఁ డతరులనూట పట్టువిడువం దెపుడుకొ. ౮౫౫
- క. ఎనమన్నుటేబదియూ, యున గోపన్నయెద రుబ్బుతో లెత్తించేకొ
జనపతి ధనముహరించిన, నను పొంగిగిధరు బంధనం బేటి కనుకొ. ౮౫౬
- క. ఎనమన్నుటేబదియై, దున నున్నవి లేనియట్లు తోచును లేకుం
యునరుతు వ్యాపారము వ, ధ్వుని పట్టెరాకున్న నది విశేషం బనుచుకొ. ౮౫౭
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యెనిమిది సానందు నాశ్రయించిన యెడఁ గా
లనిపురి కిసహ్యకరవ, స్తునికాయముఁ బంపి బ్రదుకఁద్రోవగల దనకొ. ౮౫౮
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యునుదొమ్మిది వేడినూనె యుక్కుంగంబం
బును నినుపముక్కుకాకులఁ, బనిచిన ధనమిఁడె యముఁడు బలె యని నవ్యకొ. ౮౫౯
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, మునుపటిదరలకును గొంచెముగఁ దక్కువకే
యిరుమాలును ముత్తాలును, బనిచిన దండుగకునోర్చి పైలాభమనకొ. ౮౬౦
- క. ఎనమన్నుటలువదియొక, టను నాకన్ను లివిగావు టక్కరిగాం ద్రే
యనువుననొ సంగ్రహించిరి, యనర్థపుంగన్ను లాసఁగి యని చింతించుకొ. ౮౬౧
- క. ఎనమన్నుటలువదిరెం, టను బాత్రము నట్టిదని చటాలున నిండ
న్నినిచినదాని నొలుకఁబో, యును బోసియు రిత్త దనెడునూహయె చెందుకొ. ౮౬౨
- క. ఎనమన్నుటలువదిమూఁ, టను గొమరుఁడు గలిగెనని కటకటంబడు నా
జనని పృథివీనొందె నని హ, ద్విన్నాదాన్యుఁ డగు మ్లేచ్ఛసంఘము పోలెకొ. ౮౬౩
- క. ఎనమన్నుటలువదినా, ల్లానరించు నదేపనిగ నహోరాత్రము రో
దనమును గాదే హాసము, ను నిద్రయును భోజనంబునుం గొనకుండుకొ. ౮౬౪
- క. ఎనమన్నుటలువదియై, దున బాగుగనున్ననాటి తోయమువారిం
గనుఁగొని ప్రార్థయ్యెను బో, దును సంబళముల నొసంగుదురు నేడనెడుకొ. ౮౬౫
- క. ఎనమన్నుటలువదియూ, యున మాకీనాఁడు సెలవు తొమ్మడుపు లట
య్యును బనియుండుటఁ జనియెద, ననుమాత్రము రమ్మనియెను నాయండనెడుకొ. ౮౬౬
- క. ఎనమన్నుటలువదియై, దు నిరంతర ముండు దొర విడువఁడు కిరోవే
న్దన ముండనలయు మాకెపు, దును నని మునుపటిగతి యిపుడును బలెఁ బలుకుకొ. ౮౬౭
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యెనిమిది తప్పనరుపగగ నీడిచివైనం
జనియును మాదొగ మాకా, ర్యనిలయమును మేము మేమటంచుం బలుకకొ. ౮౬౮
- క. ఎనిమిదివందలయేబది, యునుదొమ్మిది నిన్న నెవ్వరో నాబుద్ధిం
గొనిపోయిరి వెదకించెదఁ, బనివడి నావస్తు వానవా లని లేచుకొ. ౮౬౯

- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, తనభార్య పచించి యిడినఁ దప్పించుచు నా
నిన యొరులు దెప్పి కంచం, బున వడ్డింపఁగను మెచ్చి భుజియించినదోకో. ౮౨౦
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునునొక్కటఁ జుట్టుమెం చెలియో నచ్చినభా
ర్యను మెఱ మెచ్చులకై తి, ట్టును రెండవమూర పచ్చదులు లేవగుచుకో. ౮౨౧
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునురెం డగుఁ జిన్నతనము నొకవట్టిగఁ దా
నను గల్గించును నాలో, చనరిహిత మనర్థయుత మనర్థతస్కరియుకో. ౮౨౨
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునుమూఁ డగు శైవమున సూహలేశం
బునఁ జేయఁసూడనిపనుల, నొనరింతురు కార్యములుగ నొక్క ట శివపుత్రో. ౮౨౩
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునునాలుగు బాలకులకు నుండుండగున
ట్టి నిశాతత్వము చుఱుకును, ననువుపడవయేని బుట్ట వ్యర్థంబు యగుకో. ౮౨౪
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునునై దతినిశితగుణము నుగ్రత్వము మాం
ద్యనితాంతత్వము గల్గిన, జనియించుం దాన సత్ప్రశస్తి గలుగునే. ౮౨౫
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునునాఱునఁ జూకుటఁదనము నొదవంపగు మాం
ద్యనిన్తనంబు నేయను, జనికులు నొజ్జలు నగడ్డమొనఁ బనించుకో. ౮౨౬
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునునేడగు మూళ యింక నుచితస్థితికిం
జనుదేనికారణంబున, నొనరుతు రవినిశ్చయాగ్రయుత కార్యంబుకో. ౮౨౭
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యెనిమిది మ స్తిక్కుకోళ మిమిడిక గానం
డనిహేతువునం దొంపర, యును బడుట నుం గోనినొనుటయందు నుండుకో. ౮౨౮
- క. ఎనిమిదివందలదెబ్బది, యునుదొప్పది దీర నిట్టియెత్పెడిము పు
ట్టునటందు వారియాటల, కనుమాలించుచునే చూపి యనసిం బుట్టుకో. ౮౨౯
- క. ఎనిమిదివందలయెనుది, యనుజ్ఞయీకున్న నంతరాత్మను మెదడుం
బొనరింపలేడు కార్యము, లను జనుఁ డివి కిగ్గు బాలు నడుగఁగనేలా. ౮౩౦
- క. ఎనమన్నా టెనుబదియొకఁ, దనుమతియీకున్నఁ శేయునాయామలకో
జనుఁ డెఱుఁగనేరఁడు చదివి, యును నర్థం తొ నె చూచి యును గనఁబడునే. ౮౩౧
- క. ఎనమన్నా టెనుబదిరెం, టను దలలో మెదడునను దృఢత్వము రామిం
బొనరింతు బాలు రడ్డము, మనీష గలనాయ చేయుమార్గంబునకుకో. ౮౩౨
- క. ఎనమన్నా టెనుబదిమూఁ, టను బాలురయల్లు మర్కటన్యాయంబుం
గనఁబటిచి బ్రహ్మదారులు, సునిశ్చయము చేయఁగలరు వోద్యపువెట్టికో. ౮౩౩
- క. ఎనమన్నా టెనుబదినా, ల్లునఁ గిష్కింభాపురము కులముగ విద్యా
ర్థినికాయ మేండ్లుఁ జకుపు, న్నెనుకం బడవైచి చేయు వడిఁగుంబనులకో. ౮౩౪

- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
త్వనియిది నుండెడి పొడము న, విసమును నాత్మేషము వెడ వెడలులునున్. ౮౮౫
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
జనవనివానుల గనిన, క్విసయంతెన పుట్టును వెలివేకి వనమునన్. ౮౮౬
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
చ్చి నిధ్యంతరముగ ని, వేసు సాత్వము లనిన నమ్మచెన్నఁటితనమా. ౮౮౭
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
కనవపురంబున నభిలో, ననినై సాత్వం బటంచు నరులనికొనినన్. ౮౮౮
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
లను గొని గాలిపటములం, గొని యెడలెఱుంగకవివేకి క్రుష్ణులును నగున్. ౮౮౯
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
మినుఁజూచు చిలను గనుఁగొన, కనర్థముగఁ బల్లటీలనంటి పరువిడన్. ౮౯౦
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
గని దానికొనై యెయిదుట, కనేకులకుఁ బుట్టువెట్టి కన్వర్థముగున్. ౮౯౧
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
చును నానవాలు తొఱికి, ఘనవృక్షగ్రంబు కొమ్మ ఖండించు ననన్. ౮౯౨
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
యనివారుఁ బిల్లెగారని, స్వనామముల విడువచే నసహ్యకరంబౌ. ౮౯౩
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
మును మొదటకు రాబ్రతీ, యనియె మహాశబ్దమెడపె నని దుఃఖంపన్. ౮౯౪
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
బనివడిమాయుచు నేనొక, ఘనవంశమువాడ ననుచు గర్వించు నెడన్. ౮౯౫
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
బును గట్టు నతం డెటుపో, యన నేమని శిష్యు నొజ్జ యేమనకున్నన్. ౮౯౬
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
కును మ్రొక్కుడనుచు నధికులు, ననధికులం దానవెట్టు నాలోచింపన్. ౮౯౭
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
బును బొంద ననక కులఘన, తను గాపాడుకొనఁ జూచుధన్యునిఁ బట్టున్. ౮౯౮
- క. ఎనిమిదివందలముద్రలు, నా నరం శేషులందువాడును నివద్యురి
నినుచుం బీతముపైన, ల్పని నధిక్యతుఁ డింతలోనఁ బోవునె గురుతల్. ౮౯౯

ఉ. తొమ్మిదివందలం జవితీ, వోయజవేరిని జూడ నింపవ
 చ్చు మ్మటి చూడం దపుడు చొప్పడె గృష్ణనియంతనానికే
 పొమ్మని యుండ్రును ల్విసరి ముండులు చొన్నలుఁ జల్లి యుంటిచా
 రెమ్మెయిఁ దిట్టినం బడిన హీనత గాదని యింపఁగా నగుకొ.

౯౦౦

ఇది నవమశతకము.

నశమశతకము.

క. తొమ్మిదివందల యొక్కటి, యిమ్ముల జనులను గలహ మెత్తించి స్వ
 భమ్మనకై పోరించును, గుమ్మరపురుగట్టు లూరులనుం గనఁబడినకొ.

౯౦౧

క. తొమ్మిదివందలరెండగు, నెమ్మది నెట్లూరిలని నెఱబాణల ప్ర
 శ్నమ్ములు రావూరిరసికు, లిమ్మెయి విస్పిగని చెప్పి రేని జగమునకొ.

౯౦౨

క. తొమ్మిదివందలమూడగు, నిమ్మండలనుండు జెప్ప నీరులునులనే
 యమ్మండలమున యుక్తిచా, నమ్మగ వచ్చియుంపఁ బ్రహసనమునకు ననుజ్జి.

౯౦౩

క. తొమ్మిదివందలనాలుగు, సమ్మతముగ సర్వసిద్ధిసరసులు కావూ
 రెమ్మెలరసికుల కంపిన, కమ్మలటం చకటవికటకతలం దెలుపకొ.

౯౦౪

క. తొమ్మిదివందలయై చొక, యమ్మకు నబ్బకును బుట్టినట్టి చాల మా
 యమ్మమ్మ చేసెనని సక, లమ్మగు జగమునను నొక్కలాగునే చెప్పకొ.

౯౦౫

క. తొమ్మిదివందలయాగు, నెమ్మెయి పీగబలుని పని హిందీలోనే
 గమ్మత్తు పలుకులందురొ, కమ్మలు నవి తెనుఁగు బాచిగానికి నగుకొ.

౯౦౬

క. తొమ్మిదివందలయేడగు, సొమ్ములు నెట్టుకొనిన పురుషుని నవ్వుచునే
 తొమ్మునఁ జేతను జేజగని, బొమ్మలపచ్చాకుబొట్టు పొడిపించుకొనకొ.

౯౦౭

క. తొమ్మిదివందలయెనిమిది, కొమ్మల గ్రంథంబులందుఁ గుల్పితము నను
 హ్యమ్మగ వర్ణించిరటం, చమ్మదికటము లింట నంటంగట్టకొ.

౯౦౮

క. తొమ్మిదివందలతొమ్మిది, రమ్మన్నను రారు వారరమణీమాణీస్య
 త్తమ్మఁ గనుంగొనఁ గొక్కొ, కమ్మనకు న్వాక్యఖ్య పీఠికలు వ్రాయుకురొ.

౯౦౯

క. తొమ్మిదివందలపది గ్రంథమ్మన వర్ణనలు సంగతముగావు స్వహ
 స్తమ్మన ముంజే దిసమొల, గుమ్మల పచ్చలను బొడిచికొన సంగతమా.

౯౧౦

క. తొమ్మిదివందలపదునొకఁ, డిమ్మనుజుం డేలవచ్చు నిచ్చటి కుపకా
 రమ్మేదియేనిఁ గోరునొ, పొమ్మని నిర్ఘాతపడఁగఁ బురుషుంజేయుకొ.

౯౧౧

- క. తొమ్మిదివందలవం బ్రేం, డ్రమ్మక తునిలోన గుండమంచునఁ బడఁగా
సమ్మూల నాగమందు నీ, వమ్మన నింగ్రునకుఁ శిష్ణశక్తినినఁ గలుగున్. ౯౦౨
- క. తొమ్మిదివం బావక మూల, పమ్మన శిష్ణ శక్తిని గొలుచుకొనినట్టి వా
సమ్మన నియ్యోహ బునిమం, భ మ్మనలందు నదలఁ బరభారీతిగనన్. ౯౦౩
- క. తొమ్మిదివంబులును నా, ల్లమ్మెయి నరులంగునం దురభ్యాసవి శే
పమ్మలఁ గనఁబడి బలన, స్సమ్మలఁ బోనాడు విడచు బ్రదికినవఱకున్. ౯౦౪
- క. తొమ్మిదున్నటపడేనగుఁ, గొమ్మలనం గర్భమపుడుఁ గొంగల కొదవుం
బిమ్మలఁ ననంత విడుచు తు, శమ్మగు నామీఁద వలచు వైద్యముచేయన్. ౯౦౫
- క. తొమ్మిదున్నటపడఁకొలు, తొమ్మను ముట్టుడుగఁబోవుకొలఁదిని గని దే
పమ్మన నిలిచి యగికనై, ద్యమ్మనఁ గా కెడలనట్టి యాకెట్టితగున్. ౯౦౬
- క. తొమ్మిదున్నటపడేడగు, ముమ్మరపు న్నెట్టి నలికిఁ బురుడుదినములం
గ్రమ్మను దానొక నెల గడు, వ మ్మనసిన నంత క్రూరభావం బుడుగున్. ౯౦౭
- క. తొమ్మిదివందలుఁబది యా, పిమ్మట నెనెన్దిదియఁ బట్టి పీడించు సతిం
గొమ్మలనఁ బెరిమిటన నిష్ప్రమ్మండదు తత్సమయవశంబున నెందున్. ౯౦౮
- క. తొమ్మిదివందలు మఱియం, తొమ్మిది భద్రాకరణము తోడన చలిసీ
శమ్మనిఁగి పినప దధ్య, న్నమ్మం దిని నిద్రపోయినం దలవట్టున్. ౯౦౯
- క. తొమ్మిదివందలయిరువది, సమ్మహమ్మనఁగ భంగు సారాయమ్మ
గ్రమ్మగనుపయోగించెడు, నమ్మసిహీనునకుఁ బట్టి యార్తింబెట్టున్. ౯౧౦
- క. తొమ్మిదున్నటిరువదియొక, టిమ్మగ శాంతస్వభావు నెలయించి దురం
తమ్మలగుపనులఁ బఱపును, ముమ్మాటికి గుడుకు మంచు మూఁగుంజేయున్. ౯౧౧
- క. తొమ్మిదున్నటిరువదిరెం, డెమ్మనిసికైన వెట్టియెత్తుటకు న్దుం
గుమ్మనము నిద్ర పట్టదు, పమ్మినతలనొప్పి యెట్టిపట్టున నుండున్. ౯౧౨
- క. తొమ్మిదున్నటిరువదిమూఁ, డెమ్మగువకునైనఁ బట్టి నెప్పుడు మగనిం
దమ్మనును గాసు లాభర, ణమ్ములు లేకున్న భోజనము పెట్ట ననున్. ౯౧౩
- క. తొమ్మిదున్నటిరువదినా, ల్లమ్మాడ్కిని నిద్రరాని హీనబలున్ శీ
ఘ్రమ్మన లోపడఁజేసి కృ, శమ్మడరించి యలయించు సాధారణతన్. ౯౧౪
- క. తొమ్మిదున్నటిరువదియై, దమ్మికము నరులఁబొందు నవసరములు గొం
చెమ్మగఁ దెలిసియుఁ దెలియని, యమ్మాదిరినుండు వాని నరయరు విమతిన్. ౯౧౫
- క. తొమ్మిదున్నటిరువదియా, ణమ్మక్క సుఖోద్భవంబు లగుశోగములం
గ్రమ్మినపిమ్మట నొదవెడు, బిమ్మిటి నొడలెల్ల ముద్దపెట్టుగ ముడుఁగున్. ౯౧౬

- క. తొమ్మన్నూ టిరుబదిమే, డమ్మనవునొడలు కంపనందును వాగ్గో
పమ్మన గొడుగును సుఖమే, హమ్మన నెమ్మనవునపు నావెట్టియగుట. ౯౨౭
- క. తొమ్మన్నూ టిరుబదిమే, నిమ్మగు నెనిమిదిఁ బ్రమేహకృత హనువెట్టి
సో వృధికమ్మయి సానము, గొమ్మలు జూసమ్మ గలుగఁ గొలుపు నెలుగఁగఁదా. ౯౨౮
- క. తొమ్మిదివందలయిరువది, తొమ్మిది జనియిందు వైట్టితోఁ దొడమునులు
టమ్మనుగట్టమి కట్టుత, టమ్మన విప్పికొని తిరుగఁగాఁ గుతుకంటుట. ౯౨౯
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, యుమ్మాదమునంగు నగున హార్థ్యము చూచి
సోమ్మలు భయమును గగురుక, తమ్మనఁ దలవంచి సంతతిము నిలు జూచుట. ౯౩౦
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, యుమ్మలే నొక్కటిని వైట్టి యుద్రేకములఁ
గొమ్మలకుఁ బాలుచేప వ, నమ్మతగును బిడ్డ కన్న స్తన్యంబొగఁగట. ౯౩౧
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మనసినరంట హుంగు గిట్టి నెలిం బై
తమ్మయి వికారమునఁ బడు, మమ్మన మపు డట్టియూర్పు పోనడపనినొట. ౯౩౨
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మెం డరువాతిసుంట నేనప్పడు వట్టి
సోమ్మసిలుఁదలుచు మూర్ఖం, ద్రిమ్మటపడు వాడు తగను గృహముననుండట. ౯౩౩
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మిఁదటనాల్లు మాతము కృతహగునది
వమ్మనివైష్ణవచుని వివి, ధమ్మగు వాదములఁ బుట్టి తావిరియఁబడుట. ౯౩౪
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మిఁదను నైగు * గర్భయగపడఁగా ను
తమ్మగపడిన సాష్టాం, గమ్మగ మ్రొక్కులిడుమాతవికారముపొందట. ౯౩౫
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మలనాటింటఁ బుట్టు నీమాతవికృతిం
ద్రివరఁగఁజూచు నాతిం, గొమ్మల విడనాడి యిట్టగతి దేశములట. ౯౩౬
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, యమ్మెగి నేడయినవెట్టి నొక్కింతయుఁ గ
స్మమ్మాయఁడు నిద్రించిన, నమ్మో పైఁబడియె నొకమహాభూత మనుట. ౯౩౭
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, కమ్మగును సమీపమునను నెనిమిదిటం గం
తమ్మం బిసికికొనం గూ, పమ్మనఁ బడ సాహసంబుఁ బాటించు మాట. ౯౩౮
- క. తొమ్మిదివందలముప్పది, తొమ్మిదిటం గత్తిదెమ్మ ద్రోయుము నూతం
గమ్మఁగ మ్రొంగెదఁజాల వి, పమ్మం గొనితెమ్మటంచు సాహసముఁ గొనుట. ౯౩౯
- క. తొమ్మిదివందలనలువదిఁ, బొమ్మ దగ్గఱను రాకుఁ బొడిచెద నీహ
స్తమందినఁ గఱచెద దూ, రమ్మన మెలఁగుం డనుచుఁ బరాకుం దెల్పుట. ౯౪౦

* తొండయగపడఁగాఁ గ్రొగమ్మనఁ జంపును సంతో, పమ్మనఁగను సాలెపురుగు జగవెట్టిగదా.

- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటి యొక్కటి యపాయ మొదవింతు నటరి
చు మ్మిగిలి పప్పు నానిగ్గ, పొమ్మన నుంపఁజన దధిక్యదాయస్త మురుగ్. ౯౪౩
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటి తీరెంటును భుజించు టుడుగును బలవం
తిమ్మనఁ దిరిపించిన నధి, కమ్మగఁ దను వెట్టిలిండి గానఁడు తృప్తిగ్. ౯౪౨
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటియొడగును హింసయొనరించి పిచా
రమ్మలను నాథుల పట్టిచి, కమ్మన నెరియించు నానితంత్రము లెంగుగ్. ౯౪౩
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటి నాలుగు ప్రవేహ నియమము సంతా
నమ్మ నిలువగు నిలువఁగ ను, యమ్మగ పాన నెఱయు నట్టిగా గణనకగుగ్. ౯౪౪
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటి యొక్కొకనుతియువిద గతింపం
గ్రమ్మను జిమ్మి గుండేఁ, గమ్మనఁ బడినముండుఁ బ్రకృతిఁగాంచఁడు మరలగ్. ౯౪౫
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటి యా తాన్మహికి నొక్కఁడు వివశ
త్వమ్మందె తిగుగఁ బుడఁగఁడు, నమ్మలఁ గాగణము మాటచు వెట్టి ముదిరెడుగ్. ౯౪౬
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటి యే దంతదాఁక యోగ్యఁడు వితవా
కమ్మల గలవాఁ డాఘా, తమ్మలను నధి ప్రసంగ మాఁరంభించెగ్. ౯౪౭
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, యుమ్మటియొద్దినిని బిలువ నో యనరేకా
రమ్మలను జేయగు కడఁగి, పొమ్మని పైబడదురును మహోగ్రతబలిమిగ్. ౯౪౮
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, తోడ్పడిటక భయముపెట్టుదురు సేఁజత్తుం
గ్రమ్మెన మి మ్మిగిలో గగ, నమ్మల తెగిరచను మఱి కనంబడ ననుచుగ్. ౯౪౯
- క. తోడ్పడినవంకలనలువది, నమ్మగలవారల బనుల స్వేయ లగువా
దుమ్మగము గనుగంగ న, నమ్మలను జేతఁగానినబులు యెఱగ్. ౯౫౦
- క. తోడ్పడ్మాటేబడియొక, తొమ్మలికం బెన్నఁ గుంము బడిపోయినచో
నమ్మల నమ్మ డవక, కమ్మం గని చేను జను విచారం బెడలగ్. ౯౫౧
- క. తోడ్పడ్మాటేబడియొక, డమ్మన్యా బ్రతికెడెడయపుడా వికారా
నుమ్మల పటికొన నుడ్రే, కమ్మెనరుచు నధిపు లతని గ్రహియింతు వడిగ్. ౯౫౨
- క. తోడ్పడ్మాటేబడియొక, తొమ్మిక నెడ వెజ్జివలన నుపశమసంతై
క్రమ్మలఁ గ్రమ్మల నదిప, ర్వమ్మల నుచికినను గునుర బహుకమ్మనగుగ్. ౯౫౩
- క. తోడ్పడ్మాటేబడినా, త్రిమ్మెడలి జనించు నరునిహృదయమున వికా
రమ్మది స్వాస్థ్యముఁ గను శాం, తమ్మగ నుంచినను శేఁప దర్పం బెచ్చుగ్. ౯౫౪
- క. తోడ్పడ్మాటేబడియొక, నమ్మెడను బట్టి వెజ్జియగు వికృతి వికా
రమ్మన నది సాధ్యాసా, ర్వమ్మల వాడఁబడు నెందు ద్వైవిధ్యమునగ్. ౯౫౫

- క. తొమ్మన్నూ పేబడియా, టొమ్మడియై పుట్టు వికృతి యును నవికృతియున్
గ్రమ్మును నవికృతిజన్మము, గ్రమ్మును వికృతియ మంతకతినిక్రమంబున్. ౯౫౬
- క. తొమ్మన్నూ పేబడియే, డొమ్మల నవికృతివికార మొంద్రునాగొమ్మ
నమ్మలం జికిత్సలచే, నమ్మ స్త్రీభవమాట్టు లలయుంప చొరున్. ౯౫౭
- క. తొమ్మన్నూ పేబడియును, బిమ్మల పేర్చిగుట టొమ్మ విషమాజ్ఞానజా
తమ్మయిన సన్నిపాతవి, భమ్మన వాగుడు నపరిచిత్త్యుగతి నున్. ౯౫౮
- క. తొమ్మిదివంసలయేబడి, తొమ్మిది వట్టిని సంధిద మునునకు గొం
చెమ్మండు భేద వడి నుల, భమ్మగ పత్తిలు గ్రహింపవలసగు నెంబున్. ౯౫౯
- క. తొమ్మిదివంసలయలువది, టొమ్మలయలు గొన్ని టొమ్మ నూరు స్త్రీజియ
నమ్మలు గ్రాహమ్మలు పో, నెమ్మని యగు శీత గాతనినాహ్వానంబున్. ౯౬౦
- క. తొమ్మన్నూ టొమ్మలయేబడి, డొమ్మల గుడి నవని విడిచి యుత్తర్యుగా
నమ్మన్ స్వగ్రాహము పే, టొమ్మలయలు పరి ను కన్ది గ్రహానుంబ్ర సగున్. ౯౬౧
- క. తొమ్మన్నూ టొమ్మలయేబడి, డొమ్మల ధన గాన్యర్యుగ్ధు శివుడొప్పు నీ యా
రమ్మకు లోనగుచు వసం, తమ్మన శీతగిరిపోయెను తలి యుర్రో. ౯౬౨
- క. తొమ్మన్నూ టొమ్మలయేబడి, డొమ్మలు పటుకరిణలయ్యా స్వార్థకులట ప్ర
నమ్మిచ్చిన సౌమ్యవలో, పమ్మని దాదులను బెట్టె బట్టును వారన్. ౯౬౩
- క. తొమ్మన్నూ టొమ్మలయేబడి, డొమ్మల ధాదిచేతి కన్సింపినయం
తమ్మనను మరలి బిడ్డల, గిమ్మన రం తేచ్చెన బాణీయలకీలికన్. ౯౬౪
- క. తొమ్మన్నూ టొమ్మలయేబడి, డొమ్మల బిడ్డ నైజనును ప్రకృతిని యం
దమ్మని ధాత్రిప్రకృతి, స్త్రీస్యగొని భౌతికాబిని యుదాముల డొమ్మన్. ౯౬౫
- క. తొమ్మన్నూ టొమ్మలయేబడి, డొమ్మల ధాత్రి నెంప నిక నేనని నూ
నమ్మలకొలంది తల్లులు, త్రిమ్మనుదురు పతులయెట బేకముగెల్లన్. ౯౬౬
- క. తొమ్మన్నూ టొమ్మలయేబడి, డొమ్మలము బాల్యమున సమర్థవరగు పో
సొమ్మలు నీడుపు పచ్చు నా, టొమ్మన నాచి స్త్రీకునొసరును గాల్చు రంగిన్. ౯౬౭
- క. తొమ్మిదివంసలయలువది, యుమ్మటి యొన్నిది జనించు నొగి హేతున్
నమ్మనకు దావులేక య, క్రమ్మలు నిర్దేశుకముగ గలక్రమంబున్. ౯౬౮
- క. తొమ్మిదివంసలయలువది, తొమ్మిది నిష్కారణముగ దోచినయమ్మ
దమ్మ లగ్నప్రసవమున, నెమ్మదిపడు జెప్పలేము నిశ్చయమనుచున్. ౯౬౯
- క. తొమ్మిదివంసలయేబడి, యుమ్మద మకారణజము లొక్కట బాహ
ణమ్మలను మోచుకొన వృ. టొమ్మెక్కిడడంగ నొడలుకాలిన నుడుగున్. ౯౭౦

- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, యుమ్మటి యొక్కటి ప్రయాణమొనరుచు నరు రా
త్రమ్ములను జాట్టి యుగము, దమ్మునఁ బడఁద్రోయు నాకొఱవిడయ్యములక. ౯౭౧
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, యుమ్మటిరెం డందలములు నోం బాయ్ బోయిల్
జమ్మును పంజులవెలుగును, దమ్మనిజేయునట కొఱవిడయ్యములు జనుక. ౯౭౨
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, యుమ్మటను వృద్ధు జనకు యువకుఁడు తద్వే
పమ్మును నసుక్కుభావము, నుమ్మనమున నేవగించు నుదురు ముడిపడక. ౯౭౩
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది యుమ్మటి నాల్గును వృద్ధు యువయువతీవే
పమ్ములను నేవగిల్లుఁ ది, రమ్మొక్క యవస్థ లంతరము లేకుండక. ౯౭౪
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, యుమ్మటి యొదగును ధనములాడ్డి పణము బె
ల్లమ్మైతైఁడు దినఁగ న, లమ్ములు నూఱుదినఁ బెనఁగులం బడువోటక. ౯౭౫
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, యుమ్మటి యా అలమి సంజ నొక్కొక్కని కుం
డు యునిమాపునఁ బోవుఁ గ్ర, మమ్మున రేజీఁకటియనెడు మగత ప్రకృతిచేక. ౯౭౬
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, యుమ్మటియే డంటును బారుగూరికిఁ బోవం
బిమ్మును దుర్దశంబతె, గమ్మన విడపండు నింటఁగల కులశక్తుల్. ౯౭౭
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, యుమ్మటి యొనిమిది యెదేని యుం బనిచెప్పం
డమ్మా యని చెప్పిననిమి, పమ్మునఁ గావించు పేకిచందము వినరే. ౯౭౮
- క. తొమ్మిదివందలదెబ్బది, తొమ్మిది సంపర్కవశతఁ దోఁచుఁ జిరంటి
సమ్మాహన మొక్కొకనికిఁ, గిమ్మనకుండంగ గొంతు గిట్టుచు నిద్రక. ౯౭౯
- క. తొమ్మిదివందలయెనుబది, సమ్మాహము నిద్రలేపఁ జట్టున నొరుపై
నుమ్మియిడు తుప్పముని హ, సమ్మున నొకదెబ్బవేయు దాపున నున్నక. ౯౮౦
- క. తొమ్మిన్నూటెనుబదియొక, టమ్మునుజుం డొంటిఁ బండుటకు వెఱచు ని
ద్రమ్మిటి పడును హుంకా, రమ్ములు గావించుఁ దెలివిరామి నవశతక. ౯౮౧
- క. తొమ్మిన్నూటెనుబదిరెం, డుమ్మాదము నిద్రలోన నొకనికిఁ దలపై
నమ్మనకేలు నడుమున, తు ఘ్నిఁదను దూల మున్నఁ గొందల పుంజుక. ౯౮౨
- క. తొమ్మిన్నూటెనుబదిమూఁ, డెమ్మానిసి సీసము భుజియించునొ వానిం
బిమ్ముల వెట్టును జేయి పడుఁ, గమ్మును గడుపునను నొప్పి కప్పు రదములక. ౯౮౩
- క. తొమ్మిన్నూటెనుబదినా, ల్లమ్మద ముద్భవిల వేణువూఁదిననుం గా
త్రమ్మునఁ బాడినఁ గరచర, ణమ్ముల లయవైచి తలవణంకించి నగుక. ౯౮౪
- క. తొమ్మిన్నూటెనుబదియై, దిమ్మగు వీరాంగవాద్య మెక్కడనైనక
దిమ్మని తెయ్యని చేసెడి, సమ్మతకార్యములు విడిచి సలిపెడు నటనక. ౯౮౫

- క. తొమ్మన్నూటెనుబదియా, రున్నులు నల్లులును జీర్ణమున కెడమీకుం
డన్నెక్కునేని నగ్యశ నమ్మున బొడసూపువెట్టి నానాగలులకొ. ౯౦౬
- గీ. తొమ్మనూటెన్నబేడగు దోవమునకుం, బధ్యము నపధ్యమునక సాపడ విషాక
నంబనుచుం బేరువెట్టిరి న్యాయవిదులు, సమశనము సుఖకర మని సమ్మతించి ౯౦౭
- గీ. తొమ్మనూటెన్నబెన్నిది ద్యూతిపాన, చౌర్యములలోఁగి వ్యసనియై సౌఖ్యనిద్రఁ
గనఁడయే నుబ్బట్టుఁ దిండి కేకారవలదు, నిద్రవంటి సువస్తు పున్నే నరునకు. ౯౦౮
- క. తొమ్మన్నూటెనుబదియుం, దొమ్మిది నిద్రకు వశంబు దుఃఖము సుఖముం
బిమ్మబ జ్ఞానాజ్ఞానము, లు మ్మనుటయుఁ జచ్చుటది ప్రలోపింప నగుకొ. ౯౦౯
- క. తొమ్మన్నూటుందొంబది, యిమ్మర్త్యమునంగుం గొంద తేఱ బెంచుబిడా
లమ్మనకు రెండుకాళ్లని, సమ్మతిలరు పట్టువిడచు సత్యము గనరుకొ. ౯౧౦
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యుమ్మిఁదనొకండు వెట్టి యొక్కని కొక కా
ర్యమ్మనను బట్టుచల లో, క మ్మేనునుకొనిన మానఁగాఁబోఁ డనియుకొ. ౯౧౧
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యమ్మిఁదనైండు సంఘముంజియు సంస్కా
రమ్మెనరించెద ననితన, యమ్మాయికఁ బెండ్లిసేయఁ డాగ్యాత్విమునకొ. ౯౧౨
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, యుమ్మూడగుఁ గులముచెడిన యోగ్యతచడ సౌ
ఖ్యమ్మగనుట ముఖ్యం బని, ముమ్మా తీనుమా అనాథ మొగుపుం బతికై. ౯౧౩
- క. తొమ్మిదివందలతొంబది, కిమ్మటి నాల్గంటువెట్టి కేశోద్ధరణం
బిమ్మసోఁ గర్తవ్యమ్మను, నిమ్మగఁ గదపంగఁబాలఁ డితరేష్టహతికొ. ౯౧౪
- నీ. తొమ్మిదివందలతొంబదియైదులో వ్యాకరణములేదు వలసిసంత
యను నున్నది యె యొక్క డను నున్నదానిలోఁ బూర్వభావము లేగుపో యటనును
శాస్త్రములనఁగ పట్టాశ్రమము ల్లావను నొలుకులు బొమికలు నున్ని భువిమొ
దల్లనుఁగొను టెత్తి త్రవ్వి పోయుట కంటలు తోముట కన్నియో దొరలుగ్రాసి
రవి తెలుంగొనరింపఁగా నగును మీరు, దంపుఁ డే జంకిలను దిట్టెన నటనుగతి
మీరు మీరు సంపాదించి మేల్పెట్టి యందు నెవ్రాసెదను దానినేర్చి యనును.
- నీ. తొమ్మిదివందలతొంబదియాలులో గగనంబు నెగఁబ్రాఁకఁగలను తెక్కి
లనుగట్టుకొని నిష్పలను గొంగులో ముడ్తు సూదచేయుట రయితో సులభ మనును
సంవత్సరముదొర్లి సవరించు నొకపని దమ్మిడి కంగటఁ దగులుదాని
జేతఁగాదా డబ్బు చేతలేదను సర్వసాధారణము చేయఁ జాలఁ డెదిగూ
నందఱును నొక్కధనికునె యడిగెదరు చి, కానుపడి యందఱకు ధని లాకుచేత్వ
మిచ్చు గోఁచికిఁ దక్కువ యెచ్చుగోఁ, మునకు నాంగ్రులదారిద్ర్యము నివసించు.

- గీ. తొమ్మనూటతొంబదియేను కిమ్మనకయ, యూరకుండురు బా బంది యను బరులకు
సద్ధులుచ్చేకుచోటను నడుగ నంద, లేసటందురు నే నూర లేసటంద్రు. ౯౯౭
- గీ. తొమ్మనూటనువొంబది తోడనెన్ని, దింట నుత్తరమందిన నింటివారు
చనువుతొని గాని యాయను జనసులకును, ధనచిషయ మైనఁ జూపరుఁ దడవఁబోరు.
- క. తొమ్మినవంబదితొంబది, తొమ్మిది యేనన్న నొకలమాషించుట యం
చెమ్మెగ నన్వద నాత్తెవి ధ మ్మందున నున్న దొకఁడుఁ దలఁపనియెడలక. ౯౯౯
- ఉ. నేయవనెట్టి పుణ్యను యభీష్టదమా పురుషార్థమా సుఖో
పానును మెత్తురా నృపులు పండితు లెంతుర కొందురా జనుల్
చేయఁగ నేల యింతశ్రమ చేసితి తెక్కలు ముక్కలయ్యెరా
నూ యని కృష్ణ యందును నుమాననుణా యనునాప్రణామముల్. ౧౦౦౦
- గీ. వేయిపైచోక్కలువరుగునెట్టి గాదె, నెట్టి నాచిల కెట్లులు వ్రేలువంచి
లెక్క-పెట్టుట తననెట్టిముక్క ఁడైనఁ, గానలేకంట నాబోఁటిగాఁడుజగమ! ౧౦౦౧
- క. పాగు నెనిమిదివంశలనలు, వదియొదిగునట్టి శాలివాహనశకవం
దిది రుధిరోద్ధాగ్యబ్రహ్మ, సధిక జ్యేష్ఠమును గలసినపు డొగిముగినెక. .

- చ. నవలలు వ్రామువారలకు నాటకము ల్రచియించువారికి
నిర్వవిధవిశేషము లైలియ విశ్వనిఘంటుగ నుండునందు నే
వివరముగా వచించితిని వెట్టుక్రిందను దీన లేనిదా
ని పరక తెచ్చిపెట్టుకొను నేర్పరు లున్నను సంతిసంబెకా.
- గీ. పేరుఁ దెగదాసాండు విమృశము తృశాన, వాటికయును మాలపల్లి కుష్ఠు
ముగలి యమ్మనానియను నాతిపల నేగ, తి యనెడు నవిలేవెదివ్యక్తతులు.
- గీ. ఒసరిచితిఁగ్రొత్తిపల్లెనవ్వయఁడను నూగ్య, రావునాఁజనువాఁడను రామనాథ్య
తనయఁడను భునకొండిన్యతాపసేంద్ర, గోత్రసంజననాతిపవిత్రకృతిని.